

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
THE ADMINISTRATIVE EFFICIENCY IN WELFARE EDUCATION OF
SANGHA AFFAIR ORGANIZATION IN NAKHONLUANG DISTRICT,
AYUTTHAYA PROVINCE

พระใบฎีกาดุสิต จนทโชโต (สุกรี)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระใบฎีกาดุสิต จนทโชโต (สุกรี)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๕

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

THE ADMINISTRATIVE EFFICIENCY IN WELFARE EDUCATION OF
SANGHA AFFAIR ORGANIZATION IN NAKHONLUANG DISTRICT,
AYUTTHAYA PROVINCE

PHRABAIKADUSIT CANDAJOTO (SUKREE)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Buddhist Management)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand

C.E.2012

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(พระสุธีธรรมานวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ พระมหาสม กลยาโณ, ดร.)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ทรงวิทย์ แก้วศรี)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)

..... กรรมการ

(พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, ผศ.)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

ประธานกรรมการ

พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, ผศ.

กรรมการ

ผศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระใบฎีกาสุจิต จันทโชโต)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ใน
อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ผู้วิจัย** : พระใบฎีกาดุสิต จันทโชโต (สุกรี)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)
- คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม พธ.บ., M.A., Ph.D.(Pol.Sc)
- : พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ ผศ., พธ.บ., ศศ.ม., รป.ม.
(การจัดการความขัดแย้ง)
- : ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, พธ.บ., M.A., Ph.D.(Pol.Sc)
- วันที่สำเร็จการศึกษา** : ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๑๖ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นทั้งปลายปิด และปลายเปิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-Test) และค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณี que พบความแตกต่างตั้งแต่ ๓ กลุ่มขึ้นไป โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นพระลูกวัด จำนวน ๑๑๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๐ – ๓๐ ปีจำนวน ๕๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๗ มีจำนวนพรรษา ๕ – ๑๐ พรรษา จำนวน ๕๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔ มีวุฒิการศึกษาสายสามัญอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๕๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๗ มีวุฒิการศึกษาระดับนักธรรมเอก จำนวน ๖๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐ ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม จำนวน ๑๕๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๑

๒. ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๖ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ๓.๓๙ ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ๓.๒๐ ด้านการพัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ๓.๑๒

๓. การเปรียบเทียบคุณภาพการความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตาม สถานภาพ อายุ จำนวนพรรษา วุฒิทางการศึกษานักธรรม และวุฒิทางการศึกษา เปรียญธรรมไม่แตกต่างกัน ส่วนพระสังฆาธิการที่มีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

๔. พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ความสำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเฉพาะบุคลากร ปัจจุบันการศึกษาของสถานศึกษาก็จะมีการพัฒนาไปของแต่ละสถานศึกษาเท่าที่งบประมาณของแต่ละแห่งจะสามารถหาได้ เพราะการช่วยเหลือจากคณะสงฆ์นั้นยังไม่ได้มีการจ่ายไปยังสถานศึกษาทุกแห่ง เนื่องข้อจำกัดในการหาเงินสนับสนุนทั้งการพัฒนาการศึกษา อุปกรณ์ทางการศึกษาร่วมไปถึงการให้ทุนการศึกษาสำหรับเด็กที่เรียนดี

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ คือ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้นควรให้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณและอุปกรณ์ทางการศึกษาเพื่อให้มีการพัฒนาไปพร้อมกับคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้การพัฒนาเกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคลากรและสังคมมากที่สุด

Thesis Title : The Administrative Efficiency in Welfare Education of Sangha Affair Organization in Nakhonluang District, Ayutthaya Province

Researcher : PhrabaidikaDusit Candajoto (Sukree)

Degree : Master of Arts (Buddhist Management)

Thesis Supervisory Committee

- : Asst. Prof. Dr.Surapon Suyaprom, Dip. in Ed., B.A., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)
- : Phamaha Boonlert Indapaño, Asst. Prof, B.A., M.A., (Conflict Management)
- : Asst. Prof. Dr Termsak Thong-in, B.A., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)

Date of Graduation : March 31, 2013

ABSTRACT

This study aimed to 1) examine the management of the Welfare of the ecclesiastical. In the National Capital District. Ayutthaya. According to the priest, and 2) to compare the opinions of the clergy on the efficiency of the management of the welfare of the clergy. In the National Capital District. Ayutthaya. By personal factors, 3) To study the problems and recommendations to the management of the welfare of the clergy. In the National Capital District. Ayutthaya. Using mixed research methods (Mixed Methodology Research) consists of quantitative research methods. (Quantitative Research) by the Survey Research (Survey Research) and Qualitative Research (Qualitative Research) by the in-depth interviews (In Depth Interview) and document analysis (Documentary Analysis) the sample size by opening the group size. examples of Ne Takayoshi Nakayama (Taro Yamane) has 316 samples questionnaires. (Questionnaire) as an instrument for data collection. Characteristics of both closed and open-ended questionnaires, the researchers analyzed the data. By frequency (Frequency) Percentage (Percentage) Average (Mean), standard deviation (Standard Deviation: SD) test the hypothesis by testing the value of t (t-Test) and F (F-test) analysis. ANOVA (One-Way Analysis of Variance) in the case of significant

difference from the three groups using the least significant difference (Least Significant Difference: LSD).

The Findings of the study as follow:

1. Respondents mostly deacons 118 is equivalent to 67.4 percent of the respondents were aged between 20-30 years, 29.7 percent of 52 is equal to the number of years 5-10 years total. 55 is a 31.4 percent increase in the general level of education is lower than 157 degree images, representing 89.7 percent of the doctoral degree level divine number 63 is 36.0 percent. Bachelor of Divinity Theology 156 Figure 89.1 percent.

2. Opinions of the clergy on the efficiency of the management of the welfare of the clergy. In the National Capital District. Ayutthaya. Overall, the average level. A mean of 3.26 was also found that considering the establishment of a relief fund education. 3.39 level in the development of education. The 3.12 level in the supply of educational materials. Moderate levels of 3.20.

3. A comparison with the opinions of the clergy on the efficiency of the management of the welfare of the clergy. In the National Capital District. Ayutthaya by status, age, number of years of Educational divine. Education and moral theology is no different. The General Education People have different opinions.

4. Clergy respondents are of the view that Critical to effectively manage the welfare of the clergy. In the National Capital District. Ayutthaya by specialized personnel. The current study is the study of the development of the school, but not much of a budget, but I can not find it. Because of the support of the clergy that has not been paid to educational institutions. The restrictions on money and education. The equipment, including the cost of fighting wars for young students.

Feedback about performance management is to improve the welfare of the ecclesiastical administration of the welfare of the clergy. In the National Capital District. PHRA should provide financial and educational support to the

development along with the moral and ethical. To ensure maximum benefit to the people and the society.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ได้แก่ ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม,พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ, ผศ., ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธีวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยที่ผู้วิจัยมีข้อติดขัด ให้กระจ่างจนสามารถทำงานบรรลุเป้าหมาย

ขอขอบคุณ พระเดชพระพระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย, อาจารย์พระมหาสม กลยาโณ,ดร.,อาจารย์ดร. ทรงวิทย์ แก้วศรี คณะกรรมการสอบป้องกัน วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด และขอขอบคุณ อาจารย์ดร.พิเชฐ ทังโต, อาจารย์ผศ.ดร.โกนิฐฐ์ ศรีทอง, อาจารย์ผศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น, อาจารย์ผศ.อนุภูมิ โสวเกษม, อาจารย์ผศ.ชัชชัย ไชยสา ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามพร้อมแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณฉัตรวิมล หมั่นมี ที่ตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำเพื่อไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้งานวิจัยออกดีที่สุด และขอขอบคุณ คุณสุกัญญา แจ่มนคร เจ้าหน้าที่ประจำคณะ สังคมศาสตร์ ที่ช่วยค้นคว้าแนะนำในการหาข้อมูล และยังอำนวยความสะดวกในงานด้านเอกสารต่าง ได้เป็นอย่างดี จนกระทั่งสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณพระครูวิวัฒน์โสภณ เจ้าคณะตำบลบ่อโพรง เจ้าอาวาสวัดมาบพระจันทร์ ที่ให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตั้งแต่เริ่มเรียน ป.บส., ปริญญาตรี จนกระทั่งปริญญาโทซึ่งกำลังศึกษาอยู่ ซึ่งท่านก็ให้ความอนุเคราะห์และแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณหลวงพ่พระครูอนุกุลศาสนกิจ เจ้าคณะอำเภอพระนครศรีอยุธยา เจ้าอาวาสวัดศาลापูน ที่เอื้ออื้อให้แจกแบบสอบถาม แต่พระสังฆาธิการในอำเภอพระนครศรีอยุธยา ขอขอบพระคุณพระครูปิยะคุณากร เจ้าคณะอำเภอ นครหลวง เจ้าอาวาสวัดปริตาราม ที่เอื้ออื้อให้แจกแบบสอบถามแต่ในอำเภอนครหลวง ขอขอบพระคุณพระครูสิริวิวัฒน์ธรรม รองเจ้าคณะอำเภอนครหลวง เจ้าอาวาสวัดพระนอน ขอขอบพระคุณ พระครูวิจิตรวีรการ เจ้าคณะตำบลท่าช้าง เจ้าอาวาสวัดสามไถ ขอขอบพระคุณ พระครูศรีปรีятปรีятยาภิรม (มหามนตรี วลลโภ) เจ้าอาวาสวัดละมุด ขอขอบพระคุณ

พระครูโสภณปริยัตยานุยุต เจ้าอาวาสวัดจันทร์ ขอขอบพระคุณ พระครูเกษมธรรมมณันท์ เจ้าอาวาสวัดโตนด ขอขอบพระคุณ พระครูปิยธรรมานันท์ เจ้าอาวาสวัดสำมะกัน ที่เอื้อเพื่อให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์ ในข้อมูลเชิงลึก และพระภิกษุในอำเภอนครหลวงทุกรูป ที่เมตตาตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ ผอ.สุมิตร นาโควงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมาบพระจันทร์ นายสายัญห์ ส่งกลิ่น นางจินตนา รัชนิกร และครูในโรงเรียนวัดมาบพระจันทร์ (รัฐบำรุงประวิทยา) ทุกๆท่านช่วยเหลือชี้แนะแนวทางในการดำเนินการต่างๆ

ขอขอบคุณ พระนิสิต คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธทุกรูปที่ได้ช่วยเหลือชี้แนะแนวทางในการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้กำลังใจปรึกษา คำแนะนำต่างๆ และที่ลืมไม่ได้ก็คือ คุณค่าและประโยชน์ใดๆอันจะพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมถวายเป็น พุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา แต่พระพุทธรูปศาสนาส่วนบุญกุศลที่จะพึงได้ขอมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณ แก่มารดา บิดา ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ที่ท่านได้ให้ความรู้ สติปัญญา และญาติโยมพุทธศาสนิกชนทุกท่านที่ได้ร่วมอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่ได้ตราบจนทุกวันนี้

พระใบฎีกาดุสิต จันทโชโต (สุกรี)

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๖)
สารบัญ	(๘)
สารบัญตาราง	(๑๑)
สารบัญแผนภาพ	(๑๔)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๕ สมมติฐานในการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ	๘
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	๒๐
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาสงเคราะห์	๓๒
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับคณะสงฆ์	๓๕
๒.๕ ข้อมูลพื้นที่การวิจัย	๔๐
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๒
๒.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย	๖๐

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๒
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๖๒
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๖๒
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๓
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๖
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๗
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๗๐
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๐
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗๓
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๗๙
๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๙๑
๔.๕ บทสัมภาษณ์ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๙๕
๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๙๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๐๐
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๐๑
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๐๔
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๐๖
บรรณานุกรม	๑๐๘
ภาคผนวก	๑๑๙
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๑๒๐
ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๑๒๗
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ของแบบสอบถาม	๑๓๒
ภาคผนวก ง ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha coefficient)	๑๓๔
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๓๖
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๓๘
ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๔๕
ภาคผนวก ซ ตารางการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)	๑๕๒
ประวัติผู้วิจัย	๑๕๔

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๖๓
๔.๑	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๑
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม	๗๓
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา	๗๔
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	๗๕
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา	๗๖
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา	๗๘
๔.๗	การเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพ	๗๙
๔.๘	การเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอายุ	๘๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๙	การเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามจำนวนพรรษา	๘๒
๔.๑๐	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของประสิทธิภาพการบริหาร ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดจำแนกตามจำนวนพรรษา ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	๘๓
๔.๑๑	การเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาสายสามัญ	๘๔
๔.๑๒	การเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษานักธรรม	๘๕
๔.๑๓	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาจำแนกตามวุฒิทางการศึกษานักธรรม	๘๖
๔.๑๔	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนาสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิทางการศึกษานักธรรม	๘๗
๔.๑๕	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษานักธรรม	๘๘
๔.๑๖	การเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม	๘๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๗	ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษา สงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดอยุธยา โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๕	๙๐
๔.๑๘	ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดตั้งทุน สงเคราะห์การศึกษา	๙๑
๔.๑๙	ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของ คณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดตั้งทุน สงเคราะห์การศึกษา	๙๒
๔.๒๐	ปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนา สถานศึกษา	๙๒
๔.๒๑	ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของ คณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	๙๓
๔.๒๒	ปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดหาอุปกรณ์ การศึกษา	๙๓
๔.๒๓	ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของ คณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดหาอุปกรณ์ การศึกษา	๙๔
๔.๒๔	ปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือ บุคคลผู้กำลังศึกษา	๙๔
๔.๒๕	ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของ คณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้ กำลังศึกษา	๙๕

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	การปกครองคณะสงฆ์อำเภอนครหลวง ประจำปี ๒๕๕๕	๔๒
๒.๒	กรอบแนวคิดการวิจัย	๖๑
๔.๑	สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๙๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา ต่อเนื่องจนถึงแผนการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ (๒๕๓๐ – ๒๕๓๔)^๑ ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายโอกาสทางการศึกษา ในเชิงปริมาณแต่ยังไม่ครอบคลุมอย่างทั่วถึง ดังที่เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีได้พุดถึงปัญหาการศึกษาไทยว่า การจัดการศึกษามีแนวการจัดการศึกษาเฉพาะกลุ่ม หมู่คณะ ไม่พยายามยกคนทั้งชาติให้สูงขึ้นพร้อมกัน การศึกษายุคนี้จึงพยายามที่จะกระจายให้ถึงทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ ถึงกระนั้นก็ยังปัญหาในด้านความเสมอภาคของบริการให้ครอบคลุม เป้าหมายที่วางไว้ และได้ทำการศึกษาสภาวะการศึกษาของประเทศไทยในปี ๒๕๔๐ และได้นำเสนอว่า แม้จะมีการใช้งบประมาณสูงและรับนักเรียนนักศึกษาเพิ่มมากก็จริง แต่การกระจายโอกาสทางการศึกษาสู่ประชาชนกลุ่มต่างๆ ยังเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง ทั้งในทางปริมาณ และคุณภาพ สถาบันการศึกษาตั้งแต่ก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษากระจุกอยู่ในตัวจังหวัด อำเภอ ตำบลใหญ่ ๆ มากกว่าที่กระจายไปสู่ตำบลและหมู่บ้านต่างๆ อย่างทั่วถึง และคุณภาพของสถาบันการศึกษา เช่น การมีครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ การมีอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนที่ดี ก็กระจุกอยู่ในกรุงเทพมหานคร และตัวเมืองใหญ่ๆ ส่วนสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่ห่างไกลออกไปจากศูนย์กลางก็มักจะมีคุณภาพลดลงไป ทำให้ผู้ที่ผ่านสอบเข้ามหาวิทยาลัยรัฐ ซึ่งรับได้จำกัดมักจะเป็นคนที่มีโอกาสได้เรียนโรงเรียนมัธยมดีๆ ในกรุงเทพฯ และหัวเมือง โดยเฉพาะมาจากครอบครัวของคนร่ำรวย และคนชั้นกลางที่มีการศึกษาดีเป็นส่วนใหญ่ ส่วนคนที่มาจากโรงเรียนมัธยมที่ห่างไกลออกไป หรือมาจากครอบครัวฐานะไม่ค่อยดี ส่วนใหญ่จะได้เรียนในมหาวิทยาลัยเปิดที่รับไม่จำกัด^๒

สาเหตุสำคัญของการกระจายโอกาสทางการศึกษายังทำได้ไม่ทั่วถึงและไม่เป็นธรรมมาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมือง ที่มีลักษณะศูนย์อำนาจอยู่ในมือคนกลุ่มน้อย และการกระจายทรัพย์สินและรายได้ระหว่างกลุ่มต่างๆ มีความไม่เป็นธรรมสูง ทำให้ลูกคนจนมีโอกาสเรียนหนังสือ

---

^๑ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ - ๘, (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๔), หน้า ๙-๑๐.

^๒ แสง จันทร์งาม, พุทธศาสนวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : สร้างสรรค์บุ๊คส์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๒.

น้อยกว่า โดยเฉพาะเด็กที่ต้องย้ายตามพ่อแม่ไปเรื่อยๆ เช่น คนงานก่อสร้างมักขาดโอกาสที่จะได้เรียนหนังสืออย่างต่อเนื่องและเรียนตามเพื่อนไม่ทัน หลายคนพ่อแม่ไม่สามารถส่งเสียเรียนได้ เพราะแม้โรงเรียนรัฐบาลจะให้การศึกษาฟรี หรือเก็บค่าธรรมเนียมต่ำก็ตาม แต่ก็ยังมีค่าหนังสือ อุปกรณ์การเรียน ค่าเดินทาง ค่าเสื้อผ้า ค่าอาหารกลางวัน บางครอบครัวจำเป็นต้องให้ลูกช่วยพ่อแม่ทำงานด้วย นักเรียนที่ตกชั้น และออกกลางคัน ส่วนใหญ่มาจากปัญหาความยากจน รวมทั้งการไม่สามารถปรับตัวเข้ากับระบบโรงเรียนได้ดี ซึ่งก็เชื่อมโยงกับความยากจนและพ่อแม่มีการศึกษาต่ำอีกเช่นกัน ยิ่งในปีพ.ศ.๒๕๔๐ และปีต่อมา ซึ่งเป็นปีที่ประเทศไทยประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ รัฐมีอาจจัดการรายได้เพื่อจัดสรรงบประมาณได้ตามเป้าหมาย คาดการณ์ว่าปัญหาการจัดสวัสดิการ ด้านการศึกษาจะหนักหน่วงขึ้น เห็นได้จากหน่วยราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น กระทรวงศึกษาธิการถูกตัดงบประมาณร้อยละ ๑๐.๗ ของงบที่ตั้งไว้ ๒๒๓,๓๖๒ ล้านบาท ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาเพียง ๑๔๘,๕๗๗ ล้านบาท เป็นจำนวนที่ลดลงจากปี ๒๕๔๐ คิดเป็นร้อยละ ๕.๙๕ ทบวงมหาวิทยาลัยถูกตัดงบประมาณร้อยละ ๑๖.๔ เหลืองบ ๓๒,๙๐๐.๘ ล้านบาท กล่าวโดยรวมคือ งบประมาณการศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๔๑ ต่ำกว่างบประมาณ ๒๕๔๐ เกือบ ๒ หมื่นล้านบาท^๓

ในปี ๒๕๔๐-๒๕๔๓ วิกฤตทางเศรษฐกิจ ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก งบประมาณด้านการศึกษาในภาครัฐถูกปรับลดลง พ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนประสบความยากลำบากไม่สามารถส่งลูกให้เล่าเรียนต่อไปได้ตามที่ควรจะเป็น ทำให้เด็กนักเรียนออกกลางคันเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณก้อนหนึ่งเพื่อให้เด็กนักเรียนได้กู้ยืมเป็นทุนการศึกษา ในปี ๒๕๓๙, ๒๕๔๐, ๒๕๔๑, ๒๕๔๒, ๒๕๔๓ เป็นจำนวนเงิน ๓,๐๐๐ - ๘,๕๕๐ - ๑๘,๓๐๐ - ๒๐,๐๐๐ และ ๒๕,๖๐๐ ล้านบาท ตามลำดับ แต่ไม่เพียงพอสำหรับจำนวนนักเรียนผู้เดือดร้อนมีจำนวนมาก สถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆ ในสังคม ก็ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ ได้พยายามแสวงหาวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางการเงินให้ได้เรียนต่อ เช่น การกาเงินทุนจากผู้ใหญ่ใจบุญให้บ้าง ให้นักเรียนทำงานทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อแลกกับอาหารกลางวัน หรือเงินบำรุงค่าการศึกษาบ้าง หากกองทุนตั้งเป็นมูลนิธิ เพื่อนำดอกผลมาสนับสนุนเด็กเหล่านี้บ้าง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กที่มีฐานะยากจนเหล่านี้ ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนสูงๆ ขึ้นไป และมีโอกาสเลือกอาชีพที่ตนสนใจทำได้มากขึ้น^๔

การจัดการศึกษาสงเคราะห์ก็เพื่อจุดมุ่งหมาย ๖ ประการคือ ๑) เพื่อช่วยเหลือเด็กยากจนมาก ให้ได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติ ๒) เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส ๓) เพื่อช่วยเหลือชนต่างวัฒนธรรม หรือชนกลุ่มน้อยให้ได้รับการศึกษา ๔) เพื่อช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน

^๓สมพร เทพสิทธิ์า, การพัฒนาสังคมในยุคโลกาภิวัตน์, (กรุงเทพมหานคร: จีระวิชาการพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๙-๑๐.

^๔เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๙.

ลูกชาวเรือ ลูกกรรมกรก่อสร้างให้ได้รับการศึกษา ๕) เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ครอบครัวประสบภัยธรรมชาติ และ ๖) เพื่อช่วยแก้ปัญหาเด็กที่มีปัญหาทางสังคม ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง^๕

สถาบันศาสนา โดยมีวัดเป็นแหล่งศูนย์รวมของวัฒนธรรม ความเชื่อ เป็นวิถีของคนไทยและเป็นแหล่งให้การศึกษาวิชาความรู้ ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันวัดหลายวัดได้รับเงินบริจาคจากประชาชนทั่วไปเพื่อนำมาสนับสนุนการศึกษา โดยตั้งเป็นกองทุนหรือบางแห่งได้ตั้งเป็นมูลนิธิ ในขณะที่ประชาชนทั่วไปทราบแต่เพียงว่าพระสงฆ์มีบทบาทศึกษาพระธรรมวินัยและเผยแพร่วาทะคำสอนซึ่งเป็นภาพรวมของบทบาทพระสงฆ์ที่มีอยู่ แต่บทบาทพระสงฆ์ในด้านอื่นๆ นั้นยังมีอยู่มาก โดยเฉพาะบทบาทในด้านการจัดสวัสดิการการศึกษา โดยการตั้งมูลนิธิ หรือตั้งกองทุนการศึกษาให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ยากจน ไม่มีทุนทรัพย์ที่จะศึกษาต่อ อันเป็นการแบ่งเบาภาระผู้ปกครอง รวมถึงการสนับสนุนการศึกษาของรัฐเป็นอย่างดี^๖

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ทราบว่าพระสงฆ์นั้นมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอยู่ในระดับใด เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาและปรับปรุงองค์กรสงฆ์ให้ดีขึ้นต่อไปได้ในอนาคต

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

^๕ สุวพิชชา ประสิทธิ์ธัญกิจ, การศึกษาสงเคราะห์ Welfare Education, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒), หน้า ๑๔๕.

^๖ พระใบฎีกาจารย์ อคควชิโร (ยอดเพชร), “การศึกษาสภาพการจัดการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศในวัดต้นแบบของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร : กรณีศึกษาวัดบัวงาม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต(การจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔,) หน้า ๘๒.

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษา สงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน ๔ ด้าน คือ

- ๑) ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา
- ๒) ด้านการพัฒนาสถานศึกษา
- ๓) ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา
- ๔) ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา^๗

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษานักธรรม และวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน ๔ ด้าน คือ

- ๑) ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา
- ๒) ด้านการพัฒนาสถานศึกษา
- ๓) ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา
- ๔) ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พระสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๒๐ รูป^๘ ใน ๖ ตำบล ดังนี้

๑. ตำบลแม่ลา มี ๖ วัด คือ วัดลาย วัดปรีดาราม วัดสระเกษ วัดสำมะกัน วัดแก้ววัดจันทร์

๒. ตำบลพระนอน มี ๖ วัด คือ วัดพระนอน วัดทอง วัดกุฎีกรู วัดน้อย วัดโพธิ์ลอยวัดร้อยไร่

^๗พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณฺโณ), เอกสารประกอบคำบรรยาย เรื่องการคณะสงฆ์และการพระศาสนา, (กรุงเทพมหานครมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๕๑-๕๓.

^๘สำนักงานคณะสงฆ์อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ณ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๕.

๓. ตำบลท่าช้าง มี ๖ วัด คือ วัดสามไถ วัดมเหยงค์ วัดใหญ่เทพนิมิตร์ วัดดงหวาย วัดคลองน้ำชา วัดสี่จำปา

๔. ตำบลนครหลวง มี ๑๐ วัด คือ วัดกลาง วัดนครหลวง วัดมหาพล วัดตะโหนด วัดพริ้มไสภณาราม วัดโพธิ์ลำแพน วัดใหม่ชุมพล วัดหนองโคก วัดบ้านซึ้ง วัดเทพจันทร์ลอย

๕. ตำบลบางระกำ มี ๗ วัด คือ วัดบันได วัดเรือแข่ง วัดบางระกำ วัดละมุด วัดวัง วัดเสร็จ วัดอ่างทอง

๖. ตำบลบ่อโพง มี ๗ วัด คือ วัดมาบพระจันทร์ วัดทองทรงธรรม วัดโพธิ์ทอง วัดบ้านดาด วัดเกาะแก้วเกษาราม วัดราษฎร์บำเพ็ญ วัดราชบรรทม

๑.๓.๔ ขอบเขตด้าน พื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ วัดในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๔๒ วัด

๑.๓.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึงเดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมเป็นระยะเวลา ๙ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์อยู่ในระดับใด

๑.๔.๒ เปรียบเทียบตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างหรือไม่ อย่างไร

๑.๔.๓ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีอะไรบ้าง

๑.๕ สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๖ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการบรรลุจุดมุ่งหมายโดยใช้ทรัพยากรต่ำสุด
การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานหรือการจัดการกิจกรรมต่างๆ ของหมู่คณะ หรือองค์กรต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้น ๆ ด้วยดี มีประสิทธิภาพ

การศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง การจัดการศึกษาของพระสงฆ์เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล และการช่วยเหลือการศึกษาหรือสถาบันการศึกษาอื่น นอกจากการศาสนศึกษาหรือบุคคลผู้กำลังศึกษา

การจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา หมายถึง คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาของพระสังฆาธิการในระดับต่างๆ คือ ทุนสงเคราะห์การศึกษาระดับประถมศึกษา ทุนสงเคราะห์การศึกษาระดับมัธยมศึกษา และทุนสงเคราะห์การศึกษาระดับอุดมศึกษา

การพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการช่วยเหลือสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร หรือด้านสถานที่

การจัดหาอุปกรณ์การศึกษา หมายถึง คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการช่วยเหลือสนับสนุนสถานศึกษาด้วยการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาที่จำเป็น และเหมาะสมกับการเรียนการสอน

การช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา หมายถึง คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการมอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนผู้กำลังศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือการช่วยเหลือด้านอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาต่อเนื่อง

คณะสงฆ์ หมายถึง พระสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์

๑.๗.๒ ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๗.๔ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังได้ประมวลสรุปเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี ดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาสงเคราะห์

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับคณะสงฆ์

๒.๕ ข้อมูลพื้นที่การวิจัย

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพ ของนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อต้องการแนวคิดอันเป็นเกณฑ์และแนวทางการศึกษาวิจัย ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของประสิทธิภาพ

แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยทั่วไปจะกล่าวถึง ผลการปฏิบัติงาน (Performance) คือ เมื่อมีผลการปฏิบัติ ก็ถือว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานสูง ถ้าผลการปฏิบัติงานไม่ดี ก็ถือว่ามีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำ ซึ่งในส่วนของความหมายของคำว่า “ประสิทธิภาพ” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ระบุความหมายของประสิทธิภาพ ว่า หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน^๑

สมใจ ลักษณะ ให้ความหมายของประสิทธิภาพไว้ว่า ประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการใช้ปัจจัยและกระบวนการในการดำเนินงานโดยมีผลที่ได้รับเป็นตัวกำกับกับการแสดงประสิทธิภาพของการดำเนินงานใดๆ อาจแสดงค่าของประสิทธิภาพในลักษณะของการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายในการลงทุนกับผลกำไรที่ได้รับซึ่งถ้าผลกำไรมีค่ามากกว่าต้นทุนก็ยิ่งแสดงถึงประสิทธิภาพมากขึ้นประสิทธิภาพอาจไม่แสดงเป็นค่าประสิทธิภาพเชิงตัวเลขแต่แสดงถึงการบันทึกถึงลักษณะการใช้เงินวัสดุคนและเวลา ใช้การปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่าและเหมาะสมประหยัดไม่มีการสูญเปล่าเกินความจำเป็นรวมถึงมีการใช้กลยุทธ์หรือเทคนิควิธีการที่เหมาะสมสามารถนำไปสู่การบังเกิดผลได้เร็ว^๒

วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ และพิมลจรรย์ นามวัฒน์ กล่าวว่า ประสิทธิภาพคือระบบการบริหารจัดการตนเองที่เอื้อต่อการผลิตและการบริการได้ตามเป้าหมายสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายด้านพลังงานและระยะเวลาอันน้อยที่สำคัญคือบุคลากรมีส่วนร่วมช่วยกันแก้ไขปัญหา-อุปสรรคโดยไม่ใช้ความรุนแรงหรือเกิดข้อขัดแย้งน้อยที่สุดนอกจากนี้ประสิทธิภาพยังเป็นเสมือนตัวชี้วัดของความสำเร็จ กล่าวคือหากผู้บริหารต้องการให้องค์การมีประสิทธิภาพการมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติขององค์กรเพียงอย่างเดียวนั้นถือว่ายังไม่เพียงพอเนื่องจากสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองซึ่งประชาชนมีบทบาทและอำนาจอิทธิพลรวมทั้งให้ความสนใจการเมืองมากกว่าแต่ก่อนสังเกตได้จากประชาชนมีการแสดงสิทธิและเสรีภาพของตนมากขึ้นทั้งหลายเหล่านี้ถือเป็นผลกระทบที่สำคัญต่อระบบราชการที่จะต้องเร่งพัฒนาและปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของประชาชนดังนั้นส่วนราชการต่างๆ จึงต้องเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรและบุคลากรเป็นลำดับต้นไม่ว่าจะเป็นการจัดอบรมเชิงวิชาการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความสามารถทักษะและทัศนคติของบุคลากร

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖), หน้า ๖๖๗.

^๒สมใจ ลักษณะ, การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๖), หน้า๖-๗.

ภายในองค์กรเพื่อให้เหมาะสมกับความคาดหวังและเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือผู้รับบริการอย่างแท้จริง^๓

สมพงษ์ เกษมสิน กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การดำเนินงานให้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การทำงานที่ต้องให้ได้รับประโยชน์สูงสุด และการที่จะพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิภาพหรือไม่ ก็พิจารณาได้จากผลงาน^๔

ติน ปรัชญพฤทธิ์ ได้ให้ความหมายไว้ในหนังสือ “ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์” ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การสนับสนุนให้มีวิธีการบริหารที่จะได้รับผลดีมากที่สุด โดยสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด นั่นก็คือ การลดค่าใช้จ่ายด้านวัตถุ และบุคลากรลง ในขณะที่พยายามเพิ่มความแม่นยำ ความเร็ว และความราบเรียบของการบริหารให้มากขึ้น^๕

รัตนะ บัวสนธ์ ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพของโครงการว่า หมายถึง การดำเนินงานของโครงการนั้นๆ บรรลุไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้ โดยใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานน้อยที่สุดหรือประหยัดที่สุดโดยได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า^๖

รพี แก้วเจริญ และทิตยา สุวรรณขุ กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ซึ่งไม่ได้กล่าวถึงปัจจัยนำเข้า หรือความพึงพอใจ^๗

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ ได้กล่าวถึงความหมายไว้ในหนังสือศัพท์การบริหารว่า ประสิทธิภาพ มีความหมาย ดังนี้^๘

---

^๓วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจและพิมพ์ลจรรย์ นามวัฒน์, การศึกษาเพื่อกำหนดหลักสูตรการพัฒนาวิชาการ, (สาขาวิทยาการจัดการ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๗), หน้า๑.

^๔สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๙), หน้า ๑๒.

^๕ติน ปรัชญพฤทธิ์, ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๑๓๐.

^๖รัตนะ บัวสนธ์, การประเมินผลโครงการวิจัยเชิงปริมาณ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท คอมแพคท์พรีน จำกัด, ๒๕๔๐), หน้า ๖๕.

^๗รพี แก้วเจริญ และทิตยา สุวรรณขุ, การแบ่งเวลาปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนระดับนักบริหารอาวุโส, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๐), หน้า ๑๒.

^๘ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญ ลักษิตานนท์ และสมชาย หิรัญกิตติ, ศัพท์การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๙๑-๙๒.

๑) ความสามารถในการผลิตผลลัพธ์ที่ต้องการด้วยการใช้พลังงาน เวลา วัสดุ หรือปัจจัยอื่นๆ ต่ำที่สุด

๒) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) และผลที่ออกมา (Output) เพื่อสร้างให้เกิดต้นทุนสำหรับทรัพยากรต่ำสุด

อภินันท์ จันตะณี ได้อธิบายถึง “ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน” (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติงานหรือดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ หรือได้ผลสำเร็จของงาน โดยใช้เวลา และทรัพยากรตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงาน รวมทั้งการสำเร็จเสร็จสิ้นตรงเวลา และบรรลุตาม จุดมุ่งหมายของกิจกรรม^๙

อลงกรณ์ มีสุทธาและสมิต สัชฌุกร ได้กล่าวถึงมาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้พนักงานปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องช่วยให้การเปรียบเทียบผลงานที่ทำได้กับที่ควรจะเป็นมีความชัดเจนช่วยให้เห็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้เกิดผลได้มากกว่าปัจจัยที่ใช้และช่วยให้มีการฝึกฝนตนเองปรับเข้าสู่มาตรฐานการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๐}

กูด (Good) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า หมายถึง ความสามารถสำเร็จที่ทำให้เกิดความสำเร็จตามความปรารถนาโดยใช้เวลา และความพยายามเล็กน้อย ก็สามารถให้ผลงานที่ได้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์^{๑๑}

คาร์ทซ์ และคานท์ (Kartz and Kahn) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพ คือ ส่วนประกอบต่อประสิทธิผลขององค์กรนั้น ถ้าจะวัดจากปัจจัยนำเข้าเปรียบเทียบกับผลผลิตที่ได้นั้นจะทำให้การวัดประสิทธิภาพคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึง การบรรลุ

---

^๙อภินันท์ จันตะณี, การใช้แนวคิดและทฤษฎีเพื่ออ้างอิงในการทำวิจัยทางธุรกิจ, (อยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๗), หน้า ๑๐.

^{๑๐}อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิตสัชฌุกร, การประเมินผลการปฏิบัติงานแนวความคิดหลักการวิธีการกระบวนการ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชาชนจำกัด, ๒๕๓๔), หน้า ๗๑.

^{๑๑}Cater V Good, Dictionary of Education, (New York : McGraw-Hill Book Company, 1973), p. 193.

เป้าหมายขององค์กรในการบรรลุเป้าหมายขององค์กรนั้นๆ ปัจจัยต่างๆ คือการฝึกอบรมประสบการณ์ ความรู้สึกผูกพัน ซึ่งเป็นความสำคัญต่อประสิทธิภาพขององค์กรด้วย^{๑๒}

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุด โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลผลิตและทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ เพื่อให้ได้ผลการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้ และเพื่อผลกำไรขององค์กร และประสิทธิภาพเป็นเรื่อง ของการใช้ปัจจัยและกระบวนการในการดำเนินงานโดยมีผลผลิตที่ได้รับเป็นตัวกำหนด การแสดง ประสิทธิภาพของการดำเนินงานใดๆ อาจแสดงค่าของประสิทธิภาพในลักษณะการเปรียบเทียบ ระหว่างค่าใช้จ่ายในการลงทุนกับผลกำไรที่ได้รับ ซึ่งถ้าผลกำไรสูงกว่าต้นทุนเท่าไรยิ่งแสดงให้เห็นถึง ประสิทธิภาพมากขึ้น ประสิทธิภาพอาจไม่แสดงเป็นค่าประสิทธิภาพเชิงตัวเลข แต่แสดงด้วยการ บันทึกถึงลักษณะการใช้เงิน วัสดุ คน และเวลา ในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า ประหยัด ไม่มีการสูญเสีย เปล่าเกินความจำเป็นรวมถึงการใช้กลยุทธ์ หรือเทคนิควิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมสามารถนำไปสู่การ บังเกิดผลได้เร็ว ตรงและมีคุณภาพ

๒.๑.๒ ปัจจัยที่ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ

แนวความคิดในเรื่องปัจจัยที่สำคัญในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ หรือปัจจัยสำคัญ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานนั้น นักวิชาการหลายท่านได้สรุปประเด็นที่น่าสนใจไว้ ดังนี้

ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและชมรมพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู กล่าวว่า ประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงการดำเนินงานที่สามารถบรรลุผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้ แต่ทั้งนี้ก็ต้องใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและประสิทธิภาพนั้น พิจารณาที่กระบวนการ ของการดำเนินงานมากกว่าผลผลิตของการดำเนินงาน^{๑๓}

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การมีสมรรถนะสูง สามารถมีระบบการทำงาน สร้างสมทรัพยากรและความมั่งคั่งเก็บไว้

^{๑๒}Kartz and Kahn, *The Social Psychology of Organization*, (New York : John Wiley & Sons, 1987), p. 121.

^{๑๓}ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและชมรมพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู, *การพัฒนา โรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ*, (ชยันนาท : ชยันนาทโมเดิร์นโฮม, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔๘.

ภายในไว้เพื่อขยายตัวต่อไป และเพื่อเอาไว้สำหรับรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดวิกฤติจากภายนอกได้ด้วย^{๑๔}

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การปฏิบัติงานที่มีความถูกต้อง รวดเร็ว ตรงตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน และต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัด และได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ประสิทธิภาพนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของบุคลากรที่ดี วัสดุอุปกรณ์ที่ดีและเพียงพอ รวมทั้งระบบการบริหารจัดการที่คล่องตัวและการกำกับดูแลที่ดี^{๑๕}

ธงชัย สันติวงศ์ กล่าวว่า ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ทำได้เพียงใด อยู่ที่ปัจจัย ๓ ประการที่ผสมผสานอยู่ด้วยกัน คือ^{๑๖}

๑) ความพยายาม คือ ขนาดของกำลังความพยายามของผู้ทำงานที่ทุ่มเทให้กับงานของกลุ่ม จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะงานที่ออกแบบว่า เป็นงานที่ท้าทายความสามารถหรือไม่ให้อิสระในการตัดสินใจหรือไม่เป็นต้น

๒) ทักษะความรู้ หมายถึง ทั้งทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความรู้ที่จะเอาไว้พิชิตงาน และรวมไปถึงการมีทักษะและความรู้ที่เกี่ยวกับการเข้ากับคนเพื่อการทำงานด้วย ทักษะและความรู้นี้จะทำให้มีประสิทธิภาพเข้ากันได้ และรวมพลังกันเพื่อการทำงานได้

๓) กลยุทธ์ที่ใช้แก้ปัญหาหรือประยุกต์ใช้ทำงาน ถ้ากลุ่มมีกลไกในการร่วมกันและช่วยกันคิดค้นหากกลยุทธ์ที่จะใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนางานให้ดีขึ้นตลอดเวลาและประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้เสมอ

---

^{๑๔}สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบชุดวิชา “การพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖), หน้า ๓๔๐.

^{๑๕}สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, แนวทางการบริหารและจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, ๒๕๔๕), หน้า ๑๗.

^{๑๖}ธงชัย สันติวงศ์, องค์การและการจัดการทันสมัยยุคโลกาภิวัตน์, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๑๙๖.

สุนันทา เลานันท์ ได้อธิบายว่า การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของทีมจะมีลักษณะพอสรุปได้ดังนี้^{๑๗}

- ๑) สมาชิกมีความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเป็นอย่างดี
- ๒) สมาชิกมีความเข้าใจในลักษณะของทีมและบทบาทของทีมที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การ
- ๓) สมาชิกทุกคนมีการสื่อสารถึงกันและกันโดยสะดวกและคล่องตัว
- ๔) สมาชิกทุกคนต่างสนับสนุนและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี
- ๕) สมาชิกแต่ละคนต่างเข้าใจกระบวนการทำงานของกลุ่ม เข้าใจพฤติกรรมและพลวัตกลุ่มที่ช่วยให้กลุ่มทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด
- ๖) ทีมมีแนวทางการทำงานและการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพทั้งระดับกลุ่มและระหว่างกลุ่ม
- ๗) ทีมสามารถใช้ความขัดแย้งให้เกิดประโยชน์มากกว่าที่จะเป็นการทำลาย
- ๘) สมาชิกให้ความร่วมมือ มีการประสานงานอย่างดีระหว่างสมาชิกในกลุ่มและลดการแข่งขันซึ่งดีซึ่งเด่นซึ่งจะนำไปสู่ความเสียหายของกลุ่มและองค์การ
- ๙) ทีมมีการเพิ่มประสิทธิภาพและสมรรถภาพของทีม โดยประสานกับทีมอื่น
- ๑๐) สมาชิกทุกคนมีความเคารพในหน้าที่ของแต่ละคน มีการกำหนดหน้าที่ให้แก่กันและกันสนับสนุนกันและกัน

ธงชัย สันติวงษ์ ได้กล่าวว่า ความมีประสิทธิภาพ หมายถึง การมีสมรรถนะสูง สามารถมีระบบการทำงานสร้างสมทรัพย์ากร และความมั่งคั่งเก็บไว้ภายในเพื่อการขยายตัวต่อไป และเพื่อเอาไว้สำหรับรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดวิกฤติการจากภายนอกได้ด้วย^{๑๘} และได้กล่าวไว้อีกว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การเปรียบเทียบทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลที่ได้รับจากการทำงานที่ดีขึ้นอย่างไร แค่นั้น ในขณะที่กำลังทำงานตามเป้าหมายขององค์การ ซึ่งแตกต่างจาก ประสิทธิภาพ

---

^{๑๗} สุนันทา เลานันท์, การพัฒนาองค์การ (Organization Development), (กรุงเทพมหานคร : ดีดี บุ๊คส์ไตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๔๒.

^{๑๘} ธงชัย สันติวงษ์, องค์การและการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑), หน้า ๓๐.

(Effectiveness) ที่หมายถึง ความสำเร็จในการที่ดำเนินกิจการก้าวหน้าไปและสามารถบรรลุเป้าหมายต่างๆ ที่องค์การตั้งไว้ได้^{๑๙}

นภาพร ชันธนา ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการนำเข้าและผลผลิต โดยเป้าหมายในการพิจารณาที่สำคัญคือ การใช้ต้นทุนที่ต่ำที่สุด ซึ่งต้นทุนประกอบด้วย บุคลากร เงินทุน อุปกรณ์ ฯลฯ ต่างๆ^{๒๐}

สมใจ ลักษณะ ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรม การงาน อย่างราบรื่นครบถ้วนประหยัดเวลา ใช้กำลังและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกิดการสูญเปล่าน้อยที่สุด บุคคลที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นบุคคลที่พึงปรารถนาในสังคมที่เขาเป็นสมาชิก และองค์การที่เขาปฏิบัติหน้าที่^{๒๑}

สมชัย ศรีสุทธิยากร ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือการพิจารณาระหว่างอัตราส่วนของผลผลิต (Output) ต่อปัจจัยนำเข้า (Input) หรือค่าใช้จ่ายต่อหน่วย^{๒๒}

ปีเตอร์สัน และโพลแมน (Peterson and Plowman) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ ๕ ประการ คือ^{๒๓}

๑) คุณภาพของงาน (Quality) จะต้องมีคุณภาพสูง หรือผู้ผลิตและผู้ใช้ประโยชน์ คุ้มค่า และมีความพึงพอใจ

๒) ปริมาณงาน (Quantity) ปริมาณของงานที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นไปตามความคาดหวังของหน่วยงาน

^{๑๙} อังชัย สันติวงษ์, **ทฤษฎีองค์การและการออกแบบองค์การ**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑), หน้า ๒๕๓.

^{๒๐} นภาพร ชันธนา, **การจัดองค์การและการบริหารธุรกิจ**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕), หน้า ๑๐.

^{๒๑} สมใจ ลักษณะ, **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน**, (กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๒), หน้า ๑๙๐.

^{๒๒} สมชัย ศรีสุทธิยากร, **ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กร**, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๒๔๒.

^{๒๓} ปีเตอร์สัน และโพลแมน (Peterson and Plowman) อ้างใน พระมหาสมหมาย ตุ่นพิน, “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์กรสงฆ์ไทย”, **ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๒๘.

๓) เวลา (Time) คือเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานจะต้องเหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณของงาน รวมทั้งจะต้องเป็นไปตามกำหนดและสภาวะการณ์ด้วย

๔) วิธีการ (Method) ในการดำเนินงานจะต้องอยู่ในลักษณะที่ถูกต้องและเหมาะสม

๕) ค่าใช้จ่าย (Costs) ในการดำเนินงานทั้งหมดจะต้องเหมาะสมกับงานและวิธีการคือ จะต้องลงทุนน้อยและได้ผลกำไรมากที่สุด

เฮิร์ทซ์เบิร์ก (Herzberg) ได้เสนอแนวคิดโดยการนำเอาการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานมาศึกษาร่วมกัน เพื่อให้ได้ปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างสบายใจ และมีประสิทธิภาพได้ศึกษาวิจัยถึงทัศนคติของบุคคลที่พอใจในการทำงาน และไม่พอใจในการทำงาน พบว่า บุคคลที่พอใจในการทำงานนั้นประกอบไปด้วยปัจจัยดังนี้^{๒๔}

- ๑) การที่สามารถทำงานได้บรรลุผลสำเร็จ
- ๒) การที่ได้รับการยกย่องนับถือเมื่อทำงานเสร็จ
- ๓) ลักษณะเนื้อหาของงานที่น่าสนใจ
- ๔) การที่ได้รับความรับผิดชอบมากขึ้น
- ๕) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
- ๖) การที่ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงาน

ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของงานที่เป็นสิ่งทำให้เกิดความพึงพอใจประกอบด้วยปัจจัย ดังนี้

- ๑) นโยบายการบริหารขององค์กร
- ๒) การควบคุมบังคับบัญชา
- ๓) สภาพการทำงาน
- ๔) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทุกระดับในหน่วยงาน
- ๕) ค่าตอบแทน
- ๖) สถานภาพ
- ๗) การกระทบกระเทือนต่อชีวิตส่วนตัว

^{๒๔} Herzberg, *Motivation Moral and Money*, (New York : Psychology Co., 1968),

๘) ความปลอดภัย

กิบสันและคณะ (Gibson and others) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง อัตราส่วนของผลผลิตต่อปัจจัย การวัดประสิทธิภาพมีตัวบ่งชี้หลายตัวประกอบกัน เช่น อัตราการได้ผลตอบแทน ในเงินลงทุนหรือทรัพย์สินที่เป็นทุน ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยผลผลิต อัตราการสูญเสียเปลี่ยนแปลงการใช้ทรัพยากร และอัตราส่วนของผลกำไรต่อค่าใช้จ่ายในการลงทุน^{๒๕}

ซามูเอล ซี เซอร์โต (Samuel C. Certo) ได้ให้คำนิยามของประสิทธิภาพและประสิทธิผลว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง การใช้ทรัพยากรขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ประสิทธิภาพจึงมุ่งให้เกิดการ “ทำสิ่งที่ถูกต้อง (Doing the Right Things) ส่วนคำว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง เป็นวิธีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เกิดความสิ้นเปลืองน้อยที่สุดในกระบวนการผลิตโดยสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายโดยใช้ทรัพยากรต่ำสุด กล่าวคือ เป็นการใช้โดยมีเป้าหมาย (goal) คือประสิทธิผล หรือให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้สูงสุด อาจเรียกว่า ทำสิ่งต่างๆ ให้ถูกต้อง (Doing things right)”^{๒๖}

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานให้มีประสิทธิภาพ คือ ส่วนประกอบที่สำคัญซึ่งจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือสำเร็จตามเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ ได้แก่ การกำหนด กลยุทธ์ ระบบโครงสร้างองค์กร รูปแบบการบริการบุคลากร ค่านิยมของคนในองค์กร ความต้องการทั่วไป รวมถึงสภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก ถ้าได้รับการตอบสนองการทำงานก็มีประสิทธิภาพ แต่ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองการทำงานก็ไม่มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ

๒.๑.๓ ทฤษฎีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพนี้ เป็นทฤษฎีเพื่อการปฏิบัติงานให้ได้ผลของการทำงานที่ดี ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้น่าสนใจไว้ ดังนี้

^{๒๕}Gibson and others อ้างใน นภาพร ชันธนา, **การจัดการองค์การและการบริหารธุรกิจ**, หน้า ๙.

^{๒๖}Samuel C Certo, **Modern Management**, 8 ed., (New Jersey : Prentice-Hall, 2000),

दन्य तेयनपुठ กล่าวว่ ประสพพธพท คอ สงที่ซอเนร่นอญในต้วบุคคลโดยสามารถแสดงออกในลกษณะ ดงนี้^{๒๗}

๑) มอความสามารถพเศษที่คาคการณ้ซ่งหน้าได้อย่างถูกต้อง แม่นย่ำ หรืออาจเรยยกได้ว่ มอวีสัยทศน้ที่ตอ แล้วก้ยังสมารถจ้คการธรพจหรืองานที่รบผดซอบให้นำไปสู่สงที่คาคการณ้ว

๒) มอ “ไฟแห่งพลังการทำงาน” คอ การตระหนกถึงความม่งม่น ท่มเท กระฉับกระเฉงสมารถอดทนหรือรบภาวะกคต่นต่ง ๆ โดยมอย่อท้อต่ออุปสรรคนาน้ปการ

๓) มอบารมอญในต้ว ใครเห็นก้เป็นที่ย่ำเกรง ให้ความเคารพนอบน้อม พร้อมที่จะปฏิบัติตามท่ง ๆ ที่มอได้แสดงอำนาจบาคตรใหญ่ หรือวางท่าที่แต่อย่างใด

๔) มอความสามารถที่จะจ้คการหรือแก้ปัญห่าได้อย่างเฉยบพล่น และมีโอกาสผดพลาदन้อยมากโดยอาศัยการประสานประโยชน้จากความเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์และมีการสื่อสารข้อความอย่างดีเยี่ยม

เฮอรเบิร์ต เอ ซอมน (Herbert A. Simon) ได้ให้ทศนะเกี่ยวกับประสพพธพทว่ ว่ ถ้าพจการณ้ว่ ท่งงานได้มีประสพพธพทสูงสุดน้ให้คูกจากความสัมพันธ์ระหว่างปจจยนำเข้า (Input) กับผลผลิต (Output) ที่ได้รับออกมา เพราะฉะน้ตามทศนะน้ ประสพพธพทจ้เท่ากับผลผลิตลบด้วยปจจยนำเข้า และถ้าเป็นการบรพการราชการและองค้กรของรฐบาลก้บวกกับความพงพอใจของผู้รับบรพการ (Satisfaction) เข้าไปด้วย ซ่งเขียนเป็นสูตร ได้ดงนี้^{๒๘}

$$E = (O - I) + S$$

E = Efficiency คอ ประสพพธพทของงาน

O = Output คอ ผลผลิตหรือผลงานที่ได้รับออกมา

I = Input คอ ปจจยนำเข้าหรือทรพยากรทางการบรพการที่ใช้ไป

S = Satisfaction คอ ความพงพอใจในผลงานที่ออกมา

---

^{๒๗} ดนย तेयनपुठ, การบรพการทรพยากรบุคคลในทศวรรษหน้า, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๒๖๔-๒๖๕.

^{๒๘} เฮอรเบิร์ต เอ. ซอมน (Herbert A. Simon) อ่างใน อภินันท์ จันตะน้, สถิติและการวิจัยทางธรพจสำหรับน้คศึกษา MBA. และ Ph.D., (พระนครศรียุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรียุธยา, ๒๕๕๐), หน้า ๘๒.

จอห์น เบคเกอร์ และนูฮัวเซอร์ (John Becker & Nuhauser) ได้เสนอตัวแบบจำลองเกี่ยวกับประสิทธิภาพขององค์กร (Model of Organization Efficiency) โดยได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์กร นอกจากจะพิจารณาถึงทรัพยากร เช่น คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นปัจจัยนำเข้า และผลผลิตขององค์กร คือ การบรรลุเป้าหมายแล้ว องค์กรในฐานะที่เป็นองค์กรระบบเปิด (Open System) ยังมีปัจจัยประกอบอื่นๆ อีก ดังแบบจำลองในสมมติฐานต่อไปนี้^{๒๙}

๑) หากสภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์กรมีความซับซ้อนต่ำ (Low Task Environment Complexity) หรือมีความแน่นอน (Certainty) มีการกำหนดระเบียบในการทำงานขององค์กรอย่างละเอียด แน่ชัด จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพขององค์กรมากกว่าองค์กรที่มีสภาพแวดล้อมในการทำงานยุ่งยากซับซ้อนสูง (High Task Environment Complexity) หรือมีความไม่แน่นอน (Uncertainty)

๒) การกำหนดระเบียบปฏิบัติชัดเจน เพื่อเพิ่มผลผลิตการทำงานที่มองเห็นได้มีผลทำให้ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย

๓) ผลการทำงานที่มองเห็นได้ สัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิภาพ

๔) หากพิจารณาควบคู่กัน จะปรากฏว่าการกำหนดระเบียบปฏิบัติอย่างชัดเจนและผลการทำงานที่มองเห็นได้ มีความสัมพันธ์มากขึ้นต่อประสิทธิภาพ มากกว่าค่าตัวแปรแต่ละตัวตามลำพัง

สรุปได้ว่า องค์กรหรือหน่วยงานที่มีรูปแบบการบริหารงานตามทฤษฎีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดประสิทธิผล ซึ่งมีองค์ประกอบคือ สภาพแวดล้อมขององค์กร, การประมวลผลสารสนเทศ และการตัดสินใจเลือก, การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงองค์กร, เป้าหมายขององค์กร, ชนิดของงานที่ทำให้เป้าหมายสำเร็จ, การออกแบบองค์กร, ขนาดและความซับซ้อนขององค์กร, วัฒนธรรมองค์กร และอำนาจและหน้าที่ ส่วนการปฏิบัติงานให้ได้ผลดีนั้น จะต้องได้รับการตอบสนองทั้งภายในและภายนอก เช่น รายได้ ความมั่นคงในการปฏิบัติงานสภาพแวดล้อม ตำแหน่งหน้าที่ การยอมรับจากหมู่คณะและความจงรักภักดีต่อองค์กร

---

^{๒๙}จอห์น เบคเกอร์ และนูฮัวเซอร์ อ้างใน พรธนาสิทธิ กิจเจริญถาวรชัย, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรจำกัดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการและความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๓), หน้า ๘๖.

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการของนักวิชาการหลายท่าน เพื่อต้องการแนวคิดอันเป็นแนวทางการศึกษาวิจัย โดยได้ประมวลไว้ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ ความหมายของการบริหารจัดการ

คำว่า “บริหาร” มาจากคำว่า Administration หรือบางตำราก็ใช้คำว่า Management คำว่า Administration มีความหมายเหมือนกับคำว่า Management ฉะนั้น จึงมีการใช้ทั้งสองคำนี้ในลักษณะเดียวกัน แต่คำว่า Management มักจะใช้ในการบริหารองค์การหรือหน่วยงานที่มุ่งในด้านผลกำไร แต่การบริหารในวงการศึกษาก่อนหรือการบริหารงานโครงการสุขภาพในสถานศึกษานี้มิได้มุ่งหวังผลกำไร หรือขาดทุนจึงควรใช้คำว่า Administration จึงจะเหมาะสมกว่า

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น เมื่อว่าตามคำนิยามนี้ การบริหารในพระพุทธศาสนาเริ่มมีขึ้นเป็นรูปธรรมสองเดือนนับจากวันที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ นั่นคือวันอาสาฬหบูชา เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมเทศนาเป็นครั้งแรกแก่พระปัญจวัคคีย์ ซึ่งทำให้เกิดพระสังฆรัตนะขึ้น เมื่อมีพระสังฆรัตนะเป็นสมาชิกใหม่เกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาอย่างนี้ พระพุทธเจ้าก็ต้องบริหารคณะสงฆ์^{๓๐}

สิริภพ เหล่าลาภะ กล่าวถึงความหมายของการบริหารไว้ ๒ นัย คือ ๑) คำว่า บริหาร มาจากภาษาบาลีว่า บริหาร มาจากศัพท์ว่า ปริ แปลว่า รอบ และ หร ธาตุในความนำไป ดังนั้น คำว่า บริหาร จึงแปลว่า นำไปโดยรอบ อีกสำนวนหนึ่ง คำว่า บริหาร แปลว่า อ้อมหนี, หลีกหนี, หลบหนี ดังในประโยคภาษาบาลีว่า “ปญฺหํ ปริหริตํ สมตฺถโถ” แปลว่า ผู้สามารถเพื่อการอ้อมหนี หลีกหนี หลบหนีซึ่งปัญหา หรือแปลว่า ผู้สามารถบริหารปัญหา และนำปัญหาไปโดยรอบ หรือกำจัดปัญหาให้หมดสิ้นไป ๒) คำว่า บริหาร แปลมาจากภาษาอังกฤษ ว่า Administer และ Administration แปลความหมายคือ การปกครอง ดำเนินการ อำนาจการ จัดการ ส่งเสริม และบำรุง^{๓๑}

^{๓๐} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓.

^{๓๑} สิริภพ เหล่าลาภะ, **พุทธศาสตร์การเมือง**, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔๐.

กมล ภูประเสริฐ ได้กล่าวว่า “ในปัจจุบันมีคำศัพท์ที่ใช้อยู่สองคำ คือ การบริหาร (Administration) และ การจัดการ (Management) ทั้งสองคำมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่นิยมใช้ต่างสถานการณ์กันกล่าวคือ “การบริหาร” มักใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะ หรือการบริหารราชการ ส่วนคำว่า “การจัดการ” มักใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน เนื่องจากการศึกษาเป็นกิจการที่มุ่งประโยชน์สาธารณะและจัดเป็นส่วนหนึ่งของราชการ เราจึงใช้คำว่าการบริหารการศึกษา ซึ่งการบริหารหมายถึง บริการประเภทหนึ่งที่จะช่วยให้กลุ่มบุคคลร่วมกันทำภารกิจได้บรรลุตามเป้าหมาย^{๓๒}

พิทยา บวรวัฒนา ได้กล่าวว่า การบริหาร เป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่างๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจ ด้วยความเที่ยงธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้^{๓๓}

มัลลิกา ต้นสอน ได้ให้ความหมายของการบริหาร (Administration) ว่าหมายถึง การกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยการ การสนับสนุน และการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ^{๓๔}

ธนจรัส พุนลิทธิ ได้อ้างถึงความหมายของการบริหารในความคิดเห็นของ George R. Terry ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานตามลำดับขั้นอันประกอบ ด้วยการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การอำนวยการ (Actuating) และการควบคุม (Controlling) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยคนและทรัพยากรอื่น^{๓๕}

ประยุทธ์ เจริญสวัสดิ์ กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดๆ ที่ปฏิบัติตนเป็นผู้บริหารที่จะต้องเข้ามาทำหน้าที่จัดระเบียบและดำรงไว้ซึ่งสภาพภายใน (ทั้งที่เป็นคน

^{๓๒} กมล ภูประเสริฐ และคณะ, การบริหารและการจัดการวัดผลและประเมินผลการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๕), หน้า ๕.

^{๓๓} พิทยา บวรวัฒนา, การบริหารเชิงบูรณาการ, (นนทบุรี : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖), หน้า ๒.

^{๓๔} มัลลิกา ต้นสอน, การจัดการยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐.

^{๓๕} ธนจรัส พุนลิทธิ, การจัดการองค์การและการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๑), หน้า ๒๐.

วัสดุ เงินทุน ฯลฯ) ของกลุ่มหรือหน่วยงาน เพื่อให้กลุ่มดังกล่าวสามารถทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๓๖}

พะยอม วงศ์สารศรี ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่างๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์กร การตระหนักถึง ความสามารถ ความถนัด ความต้องการและความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่ไปด้วยองค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้^{๓๗}

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ศาสตร์ที่ต้องใช้ศิลป์และเทคนิคอย่างสูงเพื่อการวินิจฉัยตัดสินใจในกระบวนการวางแผนและการควบคุมการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพต่องานนั้น^{๓๘}

สัมพันธ์ ภูไพบูลย์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการใช้บุคคลอื่นร่วมกับปัจจัยในการจัดการ เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปได้ตามวัตถุประสงค์ และสนองตอบความคาดหวัง และจัดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน^{๓๙}

วัชร บุรณสิงห์ กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทางสังคม ซึ่งพิจารณาได้เป็น ๓ ทาง คือ^{๔๐}

๑) ทางโครงสร้าง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับขั้นตอนของสายบังคับบัญชา

^{๓๖} ประยุทธ์ เจริญสวัสดิ์, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๐), หน้า ๓.

^{๓๗} พะยอม วงศ์สารศรี, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : พรานนกการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๓๖.

^{๓๘} ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ, การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๗), หน้า ๙.

^{๓๙} สัมพันธ์ ภูไพบูลย์, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : พิทักษ์อักษร, ๒๕๔๒), หน้า ๑๖.

^{๔๐} วัชร บุรณสิงห์, การบริหารหลักสูตร, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓), หน้า ๙.

๒) ทางหน้าที่ เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่ บทบาท ความรับผิดชอบและ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย

๓) ทางการปฏิบัติ เป็นกระบวนการบริหารดำเนินการในสถานการณ์ที่บุคคลต่อบุคคล กำลังมีปฏิสัมพันธ์ หรือร่วมทำปฏิริยาเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

เอกชัย กี่สุพันธ์ ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร คือกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้^{๔๑}

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการทำงานเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ เงิน วัสดุสิ่งของ และ วิธีปฏิบัติงานเป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน โดยที่ ศาสตร์ คือ ความรู้ ความสามารถของผู้บริหาร ส่วน ศิลป์ คือ ประสบการณ์จากการทำงานและทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะนำหลักการและ ทฤษฎีไปปรับหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมได้ อย่างไรก็ตาม การ บริหาร มิได้อาศัยปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารเป็นสำคัญเท่านั้น ยังต้องอาศัยการดำเนินงานร่วมกัน ของกลุ่มคน อาศัยความร่วมมือร่วมใจของทีมงาน หรือบุคลากรในทุกระดับขององค์กรนั้นเป็นสำคัญ ด้วย

๒.๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการนี้ เป็นแนวคิดที่นักวิชาการด้านองค์กรและการ จัดการได้กล่าวไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมหลักการที่สำคัญเพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัย ดังนี้

ทองหล่อ เดชไทย ได้กล่าวถึง การบริหาร ว่า เป็นการจัดการอย่างมีระเบียบแบบแผน เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมือของกลุ่มบุคคล และยังเสนอว่า “การบริหาร” และ “การ จัดการ” นั้นบางครั้งอาจใช้แทนกันได้เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่หวังผลขึ้นสุดทำอย่างเดียวกัน คือ ความสำเร็จของงาน “การบริหาร” ใช้มากในการบริหารรัฐกิจ ส่วน “การจัดการ” ใช้มากในทางธุรกิจ

^{๔๑}เอกชัย กี่สุพันธ์, **หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป**, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการบริหารการ ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕), หน้า ๒.

หรืออาจกล่าวว่า “การบริหาร” มุ่งเน้นที่การกำหนดนโยบายและการวางแผน ส่วน “การจัดการ” เป็นการนำเอานโยบายและแผนไปดำเนินให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้^{๔๒}

สมยศ นาวิการ ได้กล่าวถึง แนวคิดการบริหารไว้ว่า การบริหารงานไม่ว่าจะเป็นรูปแบบผู้นำโครงสร้างระบบราชการและหน้าที่ของผู้บริหารในองค์การแห่งหนึ่งสามารถนำมาประยุกต์ไปใช้กับองค์การ เรียกว่า วิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) อย่างไรก็ตามผู้บริหารในแต่ละองค์การจะเผชิญกับสถานการณ์เฉพาะที่มีเอกลักษณ์ของตัวเอง ไม่มีหลักสากลใดที่สามารถใช้ได้กับทุกปัญหาผู้บริหารต้องศึกษาการบริหาร โดยมีประสบการณ์จากกรณีศึกษา (Case Study) จำนวนมาก และวิเคราะห์ว่าวิธีการใดที่สามารถใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ^{๔๓}

สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รังสิโยภุชฌ์ กล่าวว่า การบริหารงานเป็นการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน^{๔๔}

วิโรจน์ สารรัตนะ กล่าวถึง หลักในการบริหาร ว่า ควรประกอบด้วยกระบวนการ ๔ ประการ คือ^{๔๕}

- ๑) การวางแผน หมายถึง หน้าที่ทางการบริหารในการกำหนดจุดหมายและการตัดสินใจ เลือกรูปวิธีที่ดีที่สุดที่จะให้บรรลุจุดหมายนั้น
- ๒) การจัดองค์การ หมายถึง กำหนดอำนาจหน้าที่และตำแหน่งต่างๆ อย่างชัดเจน
- ๓) การนำ หมายถึง ความพยายามทำให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์การ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

^{๔๒}ทองหล่อ เดชไทย, หน่วยที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสาธารณสุข, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕), หน้า ๕.

^{๔๓}สมยศ นาวิการ, การบริหารตามสถานการณ์, (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๔๕), หน้า ๔๙.

^{๔๔}สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รังสิโยภุชฌ์, หลักการบริหารเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ก.พ., ๒๕๓๖), หน้า ๑๒.

^{๔๕}วิโรจน์ สารรัตนะ, การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑.

๔) การควบคุม หมายถึง การมุ่งเน้นที่จะก่อให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกในองค์กรได้ประพฤติปฏิบัติในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานหรือจุดหมาย มุ่งเน้นให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลง

ดิน ปรัชญาพุทธ ได้เสนอภารกิจสำคัญในการบริหารไว้ ๗ ประการ คือ^{๔๖}

๑) การวางแผน หมายถึง การกำหนด โครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องลงมือปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ก่อนลงมือปฏิบัติการ

๒) การจัดองค์การ หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดลักษณะ และวิธีการติดต่อสัมพันธ์ตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป

๓) การจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงานการบริหารบุคคลดังกล่าว รวมทั้งแต่การแสวงหากำลังคนมาบรรจุ การแต่งตั้ง การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงาน และการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานให้ดี และมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ต่อไป

๔) การสั่งการ หมายถึง การอำนวยการหรือการวินิจฉัยสั่งการ หลังจากการได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบ รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆ

๕) การประสานงาน หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อ สัมพันธ์กับหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ในองค์กร เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานความกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์กร

๖) การรายงาน หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่าง เพื่อทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะสะดวกแก่การประสานงานอื่นจะเป็นการสร้างใจอันดีร่วมกัน ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญไปในตัวด้วย

๗) การงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากร หรือการทำงานงบประมาณการเงิน วางแผนหรือโครงการในการจ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบและรัดกุม

---

^{๔๖}ดิน ปรัชญาพุทธ, **หลักการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๒๔-๒๖.

ธงชัย สันติวงษ์ กล่าวว่า การบริหารงานเป็นภาระหน้าที่ของผู้นำกลุ่มซึ่งจะต้องจัดการให้ทรัพยากรทั้งที่เป็นตัวคนและวัสดุสามารถประสานเข้าด้วยกันเพื่อร่วมกันทำงานเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพได้และในขณะเดียวกันจะต้องจัดการนำองค์กรให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกได้อย่างดีที่สุด^{๔๗}

พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล กล่าวถึง หลักการของการบริหารว่าควรประกอบด้วยหลัก ๑๐ ประการ คือ^{๔๘}

๑) การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้า โดยเกี่ยวกับการคาดการณ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ การพัฒนาวิธีการในการวางแผน ซึ่งต้องคำนึงถึงนโยบาย เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน

๒) การจัดการ (Organizing) หมายถึง การพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้งานต่างๆ สามารถดำเนินไปโดยมีการประสานงานกันอย่างดี

๓) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลเข้าปฏิบัติงานให้เหมาะสมตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ

๔) การตัดสินใจ (Decision) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการที่จะตัดสินใจ แยกแยะและวิเคราะห์ออกมาให้ได้ว่าในการทำงานจะต้องมีการตัดสินใจในเรื่องใดบ้าง

๕) การสั่งการ (Directing) หมายถึง การศึกษาวิธีการวินิจฉัยสั่งการ รวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศงาน ตลอดจนถึงศิลปะในการบริหารงานที่จะทำให้การทำงานประจำวันของเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นไปด้วยดี

๖) การควบคุม (Controlling) หมายถึง การร่วมมือประสานงาน เพื่อการดำเนินการเป็นไปด้วยดี และราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะทำการประสานงานดีขึ้น และดำเนินการแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาขึ้น

---

^{๔๗} ธงชัย สันติวงษ์, **องค์การและการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗), หน้า ๒๖.

^{๔๘} พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๒), หน้า ๖๔-๗๒.

๓) การร่วมมือประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานให้ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายมีความเข้าใจในงาน เข้ามาร่วมทำงานกันอย่างพร้อมเพรียงกัน ข้อตกลงที่สำคัญยิ่งของการประสานงาน คือ ความร่วมมือ ซึ่งเป็นเรื่องของ “จิตใจ”

๔) การสื่อข้อความ (Communicating) หมายถึง การผ่านข่าวสารข้อมูลและความเข้าใจ เพื่อที่จะให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ

๕) การรายงานผล (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงาน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนทราบ ซึ่งโดยทั่วไปการรายงาน จะหมายถึง วิธีการของสถาบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชา/ผู้ร่วมงาน ความสำคัญของการรายงานนั้นจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

๑๐) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณ และการเงินตลอดจนการใช้งบประมาณในการควบคุมงาน

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เป็นแนวคิดด้านการจัดการที่มุ่งลักษณะหน้าที่ขององค์การและการบริหารจัดการเพื่อให้การทำงานบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยอาศัยหลักการต่างๆ เช่น การวางแผน การจัดองค์การ การนำ การควบคุม การประสานงาน ฯลฯ โดยมุ่งไปที่วัตถุประสงค์หลักขององค์การ ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ไม่เพียงแต่นำมาใช้ในวงการราชการทั่วไปหรือในวงการธุรกิจเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปใช้กับการเมือง ศาสนา การสังคมสงเคราะห์ การทหาร และกิจกรรมสาขาอื่นๆ เพราะทุกองค์การต้องอาศัยกระบวนการในการบริหารจัดการด้วยทั้งสิ้น

๒.๒.๓ ทฤษฎีการบริหาร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้นำหลักทฤษฎีของการบริหาร เริ่มต้นจากการศึกษาความหมายของการบริหาร การศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ตามความคิดเห็นของนักวิชาการ โดยแบ่งตามยุคสมัยที่เกิดขึ้นของแต่ละแนวคิดเป็นหลักนักวิชาการบางท่านมา เป็นข้อมูลในการประกอบการศึกษา ดังนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ ได้ให้ความหมายของการจัดการ (Management) ว่า หมายถึง ขบวนการที่ทำให้งานกิจกรรมต่างๆ สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลด้วยคนและทรัพยากรขององค์การ ซึ่งถอดความมาจากงานนำเสนอของ روبินส์ และ ดีเซนโซ

(Robbins and Decenzo) ที่ให้ความหมายของคำว่า Management ไว้ว่า “The Process of Getting Things Done, **Effectively and Efficiently**, Through and With Other People.”^{๔๙} ซึ่งตามความหมายนี้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ได้แก่ ขบวนการ (Process) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness)^{๕๐}

สมคิดบางโม^{๕๑} ได้ให้ความหมายซึ่งผสมผสานกันระหว่างแนวความคิดของ ปีเตอร์ เอฟ.ดรักเกอร์ (Peter F. Drucker) และแฮโรลด์คูนตซ์และซีลริล โอ โดเนลล์ (Harold D. Koontz and Cyril O’Donnell) ว่า การจัดการเป็นศิลปะในการใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ของหน่วยงานและนอกหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ศาสตราจารย์สุกรีวงศ์^{๕๒} กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ ผ่านกิจกรรมต่างๆ ทางการจัดการ ซึ่งรวมถึงกิจกรรมหลัก ๔ ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การชี้นำ และการควบคุมองค์การ

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) เป็นบุคคลแรกที่วิเคราะห์ถึงองค์ประกอบมูลฐานของการจัดการ ปัจจุบัน เรียกว่า กระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งกล่าวได้ว่า มี ๕ ประการสำคัญ (POCCC) ดังนี้

๑) การวางแผน (Planning) คือ การศึกษาข้อมูลในปัจจุบันและคาดการณ์ในอนาคต แล้ววางแผนเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติไว้

---

^{๔๙}Robbins Stephen P. and DeCenzo, David A., **Fundamentals of management: essential concepts and applications**, 4th ed., (New Jersey : Prentice Hall, 2004), p. 1.

^{๕๐}ศิริวรรณ เสรีรัตน์, รศ. และคณะ, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ไดมอนด์ อิน บิสซิเนสเวิร์ล, ๒๕๔๕), หน้า ๑๘.

^{๕๑}สมคิด บางโม, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๖๑.

^{๕๒}ศาสตราจารย์สุกรีวงศ์, ดร., **การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท จี.พี. ไชเบอร์พริ้นท์ จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๒๖

๒) การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดโครงสร้างของหน่วยงานหรือองค์การ ออกเป็นหน่วยงานย่อยๆ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน การจัดสรรคนเข้าทำงานใน ตำแหน่งงานต่างๆ

๓) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) คือ การสั่งให้คนทำงานตามที่มอบหมาย งานให้ทำ บังคับบัญชาให้พนักงานทำงานตามภารกิจของหน่วยงาน

๔) การประสานงาน (Coordination) คือ การดูแลควบคุมและอำนวยความสะดวกให้ผู้ ทำงานสามารถได้โดยสะดวกเต็มความสามารถ

๕) การควบคุม (Controlling) คือ การควบคุมให้งานดำเนินไปตามแผนที่วางเอาไว้ ตรวจสอบให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

หลักในกระบวนการบริหารจัดการนี้ ควรมีความยืดหยุ่นและสามารถประยุกต์ใช้ได้กับ นักบริหารทุกระดับในองค์การ เรียกว่า หลักการจัดการสากล ๑๔ ข้อ (Fayol 's 14 Principle of Management) ดังนี้^{๕๓}

๑) หลักการแบ่งงานกันทำ (Division of Work) โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialization) ของแต่ละคน

๒) หลักอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) โดยให้ สอดคล้องกับระดับความรับผิดชอบตามตำแหน่งงานนั้นๆ

๓) หลักระเบียบวินัย (Discipline) พนักงานทุกคนต้องยอมรับและเชื่อฟังในกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับที่องค์กรกำหนดขึ้น

๔) หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) ในการทำงานผู้ใต้บังคับ บัญชาทุกคนจะต้องรับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น

๕) หลักทิศทางการทำงานอย่างเดียวกัน (Unity of Direction) ในการทำงานทุกกลุ่ม หรือทุกหน่วยงานในองค์การควรดำเนินการภายใต้แผนงานและทิศทางในการทำงานที่ชัดเจนอย่าง เดียวกัน

^{๕๓} Henri Fayol, **General and industrial management**, (London : Pittman & Sons, 1964),

๖) หลักผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นรองผลประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of Individual Interests the General Interest) ในการทำงานผลประโยชน์ขององค์การต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัวโดยคำนึงถึงความสำเร็จขององค์การเป็นสำคัญ

๗) หลักการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานที่เป็นธรรม (Remuneration) พนักงานต้องได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรมเหมาะสมกับสภาพค่าครองชีพและความพอใจสูงสุดของทั้งฝ่ายคนงานและฝ่ายนายจ้าง

๘) หลักการรวมอำนาจ (Centralization) หมายถึง การให้มีศูนย์รวมการตัดสินใจและการควบคุมอยู่ที่ส่วนกลาง และให้มีการกระจายอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมสอดคล้องและพอเหมาะกับองค์การนั้น ๆ

๙) หลักสายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) ควรกำหนดลำดับสายของการบังคับบัญชาแต่ละหน่วยงานในองค์การให้ชัดเจน ลดหลั่นกันไปตามลำดับ จากระดับสูงสุดลงมาถึงระดับต่ำสุดขององค์การ ไม่คลุมเครือหรือก้าวก่ายกัน

๑๐) หลักของความมีระเบียบ (Order) ทุกสิ่งทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนการกำหนดตำแหน่งหน้าที่จะต้องพิจารณาจากคุณสมบัติที่เหมาะสม

๑๑) หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง ผู้บริหารควรยึดหลักการจัดการบนพื้นฐานของความยุติธรรม ความมีเมตตากรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยทั่วถึงทั้งองค์การปราศจากการลำเอียง

๑๒) หลักความมั่นคง (Stability of Tenure of Personnel) ฝ่ายบริหารควรสร้างความรู้สึกในเรื่องความมั่นคงในหน้าที่การงานและรักษาพนักงานที่มีคุณภาพไว้กับองค์การเพื่อลดอัตราการออกจากงานให้น้อยลง

๑๓) หลักความคิดริเริ่ม (Initiative) เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาขององค์การ

๑๔) หลักความสามัคคี (Esprit De Corps) ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพนักงานด้วยการทำงานเป็นทีมและมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเพื่อให้เกิดเอกภาพทั้งองค์การ

ลูเทอร์ กุลลิก และลินดอล เออร์วิค (Luther Gulick and Lyndall Urwick) ได้นำหลักการบริหารจัดการของฟาโยลมาปรับปรุงประยุกต์กับการบริหารราชการ ในที่สุดได้คำตอบเป็นกระบวนการบริหาร ๗ ประการ (POSDCoRB) ได้แก่^{๕๔}

๑) P = Planning หมายถึง การวางแผนเป็นการกำหนดโครงการอย่างกว้างๆ ว่าทำอะไรบ้าง เพื่ออะไร มีแนวทางปฏิบัติอย่างไร การวางแผนจะต้องทำก่อนการลงมือปฏิบัติ

๒) O = Organizing หมายถึง การจัดการองค์กร กล่าวคือ เป็นการจัดสายงานแบ่งแยกอำนาจการบริหารให้ผู้ปฏิบัติงานทราบบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน เพื่อจะได้ทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

๓) S = Staffing หมายถึง การจัดหาบุคคล เป็นการบริหารงานทางด้านบุคคล อันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงาน และการให้พ้นจากงาน

๔) D = Directing หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการบอกทิศทางการทำงานเสนอแนะวิธีการทำงานหลังจากที่ได้วิเคราะห์อย่างรอบคอบแล้วว่า ควรทำอะไรบ้าง อย่างไร ไปในทิศทางใด

๕) Co = Coordinating หมายถึง การประสานงาน อันได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยและบุคคลในตำแหน่งต่างๆ ให้สามารถทำงานร่วมกันได้ซึ่งอาจจะต้องใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การสื่อสารการกำหนดระเบียบแผนในการทำงาน เป็นต้น

๖) R = Reporting หมายถึง การรายงาน การทำงานทุกอย่างจะมีการรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปว่าตนเองได้ทำอะไรบ้าง อย่างไร ได้ผลประการใด

๗) B = Budgeting หมายถึง การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายให้ถูกต้องเหมาะสมกับกิจกรรม

จะเห็นได้ว่า POSDCoRB ของกุลลิกนี้มีลักษณะซ้ำซ้อนกับ POCCC ของฟาโยลแต่จัดขั้นตอนไว้ละเอียดกว่าจึงได้มีผู้นิยมนำมาใช้และเผยแพร่ในเวลาต่อมา การบริหารเป็นการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีขั้นตอนและเหมาะสมกับหน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งกระบวนการบริหารบางตำราเรียกว่า หน้าที่ของการจัดการ ซึ่งมีหลายหน้าที่แตกต่างกันไปตามแนวคิดของนักวิชาการแต่ละคน แต่จะมีหลักการใหญ่ๆ คล้ายคลึงกัน

^{๕๔} Gulick L. and Urwick J., *Papers on the Science of Administration*, (New York : Institute of Public Administration, 1973), p.18-19.

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารจัดการ เป็นทฤษฎีในเชิงปริมาณหรือบริหารศาสตร์ แนวคิดตามสถานการณ์ และแนวคิดสมัยใหม่ ซึ่งแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารจัดการดังกล่าวนี้สำคัญยิ่งสำหรับการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลผู้ทำหน้าที่บริหาร เพราะจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ได้ ดังนั้น แนวคิดทฤษฎี การบริหารจัดการนี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในองค์การของตน

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาสงเคราะห์

จากพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ ตีร กำหนดให้ มหาเถรสมาคมมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้^{๕๕}

- ๑) ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อยดีงาม
  - ๒) ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร
  - ๓) ควบคุมและส่งเสริมการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
  - ๔) รักษาหลักธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา
  - ๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น
- ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การศึกษาสงเคราะห์ จึงเป็นภารกิจหนึ่งในการพระศาสนาที่ผู้ปกครองคณะสงฆ์ต้องดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปด้วยดี

การศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล หรืออุดหนุนจนเจือช่วยเหลือด้านการศึกษา นอกจากการศาสนศึกษา หรือสถาบันอื่น หรือบุคคลอื่นผู้กำลังศึกษาเล่าเรียน ซึ่งจากนัยแห่งความหมายของคำว่า “การศึกษาสงเคราะห์” ดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์ได้กำหนดภารกิจของการศึกษาสงเคราะห์โดยแยกออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ (๑) การศึกษานอกเหนือจากการศาสนศึกษาที่พระสงฆ์ดำเนินการเพื่อการสงเคราะห์ประชาชนหรือพระภิกษุสามเณร และ (๒) การสงเคราะห์เกื้อกูลการศึกษาแก่สถาบันการศึกษาหรือบุคคลผู้กำลังศึกษา

^{๕๕} กนก แสนประเสริฐ, **ประมวลพระราชบัญญัติคณะสงฆ์**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๙), หน้า ๕.

สอดคล้องกับที่ **พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญฺโณ)** ได้กล่าวถึง ภาระของงานด้านการศึกษา สงเคราะห์ ที่พระสงฆ์ได้ดำเนินการในปัจจุบัน ว่า มีอยู่ ๔ ลักษณะ ได้แก่^{๕๖}

๑) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาและโรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจนตาม พระราชประสงค์

๒) ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

๓) ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

๔) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การสงเคราะห์การศึกษาอื่นที่เจ้าคณะ เจ้าอาวาส และพระภิกษุทั่วไปจัดการสงเคราะห์ เป็นการส่วนตัว หรือเป็นรูปคณะสงฆ์ได้อีกหลายรูปแบบ ได้แก่

๑. จัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาและ อุดมศึกษา

๒. การช่วยพัฒนาสถานศึกษา

๓. การช่วยจัดหาอุปกรณ์การศึกษา

๔. ช่วยเฉพาะบุคคลที่กำลังศึกษา

การช่วยเหลือในรูปแบบดังกล่าวนี้ เป็นการสงเคราะห์การศึกษอันเป็นผลดีแก่ประเทศ ชาติโดยส่วนรวมและผลสะท้อนย้อนกลับถึงคณะสงฆ์ การจัดการศึกษาสงเคราะห์เองก็ดี การ ช่วยเหลือทางด้านการศึกษาด้วยการจัดตั้งกองทุนก็ดี การช่วยพัฒนาสถานศึกษาก็ดี การช่วยเหลือ ด้านอุปกรณ์การศึกษาก็ดี การช่วยเหลือเฉพาะบุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ก็ดี เหล่านี้ล้วนแต่เป็นการ จัดเป็นการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์โดยแท้^{๕๗}

พระมหาสมทรง สิรินฺโร และคณะ กล่าวว่า การศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง การจัดการ การศึกษาเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลหรืออุดหนุนจนเจือหรือการช่วยเหลือเกื้อกูลหรืออุดหนุนจนเจือ การศึกษาอื่น นอกการศาสนศึกษาหรือสถาบันการศึกษาหรือบุคคลผู้กำลังศึกษาเล่าเรียน คณะสงฆ์ได้ กำหนดการศึกษาสงเคราะห์เป็นกิจการอันหนึ่งของคณะสงฆ์ การศึกษาสงเคราะห์นั้น ว่าโดยลักษณะ ควรแยกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. การศึกษานอกเหนือจากการศาสนศึกษาที่พระสงฆ์ดำเนินการเพื่อการ สงเคราะห์ประชาชน หรือพระภิกษุสามเณร

^{๕๖} พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญฺโณ), เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการศึกษาสงเคราะห์และการ พระศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๔๘-๔๙.

^{๕๗} อ้างแล้ว, หน้า ๕๑-๕๓.

๒. การสงเคราะห์แก่กุลแก่การศึกษา สถาบันการศึกษา หรือบุคคลผู้กำลังศึกษาการศึกษาสงเคราะห์ที่พระสงฆ์ดำเนินการในลักษณะนี้ เป็นการจัดการศึกษาซึ่งแบ่งได้เป็น ๔ ประเภทคือ

๒.๑ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา และโรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจนตามพระราชประสงค์ มีความมุ่งหมายให้วัดและพระภิกษุในพระศาสนาได้จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสงเคราะห์เด็กและเยาวชนของชาติและพระภิกษุสามเณรส่วนหนึ่งเป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนได้เข้าใกล้วัดและได้ศึกษาหลักธรรมทางศาสนา

๒.๒ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีความมุ่งหมายให้วัดและพระสงฆ์ให้การศึกษอบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามแก่เด็กและเยาวชน เป็นโอกาสให้พระสงฆ์ได้ใช้วิชาการศาสนศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติด้วยหลักธรรมของพระศาสนา

๒.๓ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีความมุ่งหมายให้วัดได้ช่วยอบรมบ่มนิสัยเด็กก่อนวัยเรียนเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและศีลธรรมแต่ยังเด็ก ทั้งเป็นการให้โอกาสวัดและพระสงฆ์ได้ร่วมพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติแต่วัยเด็ก

๒.๔ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดตั้งขึ้นเพื่อให้พระภิกษุสามเณรศึกษาเล่าเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แผนกสามัญศึกษา และมีการศึกษาวิชาพระปริยัติธรรม หมวดภาษาบาลี หมวดพระธรรมวินัยและศาสนปฏิบัติ

อีกส่วนหนึ่ง โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามีการจัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๗ และอยู่ในสังกัดกรมการศาสนา ขณะนี้มีวัดต่าง ๆ จำนวนมาก จัดตั้งแต่โดยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา แต่ยังมีได้จัดเป็นการศาสนศึกษาหรือการศึกษาสงเคราะห์ โดยรูปการนั้น น่าจะจัดเป็น “การศึกษาสงเคราะห์” มากกว่า เพราะเป็นการศึกษาเพื่อสงเคราะห์พระภิกษุสามเณรให้มีการศึกษาเล่าเรียนวิชาสามัญศึกษา ทั้งผู้เรียนและผู้สอนก็นับหนักทางวิชาสามัญศึกษา การจัดการศึกษาและการจัดการอบรม ทั้ง ๔ ประเภทดังกล่าวนี้ นับเป็นงานที่พระสงฆ์มีโอกาสช่วยพัฒนาชาติบ้านเมืองโดยแท้^{๕๘}

^{๕๘} อ่างแล้ว, หน้า ๔๘-๔๙.

นำทรัพย์ จันทร์หอม กล่าวว่า วัดควรจัดให้มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรม และแผนกบาลี โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ สำหรับพระภิกษุสามเณร ซึ่งเท่ากับเป็นการ ส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนา บางวัดจัดให้มีโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โรงเรียนพระ โรงเรียนสามเณร บางวัดจัดให้มีโรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์^{๕๙}

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับคณะสงฆ์

คณะสงฆ์เป็นองค์กรหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญในสังคมไทย ในปัจจุบันได้มีนักวิชาการ และนักการศึกษาได้ให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับคณะสงฆ์ดังนี้

"คณะสงฆ์" หมายความว่า บรรดาพระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายที่ใช้บังคับก่อน พระราชบัญญัตินี้ไม่ว่าจะปฏิบัติศาสนกิจใน หรือนอกราชอาณาจักร^{๖๐}

คำว่า "พระสงฆ์" ตามความคิดของท่านพุทธทาสเกี่ยวกับสังฆะ หมายถึง หมู่ กลุ่ม อาจจำแนกได้เป็น ๓ ระดับ ดังนี้^{๖๑}

๑. สังฆะ ในความหมายอย่างกว้างที่สุด ท่านเห็นว่า วิถีของสากลจักรวาลธรรมชาติ แวดล้อมและสรรพสิ่ง ต้องอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสหกรณ์ คือ พึ่งพาอาศัยกันและเอื้อเพื่อช่วยเหลือกัน จึงอยู่ร่วมกันได้ดีมาโดยตลอด ซึ่งเป็นรากฐานของเรื่องอัมมิกสังคมนิยม ของท่าน

๒. สังฆะ หมายถึงวิถีชีวิตของความเป็นอยู่ของหมู่พระภิกษุสงฆ์ ชีวิตในวัดซึ่งเน้น หลักการ "กินอยู่ง่าย ใคร่ครวญสูง" "อยู่อย่างต่ำ กระทำเพื่อ..." ทำงานเต็มความสามารถ ใช้จำเริญที่จำเป็น เจียดส่วนเกินให้ผู้อื่นที่ต้องการหลักการเป็นอยู่อย่างขุดเกลากิเลส ลดละอัตตาสามารถ นำชีวิตให้มีค่าสูงสุดและถึงพุทธธรรมได้โดยสะดวก

๓. สังฆะ หมายถึง "การคณะสงฆ์ไทย" ซึ่งมีแบบแผนการปกครองจัดการศึกษา การ เผยแพร่ และสาธารณูปการ ที่ต้องจัดให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ ค่าและยั่งยืนนาน ทั้งเหมาะสมกับ ยุคสมัย สอดคล้องกับพระธรรมวินัยนั้น

^{๕๙} นำทรัพย์ จันทน์หอม, การทำวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน, การแสวงหาเส้นทางการพัฒนา ชนบทของพระสงฆ์ไทย, หน้า ๑๐๒.

^{๖๐} กฎหมายดอทคอม, พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕, เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕, <http://www.kodmhai.com/m4/m4-2/Nthailaw4-2/N815.html>

^{๖๑} พระเดชุฎี เมธงกูโร, "สังฆะ"ในทัศนะท่านพุทธทาส, เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔, http://www.buddhadasa.org/html/articles/1_bdb/sangha.html.

พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับพระสงฆ์ ดังนี้^{๖๒}

พระสงฆ์ หมายถึง หมู่ชนที่ฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแล้วปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย, หมู่สาวกของพระพุทธเจ้า

สงฆ์ หมายถึง หมู่, ชุมนุม ๑. หมู่สาวกของพระพุทธเจ้า เรียกว่า สาวกสงฆ์ ดังคำ สวดในสังฆคณ ประกอบด้วยคูปุบุษ ๔ บุษบุคค ๘ เริ่มแต่ท่านผู้ตั้งอยู่ในโสตาปัตติมรรคจนถึงพระอรหันต์ต่างจาก ภิกขุสงฆ์ คือ หมู่แห่งภิกษุ หรือชุนุมภิกษุ (ดูหมายเลข ๒),ต่อมาบางที่เรียกอย่างแรกว่า อริยสงฆ์ อย่างหลังว่า สมมติสงฆ์ ๒. ชุมนุมภิกษุหมู่หนึ่งตั้งแต่ ๔ รูป ขึ้นไป ซึ่งสามารถประกอบสังฆกรรมได้ตามกำหนดทางพระวินัย ต่างโดยเป็นสังฆกรรมได้ตามกำหนดทางพระวินัย ต่างโดยเป็นสงฆ์จตุรวรรคบ้าง ปัญจวรรคบ้าง ทศวรรคบ้าง วิสดีวรรคบ้างดังนั้น พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาจึงแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ^{๖๓}

๑. สมมติสงฆ์ หมายถึง กุลบุตรผู้เข้ามาบวชเป็นพระภิกษุด้วยญัตติจตุตถกรรมเพื่อปฏิบัติ และรักษาพระธรรมวินัยตามความรู้ ความสามารถ และปฏิบัติตนเพื่อความสะอาดสว่างสงบแห่งจิตใจสมมติสงฆ์แบ่งออกเป็น ๔ ประเภทตามลักษณะการประกอบสังฆกรรม คือ

๑.๑ จตุรวรรค คือ ภิกษุสงฆ์ จำนวน ๔ รูป สามารถทำสังฆกรรมได้ทุกชนิดยกเว้นการบวช การปวารณา (พิธีกรรมที่กระทำในวันออกพรรษา อนุญาตให้พระสงฆ์ว่ากล่าวตักเตือนกันได้) และอัพภาน (การรับภิกษุต้องอาบัติหนักบางอย่าง และได้ลงโทษตนเองด้วยกรรมวิธีที่กำหนดเสร็จแล้วให้กลับคืนเป็นผู้บริสุทธิ์ดังเดิม)

๑.๒ ปัญจวรรค คือ ภิกษุสงฆ์จำนวน ๕ รูปสามารถทำปวารณาได้ ทำการบวชพระในชนบทได้ และสังฆกรรมอื่นได้ยกเว้น อัพภานและการบวชพระในมัชฌิมชนบท

๑.๓ ทศวรรค คือ พระภิกษุสงฆ์จำนวน ๑๐ รูป สามารถทำการบวชพระในมัชฌิมชนบทได้ และสังฆกรรมอื่นได้ ยกเว้นอัพภาน

๑.๔ วิสดีวรรค คือ ภิกษุสงฆ์จำนวน ๒๐ รูป สามารถทำสังฆกรรมได้ทุกชนิด

๒. อริยสงฆ์ หมายถึง สาวกของพระพุทธเจ้าผู้บรรลุนิพพานตั้งแต่ระดับต้นจนถึงระดับสูงแต่เดิมเรียกว่า สาวกสงฆ์แบ่งเป็น ๔ ประเภทคือ

^{๖๒} พระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๒๙๖.

^{๖๓} ชำเลียง วุฒิจันทร์, “เอกสารการวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา เรื่องการพัฒนากิจการคณะสงฆ์เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ”, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๒๖), หน้า ๒๕.

๒.๑ พระโศดาบัน หมายถึงผู้ละกิเลส ๓ ชนิด คือ สักกายทิฏฐิ (ความเห็นว่ามีตัวตน หรือความยึดมั่นในตัวตน) วิจิกิจฉา (ความลังเลสงสัย) สีลพทปรามาส (การยึดถือศีลและวัตรอย่าง งามาย หรือถือความขลังความศักดิ์สิทธิ์)

๒.๒ พระสภิกาคามี หมายถึง ผู้ละกิเลส ๓ ข้อข้างต้นได้และทำราคะ โทสะ โมหะ ให้เบาบางลง

๒.๓ พระอนาคามี หมายถึง ผู้ละกิเลสเพิ่มขึ้นอีก ๒ อย่างคือ กามราคะ คือ ความติดใจในกามคุณ ปฏิฆะ คือ ความกระทบกระทั่งในใจ ความหงุดหงิดขัดเคืองใจ

๒.๔ พระอรหันต์ หมายถึง ผู้ละกิเลสที่ประณีตได้ ๕ อย่างคือ รูปราคะ คือ ความติดใจในรูปธรรมอันประณีต อรูปราคะ คือ ความติดใจในอรูปธรรม มานะ คือ ความสำคัญตน หรือถือตนว่าเป็นนั่นเป็นนี่ อุทธัจจะ คือ ความฟุ้งซ่าน จิตใจไม่สงบ วุ่นวาย ซัดส่าย อวิชา คือ ความไม่รู้จริง ไม่รู้เท่าทันสภาวะ ไม่เข้าใจในเหตุผล^{๖๔}

โดยสรุป สมมติสงฆ์ หมายถึง ผู้ถือเอาเพศบรรพชิตและต้องมีจำนวนตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป ส่วนอริยสงฆ์ มิได้จำกัดเพศว่าเป็นภิกษุหรือคฤหัสถ์ แต่หมายถึงผู้ที่มีคุณภาพทางจิตบริสุทธิ์ขึ้นมา ตามลำดับ ตั้งแต่ระดับโศดาบันขึ้นไป จะเป็นภิกษุหรือคฤหัสถ์ก็ได้

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) กล่าวว่า คำว่า พระสงฆ์ หมายถึงหมู่ชนที่ฟัง คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแล้วปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย

พระสงฆ์ ได้แก่ภิกษุในพระพุทธศาสนา หม่อมสาวกของพระพุทธเจ้า คือ ผู้ออกบวชตาม พระพุทธเจ้าหลังจากได้ฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแล้วเกิดศรัทธาเลื่อมใส ต้องการจะได้บรรลุ ธรรมตามพระพุทธเจ้าจึงสละเหย้าเรือนออกบวช ปฏิบัติตามธรรมและวินัยที่เป็นคำสั่งสอนของ พระพุทธเจ้า เรียกว่า สงฆ์ ฉะฉาน ก็มี

พระสงฆ์ จัดเป็นรัตนะหนึ่งในจำนวนรัตนะสามหรือพระรัตนตรัย ซึ่งได้แก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์^{๖๕}

พระราชสุทธินญาณมงคล (จรัญ จิตธมโม) กล่าวว่า พระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ย่อมมีชีวิตอยู่ด้วยความสงบ ทำตนให้มากกว่าเป็นผู้รับ ละเว้นความโลภ ความโกรธ ความหลง ที่รุนแรง ไม่ทะเยอทะยานในเรื่องลาภ ยศ มีน้ำใจประกอบด้วยเมตตา มีความเลื่อมใสมั่นในกฎของ

^{๖๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

^{๖๕} พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) , พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด, (กรุงเทพมหานคร : วัดราชโอรสาราม, ๒๕๔๘), หน้า ๖๕๕.

กรรม และมุ่งความสงบเป็นที่ตั้ง ชีวิตของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ปัจจุบันนี้มีความหมายที่การบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อการพระศาสนา ๑ การศึกษา ๑ การสังคมสงเคราะห์ที่ไม่ขัดต่อสมณวิสัย ๑^{๖๖}

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญฺโณ) กล่าวถึง งานด้านการศึกษาสงเคราะห์ที่พระสงฆ์ได้ดำเนินการในปัจจุบัน ว่า มีอยู่ ๔ ลักษณะ คือ^{๖๗}

๑) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา วัด หรือมูลนิธิในวัดจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลเด็กและเยาวชนที่ยากจนบางแห่งมีนักเรียนเฉพาะชาย-หญิง เรียนร่วมกับภิกษุสามเณร ปัจจุบันโรงเรียนประเภทนี้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

๒) โรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจนตามพระราชประสงค์ ตั้งตามพระราชประสงค์และอยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์ และอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปัจจุบัน มีจำนวน ๓ แห่ง คือ โรงเรียนวัดศรีจันทร์ จังหวัดสมุทรปราการ โรงเรียนวัดบึงเหล็ก จังหวัดนครพนม และโรงเรียนนันทบุรีวิทยา จังหวัดน่าน

๓) ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งให้การศึกษอบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามแก่เด็กและเยาวชน สอนเฉพาะวันอาทิตย์ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จัดตั้งขึ้นตามความคิดและการนำของมหาวิทยาลัทยสงฆ์ทั้งสองแห่ง เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้มาเรียนพระพุทธศาสนาในวันที่ทางสถานศึกษาของฝ่ายราชอาณาจักรหยุดเรียนตามแบบสากล นอกจากจะสอนธรรมะแก่เด็ก ศูนย์นี้ยังได้ทบทวนวิชาสามัญที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษาปกติของตนที่โรงเรียน เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นการชักจูงให้นักเรียนได้มาเรียนพุทธศาสนา

๔) ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกอบรมกิจกรรม ปลูกฝังเรื่องคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามแก่เด็ก ตลอดจนเตรียมความพร้อมในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ส่งเสริมให้ภิกษุได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เพิ่มมากขึ้น และเป็นศูนย์ประสานความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชาวบ้าน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๑๗ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันก็ยังดำเนินการเพื่อรับเด็กซึ่งเป็นบุตรหลานชาวบ้านที่อายุยังไม่ครบเกณฑ์การเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษิตามกฎหมาย มาช่วยเลี้ยงฝึกหัดมารยาทให้

^{๖๖} พระราชสุทธินิพนธ์มมงคล (จรัญ ฐิตธมฺโม), **บทบาทของพระสงฆ์กับสังคมไทย**, เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔, <<http://www.palipage.com/watam/piyapan4/K00055.htm>>.

^{๖๗} พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญฺโณ), **เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการศึกษาสงเคราะห์และการพระศาสนา**, หน้า ๔๘-๔๙.

คุ้นเคยกับวัด กับพระตั้งแต่เด็ก สอนหนังสือง่ายๆ เบื้องต้น ที่ไม่เกินกำลังของสมองที่เด็กจะเรียนได้ และให้รู้จักสวดมนต์ ไหว้พระ เป็นต้น

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) กล่าวเกี่ยวกับการดูแลหลักสูตรที่เป็นการศึกษาในระบบไว้ว่า “สถาบันพระพุทธศาสนาและบุคคลที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนา มีความบกพร่อง ย่อหย่อน ไม่เอาใจใส่ต่อศาสนกิจเท่าที่ควร และมีได้ปรับปรุงระบบการศึกษาในความรับผิดชอบให้เหมาะสมกับยุคสมัย ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องหันมาทบทวนตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งมองกว้างไกล ถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปในสังคม และสภาพการจัดการศึกษาทางด้านพุทธศาสนา และศีลธรรมจรรยาในระบบการศึกษาของชาติ”^{๖๘}

กาญจนา นาคสกุล กล่าวว่า คำว่า พระสงฆ์ มาจากคำบาลีว่า สงฆ แปลว่า หมู่ ชุมชน คนทั่วไปมักเข้าใจว่า พระสงฆ์ คือ ภิกษุ แต่ในทางพระพุทธศาสนา หมายถึง หมู่ภิกษุ และภิกษุตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป เรียกว่า คณะสงฆ์ การประกอบสังฆกรรมที่สำคัญในทางพุทธศาสนาต้องมีคณะสงฆ์ซึ่งประกอบด้วยภิกษุอย่างน้อยที่สุด ๔ รูปร่วมพิธี สังฆกรรมนั้นจึงจะสำเร็จสมบูรณ์ หากคณะสงฆ์ไม่ครบคณะ ก็จะประกอบสังฆกรรมไม่ได้ พระสงฆ์จัดว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเพราะเป็นศาสนทายาทสืบต่อพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวต่อไป พระสงฆ์จึงต้องประพฤติปฏิบัติตนให้ถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติของพระสงฆ์ที่ดี เมื่อพระสงฆ์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ก็จะเป็นเหตุจูงใจประชาชนให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา หากพระสงฆ์ปฏิบัติตนไม่ดีจะทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาและทำให้พระพุทธศาสนามืดมอง^{๖๙}

จ. ชัญญเสนา กล่าวว่า คณะสงฆ์ หมายถึง หมู่คณะของพระภิกษุและภิกษุณี ที่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ที่พระพุทธองค์ทรงวางรากฐานไว้ให้ คณะสงฆ์มีระบบกฎเกณฑ์ ที่จะจัดการดูแล

^{๖๘} พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), **พุทธศาสนาในเอเชีย**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๑), หน้า ๗๕.

^{๖๙} กาญจนา นาคสกุล, **พุทธางกูร ชีนาสพ สมณะ พระสงฆ์ พระสงฆ์ปุถุชน พระอริยสงฆ์**, , เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔, <www.sakulthai.com/DSakulcolumnndetail.asp?stcolumnid=644&stissueid=2431&stcolcatid=2&stauthorid=19>.

กันเองเวลาเกิดคดีขึ้น สำหรับพระสงฆ์นั้นมีสิกขาบท ๒๒๗ ข้อ แบ่งเป็น ๘ หมวด หมวดสุดท้าย เรียกว่า อธิกฐานะสมณะ อันเป็นเทคนิควิธีที่จะจัดการกับความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในคณะสงฆ์^{๗๐}

สรุปได้ว่า การศึกษาสงเคราะห์ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเกื้อกูลด้านการศึกษาที่ นอกเหนือจากการศาสนศึกษา อันได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา โรงเรียน สงเคราะห์ เด็กยากจนตามพระราชประสงค์ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และศูนย์อบรมเด็ก ก่อนเกณฑ์ในวัด ซึ่ง แม้ในปัจจุบันพระสงฆ์และวัดจะไม่ได้มีหน้าที่โดยตรงในการให้การศึกษาแก่ กุลบุตรกุลธิดาเสมือนในอดีต แต่การให้ความรู้เกี่ยวกับพุทธธรรมและศีลธรรมจรรยาอันเป็นความรู้ พื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขนั้น ถือเป็นหน้าที่โดยตรงของพระสงฆ์และวัดต้อง บริหารจัดการให้เป็นไปด้วยดี

๒.๕ ข้อมูลพื้นที่การวิจัย

ประวัติความเป็นมาอำเภอนครหลวงเป็นอำเภอหนึ่งใน ๑๖ อำเภอ ของจังหวัด พระนครศรีอยุธยา เดิมมีชื่อว่า อำเภอนครกลาง จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๐ รัชกาลที่ ๕ ทรงโปรดให้ สร้างที่ว่าการอำเภอ บริเวณ หมู่ที่ ๑ ตำบลบ่อโพง ทางตอนทิศเหนือของวัด เกาะแก้วเกษาราม ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ ทรงโปรดฯ ให้ย้ายที่ว่าการอำเภอ มาตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๑ ตำบลนครหลวง มา จนถึงปัจจุบันและได้เปลี่ยนชื่อจาก นครกลางมาเป็นนครหลวงเพื่อให้สอดคล้องกับที่ตั้ง เขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีทั้ง ๑๖ อำเภอ ดังนี้

๑. อำเภอพระนครศรีอยุธยา ๒. อำเภอมหาราช ๓. อำเภอท่าเรือ ๔. อำเภอนครหลวง
๕. อำเภอบางปะหัน ๖. อำเภออุทัย ๗. อำเภอภาชี ๘. อำเภอวังน้อย
๙. อำเภอบางปะอิน ๑๐. อำเภอผักไห่ ๑๑. อำเภอบางไทร ๑๒. อำเภอลาดบัวหลวง
๑๓. อำเภอเสนา ๑๔. อำเภอบางบาล ๑๕. อำเภอบางซ้าย ๑๖. อำเภอบ้านแพรก

ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๖ ตำบล มีวัดทั้งหมดจำนวน ๔๒ วัดสังกัดมหานิกาย^{๗๑} ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยกับทั้งพระสังฆาธิการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส แล้ว และที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรักษาการในตำแหน่งเจ้าอาวาส รวมทั้งพระสงฆ์ที่มีอยู่ในขณะ

^{๗๐} ฉ. ชาญเสน, ความรุนแรงในเชิงโครงสร้างที่กระทำต่อสตรีไทย, เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕, <<http://www.thaingo.org/cgi-bin/content/content2/show.pl?0271>>.

^{๗๑} สำนักงานเลขาธิการเจ้าคณะอำเภอนครหลวง ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕.

ทำการศึกษาวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงข้อคิดความเห็น ทั้งในพระสงฆ์และพระสังฆาธิการในเขต
อำเภอนครหลวง ที่มีต่อพระสังฆาธิการในเขตอำเภอนครหลวง ดังมีรายนามของวัดต่าง ๆ
ดังต่อไปนี้

อำเภอนครหลวง แบ่งเขตการปกครองคณะสงฆ์ออกเป็น ๖ ตำบล รวม ๔๒ วัด ดังนี้

๑. ตำบลแม่ลา มี ๖ วัด คือ

๑. วัดปรีดาราม	๒. ลาย	๓. สระเกษ
๔. สำมะกัน	๕. แก้ว	๖. จันทร์

๒. ตำบลนครหลวง มี ๑๐ วัด คือ

๑. วัดกลาง	๒. วัดนครหลวง	๓. ตะโหนด	๔. มหาพล
๕. วัดพร้าวโสภณาราม	๖. วัดโพธิ์ลำแพน	๗. วัดเทพจันทร์ลอย	
๘. วัดหนองโคก	๙. วัดใหม่ชุมพล	๑๐. วัดบ้านซึ้ง	

๓. ตำบลท่าช้าง มี ๖ วัด คือ

๑. วัดสามไถ	๒. วัดใหญ่เทพนิมิตร	๓. วัดมเห-ยงค์
๔. วัดสีจำปา	๕. วัดคลองน้ำชา	๖. วัดดงหวาย

๔. ตำบลบางระกำ มี ๗ วัด คือ

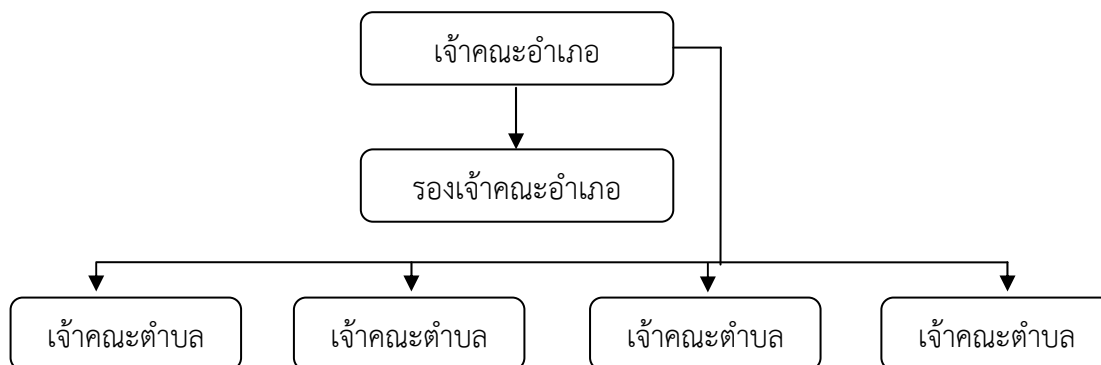
๑. วัดบันได	๒. วัดเรือแข่ง	๓. วัดบางระกำ	๔. วัดละมุด
๕. วัดวัง	๖. วัดอ่างทอง	๗. วัดเสด็จ	

๕. ตำบลบ่อโพรง มี ๗ วัด คือ

๑. วัดมาบพระจันทร์	๒. วัดบ้านดาบ	๓. วัดเกราะแก้วเกษาราม	
๔. วัดโพธิ์ทอง	๕. วัดราษฎร์บำเพ็ญ	๖. วัดทองทรงธรรม	๗. วัดราชบรรทม

๖. ตำบลพระนอนมี ๖ วัด คือ

๑. วัดพระนอน	๒. วัดน้อย	๓. วัดกุฎีกรู
๔. วัดทอง	๕. วัดโพธิ์ลอย	๖. วัดร้อยไร่

แผนภาพที่ ๒.๑ การปกครองคณะสงฆ์อำเภอนครหลวง ประจำปี ๒๕๕๕

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม” จากงานวิจัยที่เคยมีผู้วิจัยไว้ ดังนั้น จึงขอนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ

มีผู้ทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพไว้หลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกเพื่อนำมาประกอบการวิจัย ดังนี้

พระครูสังฆรักษ์กฤษณ์ุตถณ สุเมโธ ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี” ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๕ และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการปกครองและด้านสาธารณูปการมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๕ และ ๓.๕๔ ตามลำดับ ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ และด้านการสาธารณสงเคราะห์มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง^{๗๒}

พระครูพิศาลธีรธรรม (สมพร ปญญาวิชโร) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า การบริหารมีความสำคัญ

^{๗๒}พระครูสังฆรักษ์กฤษณ์ุตถณ สุเมโธ, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓.

ต่อการดำเนินงานของวัดในอันที่จะพัฒนาให้เป็นระบบสามารถส่งเสริมภิกษุสงฆ์ สามเณร ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีต่อการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดี การบริหารวัดในปัจจุบันได้เปลี่ยนรูปแบบ ระบบ วิธีการสร้างระบบให้เหมาะสมกับผู้อยู่อาศัยในวัดนั้นๆ และสังคมโดยรอบ เพื่อให้การบริหารเป็นไปตามความหมายที่ว่า การปกครองการดูแลรักษาหมู่คณะและการดำเนินงานหรือการจัดการ กิจกรรมต่างๆ ของหมู่คณะหรือองค์กรต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นๆ ด้วยดี มีประสิทธิภาพ^{๗๓}

พระธวัชชัย จารุณีโม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : กรณีศึกษา วัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ กรณีศึกษา วัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๙ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ สำหรับด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านการศึกษา สงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ และด้านการสาธารณูปการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน^{๗๔}

พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมมสุโข ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๗ และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ๑) ด้านการบำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๘ ๒) ด้านการบริหารและการปกครอง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๖ ๓) ด้านการศึกษา อบรม

^{๗๓} พระครูพิศาลธีรธรรม (สมพร ปณณวชิโร), “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต* (การจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓.

^{๗๔} พระธวัชชัย จารุณีโม, “ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : กรณีศึกษาวัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓.

และสั่งสอน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๕ ๔) ด้านกาให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศล อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๑^{๗๕}

จินตนา เวชกามา ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพกรมที่ดิน กรณีศึกษาการให้บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของสำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ความพึงพอใจของผู้มารับบริการจดทะเบียนและนิติกรรมของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความเหมาะสมของขบวนการให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เจ้าหน้าที่เห็นว่าประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพกรมที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความคุ้มค่า/ประหยัด ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่และด้านบริหารจัดการได้ทราบถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพกรมที่ดินและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้แก่ ด้านบุคลากร เช่น เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงานมีความซับซ้อนต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัดทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานรวมทั้งข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการในด้านการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนผู้มารับบริการต่อไป^{๗๖}

กัญญ์กวีพารณ กลินันนิมณฑล ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔” ผลการศึกษาพบว่า^{๗๗}

^{๗๕} พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมฺมสุโข, “ประสิทธิภาพการดำเนินงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๐๕-๑๐๖.

^{๗๖} จินตนา เวชกามา, “การศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพกรมที่ดิน : กรณีศึกษาการให้บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของสำนักงานที่ดิน จังหวัดกาฬสินธุ์”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๗.

^{๗๗} กัญญ์กวีพารณ กลินันนิมณฑล, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต* (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

๑. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ ตามทัศนะของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านวิริยะ จิตตะ และวิมังสา อยู่ใน ระดับมาก

๒. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของบุคลากรต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ ต่างกันมีทัศนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก ตามหลัก อิทธิบาท ๔ ด้านวิมังสา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓. แนวทางการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก คือ บุคลากรควรมีความต้องการใฝ่ใจรักที่จะปฏิบัติงานอยู่เสมอปรารถนาที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป มีความขยัน หมั่นประกอบการทำงานด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน เอาธุระ ไม่ท้อถอย ต้องตั้งจิตรับรู้อุทิศตนที่ได้รับมอบหมายโดยปฏิบัติงานด้วยความคิด เอาจิตฝักใฝ่ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่งานที่ปฏิบัติอย่างแท้จริง และหมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผล ตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในงานนั้นๆ ที่สำคัญต้องรู้จักการวางแผนงาน วัดผลและคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา

ข้อสังเกต พุฒพรหม ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี และปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๐ ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐๐.๐๕ ได้แก่ ศักยภาพการบริหารของคณะกรรมการบริหาร คุณภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงบประมาณ และรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล^{๗๘}

สรุปได้ว่า การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของงานวิจัยต่างๆ เป็นการศึกษาผลของการปฏิบัติงาน ว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูงหรือในระดับต่ำ กล่าวคือ ถ้าผลการปฏิบัติงานไม่ดีก็ถือว่า มีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ มีประสิทธิภาพ และในทางตรงกันข้าม หากผลการปฏิบัติงานดีก็ถือว่า

^{๗๘} ข้อสังเกต พุฒพรหม, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี”, **ปริญญานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต**, (สังคมวิทยาการพัฒนาศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๕.

ว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานสูง ดังกล่าวนี้อาจทำได้โดยพิจารณาจากปัจจัยนำเข้าเปรียบเทียบกับผลที่ได้ เป็นการวัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจากการแสดงพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

มีผู้ทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการไว้หลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกเพื่อนำมาประกอบการวิจัย ดังนี้

พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชตินธโร) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี” จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบันนี้ มีกระบวนการพัฒนาการด้านเทคโนโลยี และการบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมนำการบริหารไปสู่ความเจริญ และมี กฎหมายพระราชบัญญัติ ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ มาเกื้อกูลพระธรรมวินัย โดยเฉพาะการปกครองคณะสงฆ์มีรูปแบบที่แตกต่างไปจากสมัยก่อนมาก เช่น ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านสาธารณสงเคราะห์ มีรูปแบบที่ปฏิบัติชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น รูปแบบแนวคิดและวิธีการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เชื่อว่ามีส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการให้องค์กรคณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ฉะนั้น ผู้ที่จะเป็นผู้นำ ในการบริหารคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบันนี้ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้เฝ้ายพร้อมด้วยจริยาวัตรข้อปฏิบัติที่ดีงาม และเป็นที่ยอมรับของคณะสงฆ์และสังคมโดยรวม^{๗๙}

พระศรีอาริยะ ปิยสีโล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารและรูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงที่เหมาะสมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แก่เยาวชนของวิฑูษุมชน วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม” จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในรายการวิทยุชุมชนของวัดสามพรานเป็นไปในลักษณะที่เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร คณะอนุกรรมการผลิตรายการ ซึ่งหากพิจารณาจากระดับการมีส่วนร่วมในวิทยุชุมชน จะเห็นได้ว่า รายการวิทยุชุมชนของวัดสามพรานก้าวไปสู่ระดับที่สาม โดยสถานียินยอมให้จัดรายการในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของสถานี ประชาชนเป็นอาสาสมัครเข้ามาผลิตรายการและสถานีให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคและอุปกรณ์ แต่ประชาชนยังไม่ได้เป็นเจ้าของสถานี วัดยังคงเป็นเจ้าของอยู่เช่นเดิม สถานีวิทยุชุมชน ของวัดสาม

^{๗๙}พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชตินธโร), “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓.

พรานก่อตั้งขึ้นเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นหลักในครั้งแรก ไม่ได้เกิดจากความต้องการของประชาชนในชุมชน สมาชิกในสังคมไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งรายการ^{๘๐}

พระมหาอานนท์ อานนโท (นรมาตร์) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดชุมพรกับการประยุกต์ใช้หลักสิกขาอุปัชฌายธรรม ๗” ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ใช้หลักสิกขาอุปัชฌายธรรม ๗ ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดชุมพร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ตำแหน่งพระสังฆาธิการ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมและประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่พระสังฆาธิการนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญไม่พบความแตกต่าง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๘๑}

พระมหาฤทธิ วิโรจโน (รุ่งชัยวิฑูร) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู อาจารย์ มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน ๑๐ ปี การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้ง ๔ หมวดธรรม คือ อธิปไตย ๓ พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ และอคติ ๔ ของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารงานบุคคลทั้ง ๔ หมวดธรรม ดังกล่าวของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ทำงาน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีผลต่อการบริหารงานบุคคลตาม

^{๘๐} พระศรีอาริยะ ปิยสีโล, “การบริหารและรูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงที่เหมาะสมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แก่เยาวชนของวิฑูรชุมชนวัดสามพราน จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘.

^{๘๑} พระมหาอานนท์ อานนโท (นรมาตร์), “การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดชุมพรกับการประยุกต์ใช้หลักสิกขาอุปัชฌายธรรม ๗”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ วุฒิมหาบัณฑิต โดยมียุทธศาสตร์สำคัญทางสถิติ .๐๕^{๘๒}

พระมหาเอกมร จิฐิตปญโญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๐) เมื่อพิจารณาเป็นราย พบว่า ด้านเมตตาทายกรรม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๓) ด้านเมตตาวจีกรรม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๐) ด้านเมตตามโนกรรม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๒) ด้านสาธารณโภคี อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๘) ด้านศีลสามัญญตา อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๖) และด้านทิวฐิสามัญญตา อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๐) และผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า สถานภาพด้านเพศและอายุ มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนสมมติฐานด้านระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง

พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักรเต) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยพบว่า^{๘๓}

๑. สถานภาพส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม บุคลากรส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๒ มีอายุ ๕๑-๖๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๓ มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๒ มีตำแหน่งกองการศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘ มีประสบการณ์ทำงาน ๑๖-๒๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๙ และมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๒

^{๘๒} พระมหาธฤติ วิโรจโน (รุ่งชัยวิฑูร), “การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต** (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

^{๘๓} พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักรเต), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต** (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

๒. ความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประชาชน พบว่า ประชาชน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

๓. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่าบุคลากรและประชาชน มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐๐.๐๕ เมื่อพิจารณาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า หลักความรับผิดชอบมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน, หลักคุณธรรมและหลักความโปร่งใสมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐๐.๐๕ ส่วนหลักนิติธรรม, หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า พบว่าบุคลากรและประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

๔. ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ บุคลากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ ซึ่งได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวผู้บริหารและคณะผู้บริหารมากกว่าองค์กรและมีผลในภาพรวมทั้ง ๖ หลักอยู่ในระดับความแตกต่างเป็นส่วนใหญ่ หากแต่ยังคงมีบุคลากรและประชาชนเป็นบางส่วนที่ยังมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารมีความไม่เป็นกลาง ทางด้านการบังคับบัญชา ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานการสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง รวมทั้งการไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นของพนักงานชั้นล่าง อุปสรรคในการทำงานที่มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน การจัดบุคลากรได้ไม่ค่อยเหมาะสมกับงาน หรือการจัดให้ทำงานมากซับซ้อนจนเกินไปจนทำให้งานที่ทำนั้นเกิดความล่าช้าและผิดพลาดได้ง่าย

พระณัฐพล ฐิติธมโม (ปราบพินาศ) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารวัดโดยการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร ๔ ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวัดโดยการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร ๔ ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๕ และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านการศาสนศึกษา ด้านสาธารณสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ ด้านการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ด้านการศึกษา

สงเคราะห์และด้านการปกครองการเปรียบเทียบ พบว่า การบริหารงานวัดโดยการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร ๔ ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลมีความคิดเห็นแตกต่างกันตามพรรษาและวุฒิการศึกษาบาลี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนพระสงฆ์ในวัดเขตธนบุรีที่มีอายุ วุฒิกการศึกษา วุฒิกศศึกษานักธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวัดตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสงฆ์ในวัดเขตธนบุรีไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๔๔}

พระจริญ จิรสุโก ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารพนักงานราชการ เจ้าหน้าที่ และลูกจ้าง ใช้หลักธรรมาภิบาลในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้งผู้บริหาร พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างให้ความสำคัญในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลเมืองบางกรวยได้ดีมีประสิทธิภาพ และให้การบริหารงานของเทศบาลประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย^{๔๕}

ฐิติพร สะสม ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาระบบการบริหารและการจัดการวัดในพระพุทธศาสนากรณีศึกษา : วัดพระธาตุแช่แห้ง อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน” ผลการศึกษาพบว่า วัดพระธาตุแช่แห้งได้มีการจัดระบบการบริหารและการจัดการวัด โดยได้เน้น การบริหารงานบุคคล การบริหารงานธุรการ การบริหารงานการเงิน/บัญชี การบริหารศาสนสมบัติ การบริหารกิจกรรมของวัด ซึ่งการบริหารงานดังที่กล่าวมานี้มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน โปร่งใส มีการจัดรูปแบบของคณะกรรมการการบริหารในส่วนงานต่าง ๆ การจัดระบบการบริหารงานของวัดพระธาตุแช่แห้งจะเน้นในเรื่องของความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพโดยจะเห็นได้จากการแบ่งงานออกเป็นแต่ละฝ่าย มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรงจึงทำให้ง่ายต่อการติดต่อประสานงานและจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายงานมีความตั้งใจและปฏิบัติตามระบบต่าง ๆ ที่ทางวัดได้กำหนดได้อย่างดีเยี่ยม

^{๔๔} พระณัฐพล ฐิติธมโม (ปราบพินาศ), “การบริหารวัดโดยการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร ๔ ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓.

^{๔๕} พระจริญ จิรสุโก, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

ในส่วนของปัจจัยที่มีผลสัมฤทธิ์และผลกระทบต่อการบริหารและการจัดการวัดพระธาตุแช่แห้งนั้นจากการศึกษาทราบว่าเพราะปัจจัย ๒ ประการ คือปัจจัยภายใน ได้แก่ ความมีภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส บุคลากร งบประมาณ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ คณะสงฆ์ ภาครัฐ และองค์กรเอกชน ซึ่งปัจจัยทั้งสองส่วนต่างเอื้อผลประสานประโยชน์ส่งเสริมซึ่งกันจนทำให้วัดพระธาตุแช่แห้งประสบความสำเร็จในการบริหารอันจะได้เป็นต้นแบบที่ดั่งามในการพัฒนาวัดในพระพุทธศาสนา วัดหนึ่งสืบไป^{๘๖}

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการบริหารจัดการของแต่ละองค์การหรือหน่วยงานมีความแตกต่างกันไปตามเป้าหมายการดำเนินงาน เช่น องค์การธุรกิจมีการบริหารจัดการเพื่อให้ได้ผลกำไรสูงสุด องค์การทางการศึกษามีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาแก่นักศึกษามากที่สุด เป็นต้น แต่ในทุกๆ กระบวนการการบริหารจัดการก็มีสิ่งๆ ที่เหมือนกันคือ ต้องอาศัยปัจจัยนำเข้าไปใช้ในการบริหารจัดการ

๒.๖.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสงเคราะห์

มีผู้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นไว้หลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกเพื่อนำมาประกอบการศึกษา ดังต่อไปนี้

พระครูปริยัติธรรมมาธู (วิรัช ตันชวน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ตรัง และพังงา” จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาทั้ง ๖ ด้าน มีการปฏิบัติมากและมากที่สุด ดังนี้คือ ๑) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ๒) ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ๓) ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ๔) ด้านการวัดและประเมินผล ๕) ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ๖) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ พบว่า พระสงฆ์มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมากทุกด้าน^{๘๗}

^{๘๖} ฐิติพร สละสม, “ศึกษาระบบการบริหารและการจัดการวัดในพระพุทธศาสนากรณีศึกษา : วัดพระธาตุแช่แห้ง อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต (พระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

^{๘๗} พระครูปริยัติธรรมมาธู (วิรัช ตันชวน), “บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกระบี่ ตรัง และพังงา”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๕๘.

พระมหาสมควร ธมฺมธโร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทผู้ปกครองในการอบรมศีลธรรม และจริยธรรมแก่เด็กเล็กก่อนเกณฑ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ วัดพรหมสุวรรณสามัคคี เขต บางแค กรุงเทพมหานคร” จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีบทบาทในการอบรมศีลธรรม และจริยธรรมแก่เด็กเล็กอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้ปกครองที่มีความเชื่อต่อหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในเรื่องเบญจศีล เบญจธรรม บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ และฆราวาสธรรม ๔ แตกต่างกัน มีพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาแก่เด็กเล็กแตกต่างกัน และผู้ปกครอง ที่มีความเชื่อต่อหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในเรื่องเบญจศีล เบญจธรรม บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ และฆราวาสธรรม ๔ แตกต่างกัน มีบทบาทในการอบรมศีลธรรมและจริยธรรมแก่เด็กเล็กแตกต่างกัน^{๘๘}

พระมหาวงศ์ไทย ศรีจาริก ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “การศึกษาของคณะสงฆ์ไทย ในประเทศไทย (พ.ศ. ๒๔๓๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๗)” พบว่า ปัญหาการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย โดยเฉพาะการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองของคณะสงฆ์ไทย ตลอดถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอันเป็นผลเนื่องจากการศึกษา การศึกษาดีทำให้การปกครองดี^{๘๙}

พระอธิการสมหวัง จิตตปสาโท (ประสิทธิ์พันธุ์) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาหลักการ สงเคราะห์ศิษย์ในพระพุทธศาสนา” การสงเคราะห์ศิษย์สอดคล้องกับคำว่าสังคหะซึ่งเป็นการรวมน้ำใจ หรือการเชื่อมประสานใจของประชาชนให้เป็นหนึ่งเดียว ด้วยการแสดงออกซึ่งความรัก ความปรารถนาดี ความสมานสามัคคี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันซึ่งกันและกัน ดังนั้น คำว่า สงเคราะห์ในงานวิจัยนี้ จึงหมายถึง การให้ความช่วยเหลือ ด้วยการเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เกื้อกูล ซึ่งกันและกัน ด้วยสัมพันธภาพไมตรีอันเกิดจากการเห็นอกเห็นใจกัน เข้าใจในกันและกัน เพื่อยึดเหนี่ยวประสานสามัคคีกันไว้การรวมเข้าด้วยกัน การไม่ทะเลาะวิวาท ความพร้อมเพรียงและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รวมเข้าเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การสงเคราะห์ศิษย์นั้น ทำให้ทราบความหมายของคำว่า “สงเคราะห์” และ ความหมายของคำว่า “ศิษย์” ในหลายแง่มุม เมื่อรวมกันแล้วก็จะได้ความหมายของคำว่า การสงเคราะห์ศิษย์ที่แท้จริง ตามหลักการสงเคราะห์ศิษย์ใน พระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท การสงเคราะห์ศิษย์มีความสำคัญเป็นเหตุให้เกิดความสามัคคีในสังคม โดยเฉพาะในสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมของชาวพุทธรวมทั้งบุคคลที่ควรได้รับการสงเคราะห์ ก็ได้แสดงไว้ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

^{๘๘} พระมหาสมควร ธมฺมธโร, “บทบาทผู้ปกครองในการอบรมศีลธรรมและจริยธรรมแก่เด็กเล็กก่อนเกณฑ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ วัดพรหมสุวรรณสามัคคี เขตบางแค กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๓.

^{๘๙} พระมหาวงศ์ไทย ศรีจาริก, “ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในประเทศไทย (พ.ศ. ๒๔๓๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๗)”, **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต**, (ภาควิชาศาสนาเปรียบเทียบ : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๔๒.

อันจักก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่ศิษย์ทุกๆ ประเภท หลักการสงเคราะห์ศิษย์ในทางพระพุทธศาสนา นั้น จำแนกเป็น ๒ ประการ คือ (๑) การสงเคราะห์ด้วยอำมิส หมายถึง การอนุเคราะห์ การสงเคราะห์ช่วยเหลือ ด้วยวัตถุสิ่งของ หรือด้วยกำลังกายกำลังใจ (๒) การสงเคราะห์ด้วยธรรมะ หมายถึง การอนุเคราะห์ สงเคราะห์ ช่วยเหลือ แนะนำสั่งสอน ตักเตือน ชักชวนศิษย์ให้ปฏิบัติธรรม ด้วยการให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนาจนถึงให้บวชเรียนศึกษาพระธรรมวินัย อีกวิธี คือการประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลธรรม เป็นที่พึ่งอาศัยแก่ศิษย์จัดเป็นการอนุเคราะห์ สงเคราะห์ด้วยธรรมอย่างยิ่ง แนวทางการสงเคราะห์ศิษย์นั้นคือการให้การอบรมสั่งสอนศิษย์ให้มีความรู้ ความสามารถในวิชาการทั้งหลายทั้งปวงซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของพระสงฆ์ครูอาจารย์ทุกคนทุกระดับชั้นที่สอนตามหลักธรรมวินัยตามระเบียบประเพณีที่ดั่งงามแนวทางในการสงเคราะห์ศิษย์นั้นถ้าหากผู้สงเคราะห์หรือผู้ให้ไปในทางผิดๆหรือสนับสนุนให้สิ่งของกับศิษย์ของตนตามที่เขาคือต้องการ ถึงจะรู้ว่าการให้นั้นผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรมก็ยังคงให้อีก การให้เช่นนี้ เป็นการให้ที่ผิดหลักทางพระพุทธศาสนา ทำให้ผู้รับเข้าใจผิดและเห็นผิดเป็นชอบจะเข้าใจคำสอนทางพระพุทธศาสนา ผิดไปจากความเป็นจริงเช่นถ้าได้รับการสงเคราะห์จากญาติ เพราะความตามใจ เห็นแก่พรรคพวก ผู้สงเคราะห์ยังมีสิ่งของ หรือวัตถุตามที่เขายอยากได้อยู่ ผู้ให้การสงเคราะห์ก็ยังคงเป็นที่รักของผู้รับการสงเคราะห์หากวันใดไม่มีสิ่งที่เขาต้องการอีกก็จะทำให้ผู้รับการสงเคราะห์ เกิดโทสะ โกรธ คิดประทุษร้าย อาฆาต อาจจะมีถึงกับทำร้ายได้ เพราะฉะนั้น ผู้ที่จะสงเคราะห์ศิษย์ จึงควรพิจารณาให้ดีว่า ไม่ควรให้สิ่งที่ผิดแก่ญาติของตน เพราะการให้สิ่งที่ไม่ดีด้วยอคติความลำเอียง จะทำให้ผู้ที่ได้รับสงเคราะห์ ใช่วัตถุสิ่งของที่ได้มาอย่างประมาท เพราะได้ง่าย หรืออาจจะเอาไปเล่นการพนัน ซึ่งเป็นหนทางแห่งความเสื่อมในชีวิต เมื่อผู้ที่จะสงเคราะห์ญาติเห็น และทราบสิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการสงเคราะห์ญาติแล้ว ก็ควรจะสงเคราะห์ญาติให้ถูกหลักการ เพราะการทำอะไรที่ถูกหลักการ จะทำให้สิ่งนั้นอยู่ได้นาน ไม่เสื่อมไปง่าย สรุปว่า การสงเคราะห์ศิษย์ที่ดีนั้น จะต้องสงเคราะห์ด้วยวิธีทั้ง ๒ ที่สำคัญที่สุด ควรสงเคราะห์ด้วยธรรมะเสียก่อน จึงค่อยสงเคราะห์ด้วยวัตถุ^{๙๐}

ทิพวรรณ แสนมงคล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่” จากผลการวิจัยพบว่า ในด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก โรงเรียนได้กำหนดหลักการของโครงการ เหตุผลสอดคล้องกับนโยบายหลักของกระทรวงศึกษาธิการและของโรงเรียน รวมทั้งนำหลักไตรสิกขาเป็นฐานในการกำหนดหลักการ ในด้านวัตถุประสงค์ มีความชัดเจนเหมาะสมมาก โดยเฉพาะช่วยปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน พัฒนานักเรียนให้มีวินัยในตนเองและมีความสามัคคีในหมู่คณะ

^{๙๐} พระอธิการสมหวัง จิตตปสาโท (ประสิทธิ์พันธุ์) , “การศึกษาหลักการสงเคราะห์ศิษย์ในพระพุทธศาสนา ”,วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓.

รวมถึงผู้บริหารได้เห็นความสำคัญและได้ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์ และนโยบายของโครงการให้แก่ คณะครู อาจารย์ อยู่ในระดับมาก ส่วนการกำหนดหลักการและเหตุผลของโครงการการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์แก่บุคลากรและครู อาจารย์ รวมทั้งให้การสนับสนุน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนโครงการมีความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย^{๑๑}

ธรรมนาท คำไทย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การดำเนินการศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตตอารีในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จังหวัดลำปาง” จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ โรงเรียนได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องในกิจกรรมการร่วมพิจารณาปรับนักเรียนในเขตบริการของโรงเรียน การพิจารณาให้ความเห็นชอบการใช้แผนปฏิบัติการประจำปีของคณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติแล้วแต่ยังไม่ถูกต้องคือ การสำรวจความต้องการจากผู้ปกครองชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน กิจกรรมที่โรงเรียนอยู่ในระหว่างปฏิบัติคือการนำวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงมาใช้ในวิชาที่สอน และการนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาที่นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้อย่างสนุกเพลิดเพลิน รวมทั้งการกระตุ้นและสร้างกำลังใจให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าสูงสุด กิจกรรมที่โรงเรียนยังไม่ได้ปฏิบัติคือ การจัดทำโครงการพัฒนาครูแกนนำเป็นครูต้นแบบและครูแห่งชาติ รวมทั้งการสนับสนุนให้คณะครูในโรงเรียนได้รับแต่งตั้งเป็นครูแกนนำครบร้อยละ ๑๐ ของครูทั้งโรงเรียน^{๑๒}

ขจร เสวี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวการจัดโรงเรียนมัธยมศึกษาสงเคราะห์ที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่” จากผลการวิจัยพบว่า จุดมุ่งหมายการจัดโรงเรียนมัธยมศึกษาสงเคราะห์ยังคงยึดถือจุดมุ่งหมายเดิม ส่วนแนวความคิดที่เพิ่มเติม ได้แก่ ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและพึ่งตนเองได้ ปลูกฝังให้มีค่านิยมพื้นฐานและการพัฒนาชีวิต ให้มีความริเริ่มเพื่อพัฒนาการดำรงชีพด้านวิทยาศาสตร์การเกษตรและให้มีการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ และพบว่ามีข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้แก่ ควรเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ทุกโรงเรียน และขยายการ

^{๑๑} ทิพวรรณ แสมมงคล, “การประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๗.

^{๑๒} ธรรมนาท คำไทย, “การดำเนินการศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตตอารีในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จังหวัดลำปาง”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๖.

จัดจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดสรรอัตรากำลังบุคลากรให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ด้านสวัสดิการให้มีเงินเพิ่มพิเศษเช่นเดียวกันกับการศึกษาพิเศษ จัดโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ให้เป็นศูนย์ต่างๆ เช่น ศูนย์กีฬา ศูนย์บริการวิชาการ ศูนย์วิชาชีพ ศูนย์ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และให้จัดตั้งกองการศึกษาพิเศษเป็นหน่วยงานระดับกรม^{๙๓}

คะนิงนิจ จันทบุตร ได้เสนองานวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี-นักธรรม เกิดจากการขาดเอกภาพในการจัดการศึกษา ขาดผู้รับผิดชอบในการบริหาร อันเนื่องจากการยึดจารีตเดิม คือคณะสงฆ์รับผิดชอบเพียงการจัดการสอบและวัดผล ไม่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา การสอนเป็นเรื่องของแต่ละสำนัก ส่วนปัญหาการจัดการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยสงฆ์มีปัญหาจากการขาดงบประมาณ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน อุปกรณ์ เอกสาร ตำรา ให้เพียงพอและทันสมัย^{๙๔}

ธีรโชติ เกิดแก้ว ได้เสนองานวิจัยเรื่อง การสอนแบบผู้เรียนคือศูนย์กลางในพระพุทธศาสนา ผลปรากฏว่า รูปแบบการศึกษาในพระพุทธศาสนาที่เป็นการจัดลำดับการศึกษาที่แน่ชัดอยู่ในกรอบของไตรสิกขา อันเป็นขั้นตอนของการฝึกฝนอบรมคนให้ประณีตขึ้นไปตามลำดับ และเป้าหมายที่สำคัญในพุทธศาสนาจะมุ่งให้ผู้เรียนมีทั้งองค์ความรู้ในศาสตร์หรือวิชาการที่ศึกษาอย่างดีเยี่ยมและองค์ธรรมในระดับต่างๆ พร้อมที่จะเป็นครูของผู้อื่นต่อไปไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพเช่นไรก็ตาม^{๙๕}

ประพจน์ ชูจำปา, เวรณี กริทอง, พาสณา จุฬรัตน์ ได้เสนองานวิจัย “ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตนาคติต่อการเรียนธรรมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตนาคติต่อการเรียนในหลักสูตรธรรมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธรรมกาย ส่งผลกระทบเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ การเรียนแบบพระสงฆ์ที่ศรัทธา, ลักษณะทางกายภาพภายในวัด แรงจูงใจในการสมัครเรียนในหลักสูตรธรรมศึกษา, การส่งเสริมนักเรียนในการเป็นพุทธะมามากของผู้ปกครอง, และลักษณะทางกายภาพภายในโรงเรียน จากทั้ง ๕ ประเด็น ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการ

^{๙๓} ขจร เสวี, “การศึกษาแนวการจัดโรงเรียนมัธยมศึกษาสงเคราะห์ที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๓.

^{๙๔} คะนิงนิจ จันทบุตร, “แนวคิดทิศทางการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย”, *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา จุฬาลงกรณ์: มหาวิทยาลัย*, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๔.

^{๙๕} ธีรโชติ เกิดแก้ว “การสอนแบบผู้เรียนคือศูนย์กลางในพระพุทธศาสนา”, *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๔.

เรียนในหลักสูตรธรรมศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธรรมกาย มากที่สุด การเรียนแบบพระสงฆ์ที่ศรัทธา และน้อยที่สุดคือลักษณะทางกายภาพภายในโรงเรียน^{๙๖}

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาสงเคราะห์ พอสรุปได้ว่า การศึกษาสงเคราะห์เป็นการจัดการศึกษา โดยไม่หวังผลกำไร มุ่งสงเคราะห์เด็กยากจน เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา และประชาชนทั่วไป ปลุกฝังให้มีค่านิยมพื้นฐานและการพัฒนาชีวิต มีความรับผิดชอบต่องานและสังคม ซึ่งการจัดการศึกษาสงเคราะห์ในปัจจุบันต้องกำหนดหลักการให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งนำหลักไตรสิกขาเป็นฐานในการกำหนดหลักการวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยปลุกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้เรียนด้วยหลักธรรมทางศาสนา

๒.๖.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคณะสงฆ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคณะสงฆ์ได้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้หลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

พระครูสุวรรณวรการ (พิมพ์ทรัพย์ พุทฺธนาโณ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดปทุมธานีซึ่งมีทั้งหมด ๔ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาชุมชนด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดปทุมธานี ด้านวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก^{๙๗}

พระครูสังฆรักษ์พิศวีร์ ธีรปณฺโณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : กรณีศึกษาพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี พบว่า พระสังฆาธิการมีบทบาทโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดมีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนผลการเปรียบเทียบบทบาทพระสังฆาธิการที่มีจำนวนพรรษา ระดับการศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายเปรียญธรรม ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ และการสังกัดวัดแต่ละขนาดแตกต่างกัน มีบทบาทต่อการบริหาร

^{๙๖} ประพจน์ ชูจำปา เวธนี กรีทอง และพาสณา จุลรัตน์, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการเรียนในหลักสูตรธรรมศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนวัดพระธรรมกาย อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี” วารสารพุทธศาสตร์ศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๒.

^{๙๗} พระครูสุวรรณวรการ (พิมพ์ทรัพย์ พุทฺธนาโณ), “ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดปทุมธานี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓.

กิจการคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน^{๙๘}

พระครูสันติธรรมมาภิรัต (บุญชัย สุนติกโร) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดราชบุรี” จากผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์มาก โดยเฉพาะปัญหาด้านการศาสนาศึกษาและด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษ แต่เมื่อก้าวโดยภาพรวมถึงบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดราชบุรีอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก นั้นแสดงให้เห็นว่าคณะสงฆ์จังหวัดราชบุรีมีระบบระเบียบในการบริหารกิจการงานคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน มีประสิทธิภาพดี ทั้งยังมีการวางแผนและวางนโยบาย ตลอดจนบุคลากรมีความสามัคคีปรองดองและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในการบริหารกิจการเป็นอย่างดีและเข้มแข็ง จึงส่งผลให้การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดราชบุรีมีประสิทธิภาพดี^{๙๙}

พระมหามณเฑียร วรธมโม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดพังงา” จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทการปฏิบัติงานในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดพังงา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บทบาทการปฏิบัติงานในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดพังงาอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ด้านการศาสนศึกษาและด้านการศึกษาสงเคราะห์ที่อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับด้านอื่นๆอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบระดับบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดพังงา พบว่าพระสังฆาธิการที่มีอายุและจำนวนพรรษาต่างกัน มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนพระสังฆาธิการที่มีตำแหน่ง วุฒิต่างการศึกษาสายสามัญ

^{๙๘} พระครูสังฆรักษ์พิศวีร์ ธีรปญฺโญ, “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : กรณีศึกษาพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐.

^{๙๙} พระครูสันติธรรมมาภิรัต (บุญชัย สุนติกโร), “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดราชบุรี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

วุฒิทางการศึกษาทางธรรม และวุฒิทางการศึกษาทางเปรียญธรรมต่างกัน มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไม่แตกต่างกัน^{๑๐๐}

พระมหากำพล คุณงกโร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมจริยธรรมแก่เยาวชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อบทบาทของพระสงฆ์ทุกด้านในระดับมาก โดยเห็นว่าพระสงฆ์ทำบทบาทในด้านภาวะผู้นำมากที่สุด รองลงมาคือด้านการให้การศึกษา ด้านการเผยแผ่ธรรมะและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ด้านสาธารณูปโภคและระบบนิเวศ และด้านการให้ความรู้ด้านการปกครอง และกลุ่มพระสงฆ์มีความพึงพอใจต่อบทบาทของพระสงฆ์เองทุกด้านในระดับมาก โดยเห็นว่า กลุ่มพระสงฆ์มีบทบาทในด้านภาวะผู้นำเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านการให้การศึกษา ด้านการเผยแผ่ธรรม ด้านสาธารณูปโภคและระบบนิเวศ และด้านการให้ความรู้ด้านการปกครอง กลุ่มพระสงฆ์มีความเข้าใจในการอบรมหลักธรรมคำสั่งสอนที่พุทธศาสนิกชนควรทราบในระดับมาก^{๑๐๑}

พระมหานพพล กนตสีโล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ จังหวัดสมุทรสงคราม” จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้ง ๕ ด้าน คือ ด้านการพัฒนาจิตใจ, ด้านการศึกษาสงเคราะห์, ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม, ด้านการสาธารณสงเคราะห์ และด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๓ และเมื่อจำแนกรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ๓ อันดับแรก พบว่า ด้านการพัฒนาจิตใจ ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย

^{๑๐๐}พระมหามณเฑียร วรธมโม, “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดพังงา”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

^{๑๐๑}พระมหากำพล คุณงกโร, “ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมจริยธรรมแก่เยาวชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต* (การจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓.

เท่ากับ ๓.๘๘ รองลงมาคือด้านด้านการศึกษาสงเคราะห์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๑ และด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๗^{๑๐๒}

ไอศูรย์ อินทร์เพชร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีพระเทพสาครมุนี (แก้ว สุวณฺณโชโต)” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการพัฒนาสังคมตามแนวพระเทพสาครมุนี (แก้ว สุวณฺณโชโต) ท่านเป็นแบบอย่างที่ดี เครื่องคิดระเบียบวินัย วางระเบียบแบบแผน ข้อวัตรไว้อย่างเคร่งครัด ทั้งได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ เสียสละ โดยมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์แก่คณะสงฆ์และสาธารณชนทั้งในด้านการปกครอง การเผยแผ่ การศึกษา การสาธารณูปการ การสาธารณสงเคราะห์ ปรากฏประจักษ์เป็นผลงานสืบมา^{๑๐๓}

อนุดิษฐ์ สมฤทธิ์ ได้วิจัยเรื่อง ทศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า ประเด็นที่พระสงฆ์แสดงทัศนคติเห็นด้วยสูงสุดคือ พระสงฆ์ใฝ่มน้ำใจประชาชนร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ส่วนความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่าพระสงฆ์ส่วนใหญ่มีความรู้มากเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่วนปัญหาคือ พระสงฆ์ไม่มีงบประมาณในการดำเนินการ และประชาชนไม่มีความรู้จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับพระสงฆ์^{๑๐๔}

สรุปได้ว่า พระสงฆ์ถือเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ทั้งนี้บทบาทสำคัญของพระสงฆ์นอกจากจะถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องสู่ประชาชนแล้ว พระสงฆ์ยังเป็นผู้ดำเนินการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ให้ทรงคุณค่าไว้อย่างเดิม

^{๑๐๒}พระมหานพพล กนต์สีโล, “ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ จังหวัดสมุทรสงคราม”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

^{๑๐๓}ไอศูรย์ อินทร์เพชร, “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีพระเทพสาครมุนี (แก้ว สุวณฺณโชโต)”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต* (พระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓.

^{๑๐๔}อนุดิษฐ์ สมฤทธิ์, “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่”, *การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๒.

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

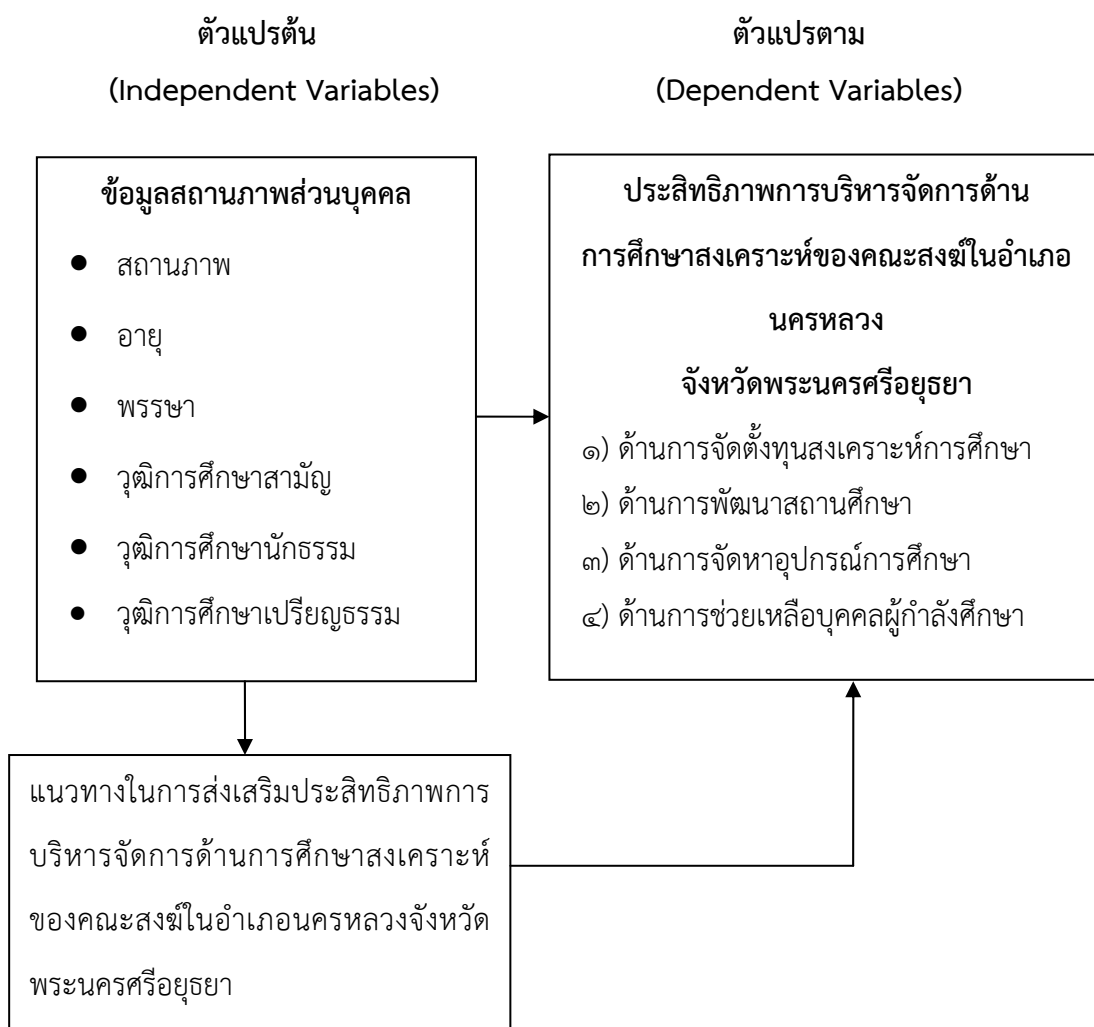
งานวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิกศษานักธรรม และวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน ๔ ด้าน คือ

- ๑) ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา
- ๒) ด้านการพัฒนาสถานศึกษา
- ๓) ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา
- ๔) ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา

ดังแผนภาพที่ ๑ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๒ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods
Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิง
สำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร ได้แก่ พระสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
จำนวน ๓๒๐ รูป

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสูตรของเครซีและมอร์
แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๗๕ คน
และทำการเทียบสัดส่วนตามตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในอำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ประชาชน	กลุ่มตัวอย่าง
๑. ตำบลแม่ลา	๓๕	๒๙
๒. ตำบลท่าช้าง	๒๔	๑๕
๓. ตำบลนครหลวง	๗๓	๓๙
๔. ตำบลพระนอน	๔๒	๒๙
๕. ตำบลบ่อโพรง	๖๑	๓๐
๖. ตำบลบางระกำ	๖๔	๓๓
รวม	๓๑๖	๑๗๕

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๕ รูป

๑. พระครูปิยคุณากร (สมบัติ ธมมทโช) เจ้าคณะอำเภอนครหลวง เจ้าอาวาสวัดปรีดาราม
๒. พระครูสิริวัฒนธรรม (วัช ชาตวิโร) รองเจ้าคณะอำเภอนครหลวง เจ้าอาวาสวัดพระนอน
๓. พระครูวิจิตรวีรการ (ปรีชา อนนฺตโณ) เจ้าคณะตำบลท่าช้าง เจ้าอาวาสวัดสามไถ
๔. พระครูโสภณปริยัตยานุยุต (เจมศักดิ์ กิตติวณฺโณ) เจ้าอาวาสวัดจันทร์
๕. พระครูศรีปริยัตยาภิรม (มนตรี วลฺโล) เจ้าอาวาสวัดละมุด

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔. สร้างเครื่องมือ

๕. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗. ปรับปรุงแก้ไข

๘. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๒) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบปลายปิดจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้รวมต่อเดือน จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ ข้อมูลประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา ๒) ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ๓) ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา ๔) ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนดังนี้^๑

^๑ ชูติระ ระบอบ และคณะ, **ระเบียบวิธีวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นปลายเปิดให้เลือกตอบโดยเสรี

๓) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือ ที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน

๑) อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทั้งโต ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ สังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) ผศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) ผศ.ดร.โกนิฐ์ ศรีทอง ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) ผศ.อนุภูมิ โขวเกษม ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) ผศ.ชัชชัย ไชยสา ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index : IOC) ได้ค่ามากกว่า ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) แก่บุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)^๒ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

ข. แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลโดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Intertive) มีสาระสำคัญของการสัมภาษณ์ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

๒. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับพระสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการบันทึกเทป ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

^๒ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากพระสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒) นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามจำนวน ๑๗๕ ฉบับ โดยแจกกับพระสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๑๗๕ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

ข.การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา ๒) ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ๓) ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา ๔) ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา

๒) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ และขอนหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตร ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ที่วัดแต่ละแห่ง

๓) การสัมภาษณ์พระสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๕ ท่าน ช่วงวันที่ ๑๓ เดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๑๕ เดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๕๕ รวมเป็นระยะเวลา ๓ วัน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา ความคิดเห็นของนักเรียนต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษา สงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้

เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อความที่ได้จากการประเมินผลมีดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ - ๕.๐๐	แปลว่า มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๙	แปลว่า มาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๓.๔๙	แปลว่า ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๔๙	แปลว่า น้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๔๙	แปลว่า น้อยที่สุด

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดไว้ให้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจะทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมพัทธ์เชิงลึก ผู้วิจัยจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามระดับความสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ จากนั้น จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Context Content analysis Technique)

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ที่มี อายุต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอายุ

(n=๑๗๕)

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์	อายุ										F	sig
		๒๐- ๓๐ ปี (๕๒คน)		๓๑ - ๔๐ ปี (๒๖คน)		๔๑ - ๕๐ ปี (๒๙ คน)		๕๑ - ๖๐ ปี (๒๕ คน)		๖๑ ปีขึ้นไป (๔๓ คน)			
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑	ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา	๓.๔๓	๐.๗๒๕	๓.๖๔	๐.๘๒๖	๓.๓๓	๐.๖๔๑	๓.๓๐	๐.๖๗๘	๓.๒๙	๐.๖๐๙	๑.๒๓๗	๐.๒๙๗
๒	ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	๓.๐๙	๐.๖๐๐	๓.๑๖	๐.๗๑๘	๓.๑๖	๐.๖๕๙	๓.๐๗	๐.๕๓๘	๓.๑๔	๐.๕๘๕	๐.๑๓๐	๐.๙๗๑
๓	ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา	๓.๒๗	๐.๘๒๔	๓.๓๓	๐.๙๒๙	๓.๑๘	๐.๖๓๒	๓.๐๔	๐.๗๗๑	๓.๑๖	๐.๖๓๒	๐.๖๔๗	๐.๖๓๐
๔	ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา	๓.๒๗	๐.๗๔๗	๓.๕๒	๐.๘๗๐	๓.๔๙	๐.๖๕๖	๓.๒๕	๐.๗๘๗	๓.๑๕	๐.๗๒๐	๑.๔๖๑	๐.๒๑๖
	รวม	๓.๒๗	๐.๖๖๘	๓.๔๑	๐.๗๕๐	๓.๒๙	๐.๕๕๐	๓.๑๖	๐.๖๑๗	๓.๑๙	.๕๕๕	๐.๖๙๖	๐.๕๙๖

สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์ที่มี จำนวนพรรษาต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามจำนวนพรรษา

(n=๑๗๕)

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์	จำนวนพรรษา										F	sig
		ต่ำกว่า ๕ พรรษา (๕๑ คน)		๕-๑๐ พรรษา (๕๕ คน)		๑๑-๑๕ พรรษา (๒๒ คน)		๑๖-๒๐ พรรษา (๑๘ คน)		๒๑ พรรษาขึ้นไป (๒๙ คน)			
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑	ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา	๓.๒๘	๐.๗๐๙	๓.๓๖	๐.๗๑๓	๓.๖๘	๐.๗๕๕	๓.๓๓	๐.๖๔๑	๓.๔๙	๐.๕๙๖	๑.๔๙๙	๐.๒๐๕
๒	ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	๓.๐๑	๐.๕๔๐	๓.๐๐	๐.๖๑๙	๓.๒๙	๐.๗๐๑	๓.๒๕	๐.๕๓๗	๓.๓๔	๐.๖๒๐	๒.๕๖๔*	๐.๐๔๐
๓	ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา	๓.๑๖	๐.๖๙๖	๓.๐๗	๐.๗๙๓	๓.๓๒	๐.๘๙๑	๓.๒๒	๐.๖๖๙	๓.๔๓	๐.๗๒๕	๑.๒๐๔	๐.๓๑๑
๔	ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา	๓.๐๗	๐.๗๓๓	๓.๓๘	๐.๗๓๗	๓.๓๘	๐.๙๐๖	๓.๔๖	๐.๗๙๗	๓.๔๕	๐.๖๒๔	๑.๙๐๐	๐.๑๑๓
	รวม	๓.๑๓	๐.๖๐๙	๓.๒๐	๐.๖๒๙	๓.๔๒	๐.๗๖๓	๓.๓๑	๐.๕๖๒	๓.๔๓	๐.๕๕๕	๑.๕๖๑	๐.๑๘๗

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๔ พระสงฆ์ที่มี วุฒิทางการศึกษาสายสามัญต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาสายสามัญ

(n= ๑๗๕)

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์	วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ						F	Sig.
		ต่ำกว่าปริญญาตรี (๑๕๗ คน)		ปริญญาตรี (๑๐ คน)		สูงกว่าปริญญาตรี (๘ คน)			
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑	ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา	๓.๓๙	๐.๗๑๑	๓.๓๔	๐.๕๕๑	๓.๕๐	๐.๖๒๓	๐.๑๐๖	๐.๘๙๙
๒	ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	๓.๑๒	๐.๖๑๒	๓.๒๑	๐.๖๘๐	๓.๐๒	๐.๕๕๒	๐.๒๒๖	๐.๗๙๘
๓	ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา	๓.๒๒	๐.๗๗๐	๓.๑๐	๐.๖๗๖	๓.๐๘	๐.๖๕๔	๐.๒๓๔	๐.๗๙๒
๔	ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา	๓.๒๙	๐.๗๗๒	๓.๓๐	๐.๕๑๙	๓.๖๘	๐.๖๕๑	๑.๐๐	๐.๓๖๘
	รวม	๓.๒๕	๐.๖๔๐	๓.๒๖	๐.๕๖๔	๓.๓๒	๐.๔๙๔	๐.๐๓๘	๐.๙๖๒

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มี วุฒิทางการศึกษาสายสามัญต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระสงฆ์ที่มี วุฒิทางการศึกษาสายสามัญต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๕ พระสงฆ์ที่มี วุฒิทางการศึกษานักธรรมต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษานักธรรม

(n=๑๗๕)

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์	วุฒิทางการศึกษานักธรรม								F	sig.
		นักธรรมชั้นตรี (๔๑ คน)		นักธรรมชั้นโท (๓๗ คน)		นักธรรมชั้นเอก (๖๓ คน)		ไม่มีวุฒินักธรรม (๓๔ คน)			
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑	ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา	๓.๑๐	๐.๖๐๐	๓.๔๗	๐.๗๑๓	๓.๔๔	๐.๗๐๖	๓.๕๘	๐.๖๘๖	๓.๗๒๘*	๐.๐๑๒
๒	ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	๒.๘๐	๐.๔๖๖	๓.๒๑	๐.๕๙๐	๓.๒๒	๐.๖๔๙	๓.๒๓	๐.๖๐๘	๕.๑๗๓**	๐.๐๐๒
๓	ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา	๒.๙๗	๐.๕๙๔	๓.๒๐	๐.๗๖๙	๓.๒๙	๐.๗๙๔	๓.๓๓	๐.๘๑๙	๑.๙๐๘	๐.๑๓๐
๔	ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา	๓.๐๒	๐.๗๕๕	๓.๓๓	๐.๖๘๔	๓.๔๖	๐.๘๐๖	๓.๓๗	๐.๖๖๔	๒.๙๖๔*	๐.๐๓๔
	รวม	๒.๙๗	๐.๕๑๗	๓.๓๐	๐.๖๑๓	๓.๓๕	๐.๖๔๙	๓.๓๘	๐.๖๔๕	๓.๙๒๙	๐.๑๐๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ที่มี วุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำแนกตามวุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม

(n=๑๗๕)

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์	วุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม								F	sig.
		เปรียญธรรม ๑-๒-๓ ประโยค (๘ คน)		เปรียญธรรม ๕-๖ ประโยค (๔ คน)		เปรียญธรรม ๗-๙ ประโยค (๗ คน)		ไม่มีวุฒิ เปรียญธรรม (๑๕๖ คน)			
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑	ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา	๓.๕๖	๐.๖๒๙	๓.๓๓	๐.๕๖๑	๓.๑๙	๐.๓๖๕	๓.๔๐	๐.๗๑๕	๐.๓๖๔	๐.๗๗๙
๒	ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	๒.๙๗	๐.๔๕๘	๓.๕๐	๐.๕๖๑	๓.๐๙	๐.๕๐๗	๓.๑๒	๐.๖๒๔	๐.๖๕๕	๐.๕๘๑
๓	ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา	๓.๑๘	๐.๖๕๗	๓.๒๐	๐.๓๙๓	๓.๓๕	๐.๓๖๕	๓.๒๐	๐.๗๘๕	๐.๐๙๓	๐.๙๖๔
๔	ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา	๓.๖๖	๐.๗๑๒	๓.๖๖	๐.๑๓๖	๓.๕๙	๐.๑๓๑	๓.๒๗	๐.๗๗๖	๑.๓๑๘	๐.๒๗๐
	รวม	๓.๓๔	๐.๔๗๓	๓.๔๒	๐.๓๕๔	๓.๓๐	๐.๒๑๓	๓.๒๕	๐.๖๕๓	๐.๑๖๕	๐.๙๑๘

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๗๕ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของพระสงฆ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๕ บทสัมภาษณ์ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจำนวน ๑๗๕ คน จำแนกตาม สถานภาพ อายุ จำนวนพรรษา วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ วุฒิทางการศึกษานักธรรม วุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๗๕)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. สถานภาพ		
พระสังฆาธิการ	๕๗	๓๒.๖
พระลูกวัด	๑๑๘	๖๗.๔
รวม	๑๗๕	๑๐๐.๐
๒. อายุ		
๒๐ - ๓๐ ปี	๕๒	๒๙.๗
๓๑ - ๔๐ ปี	๒๖	๑๔.๙
๔๑ - ๕๐ ปี	๒๙	๑๖.๖
๕๑ - ๖๐ ปี	๒๕	๑๔.๓
๖๑ ปีขึ้นไป	๔๓	๒๔.๖
รวม	๑๗๕	๑๐๐.๐
๓. จำนวนพรรษา		
ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๕๑	๒๙.๑
๕-๑๐ พรรษา	๕๕	๓๑.๔
๑๑-๑๕ พรรษา	๒๒	๑๒.๖
๑๖-๒๐ พรรษา	๑๘	๑๐.๓
๒๑ พรรษาขึ้นไป	๒๙	๑๖.๖
รวม	๑๗๕	๑๐๐.๐
๔. วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๕๗	๘๙.๗
ปริญญาตรี	๑๐	๕.๗
สูงกว่าปริญญาตรี	๘	๔.๖
รวม	๑๗๕	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

(n=๑๗๕)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๕. วุฒิทางการศึกษานักธรรม		
นักธรรมชั้นตรี	๔๑	๒๓.๔
นักธรรมชั้นโท	๓๗	๒๑.๑
นักธรรมชั้นเอก	๖๓	๓๖.๐
ไม่มีวุฒินักธรรม	๓๔	๑๙.๕
รวม	๑๗๕	๑๐๐.๐
๖. วุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม		
ประโยค ๑-๒-๓	๘	๔.๖
เปรียญธรรม ๔-๖ ประโยค	๔	๒.๓
เปรียญธรรม ๗-๙ ประโยค	๗	๔.๐
ไม่มีวุฒิปริญญาธรรม	๑๕๖	๘๙.๑
รวม	๑๗๕	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกได้ดังนี้

สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นพระลูกวัด จำนวน ๑๑๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔ รองลงมาเป็นพระสังฆาธิการ จำนวน ๕๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๓๐ ปี จำนวน ๕๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๗ รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖ และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี จำนวน ๒๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓

จำนวนพรรษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ผู้ที่มีจำนวนพรรษา ๕ - ๑๐ พรรษา จำนวน ๕๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔ รองลงมาคือ ผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อยกว่า ๕ พรรษา จำนวน ๕๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑ และน้อยที่สุดคือ มีจำนวนพรรษา ๑๖ - ๒๐ พรรษา จำนวน ๑๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓

วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสายสามัญอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๕๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๗ รองลงมาคือ ผู้มีวุฒิ

การศึกษาสายสามัญระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๗ และน้อยที่สุดมีวุฒิการศึกษาสายสามัญระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔.๖

วุฒิทางการศึกษานักธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับนักธรรมเอก จำนวน ๖๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐ รองลงมาคือ ระดับนักธรรมตรีจำนวน ๔๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔ และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่ไม่มีวุฒินักธรรม จำนวน ๓๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔

วุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม จำนวน ๑๕๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๑ รองลงมาคือเป็นผู้ที่ได้เปรียญธรรม ๑-๒-๓ ประโยค จำนวน ๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔.๖ และที่น้อยที่สุดเป็นผู้ที่ได้เปรียญธรรม ๔-๖ ประโยค จำนวน ๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒.๓

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา และด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม

(n=๑๗๕)

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์	ระดับการปฏิบัติงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา	๓.๓๙	๐.๖๙๖	ปานกลาง
๒. ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	๓.๑๒	๐.๖๑๑	ปานกลาง
๓. ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา	๓.๒๐	๐.๗๕๘	ปานกลาง
๔. ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา	๓.๓๑	๐.๗๕๖	ปานกลาง
รวม	๓.๒๖	๐.๖๒๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๒๖, S.D. = ๐.๖๒๘) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

การปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา ($\bar{X}$ = ๓.๓๙, S.D. = ๐.๖๙๖) ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา ($\bar{X}$ = ๓.๓๑, S.D. = ๐.๗๕๖) ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา ($\bar{X}$ = ๓.๒๐, S.D. = ๐.๗๕๘) และด้านการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X}$ = ๓.๑๒, S.D. = ๐.๖๑๑)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา

(n=๑๗๕)

ข้อที่	ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาระดับประถมศึกษา	๓.๗๑	๐.๙๕๓	มาก
๒.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาระดับมัธยมศึกษา	๓.๔๓	๐.๙๐๐	ปานกลาง
๓.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาระดับอุดมศึกษา	๓.๒๐	๐.๘๔๔	ปานกลาง
๔.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการสนับสนุนให้พระสังฆาธิการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรที่สามารถสอบธรรมหรือบาลีสนามหลวงได้	๓.๖๔	๐.๘๙๒	มาก
๕.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการระดมทุนสงเคราะห์การศึกษาจากประชาชนหรือหน่วยงานราชการ	๓.๑๕	๑.๐๒๓	ปานกลาง
๖.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงเปิดรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาในการจัดตั้งทุนสงเคราะห์แก่นักเรียนสม่ำเสมอ	๓.๒๖	๐.๘๙๗	ปานกลาง
	รวม	๓.๓๙	๐.๖๙๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๙$, S.D. = ๐.๖๙๖)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในเรื่อง คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นลำดับสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๗๑$, S.D. = ๐.๙๕๓) รองลงมาคือ คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการสนับสนุนให้พระสังฆาธิการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรที่สามารถสอบธรรมหรือบาลีสนามหลวงได้ ($\bar{X} = ๓.๖๔$, S.D. = ๐.๘๙๒) และระดับสุดท้ายคือ คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการระดมทุนสงเคราะห์การศึกษาจากพระสงฆ์หรือหน่วยงานราชการ ($\bar{X} = ๓.๑๕$, S.D. = ๑.๐๒๓)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนาสถานศึกษา

(n=๑๗๕)

ข้อที่	ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัด	๓.๒๐	๐.๙๕๙	ปานกลาง
๒.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์	๓.๓๔	๐.๙๑๙	ปานกลาง
๓.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	๒.๖๖	๐.๙๓๒	ปานกลาง
๔.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาภายในวัด	๓.๑๙	๑.๑๐๑	ปานกลาง
๕.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาในบริเวณใกล้วัด	๓.๒๐	๐.๘๑๖	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๔ (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๖.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการระดมทุนเพื่อช่วยเหลือสถานศึกษาในการก่อสร้างอาคารสถานที่หรือพัฒนาบุคลากรเสมอ	๓.๑๗	๐.๙๗๓	ปานกลาง
	รวม	๓.๑๒	๐.๖๑๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนาสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, S.D.=0.611)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในเรื่อง คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เป็นลำดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.919) รองลงมาคือ คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัด ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.959) และระดับสุดท้ายคือ คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ($\bar{X} = 2.66$, S.D. = 0.932)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา

(n=๑๗๕)

ข้อที่	ด้านจัดหาอุปกรณ์การศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาให้แก่แก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	๓.๓๘	๐.๙๗๕	ปานกลาง
๒.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการมอบทุนสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนแก่สถานศึกษา	๓.๒๓	๐.๙๘๕	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕ (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๓.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการระดมทุนเพื่อจัดหาอุปกรณ์การศึกษาทั้งจากประชาชนและหน่วยงานราชการ	๓.๒๖	๐.๙๔๐	ปานกลาง
๔.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการผลิตสื่อหรืออุปกรณ์การเรียนเพื่อประกอบการสอนในการช่วยสอนใช้เอง	๒.๙๙	๐.๙๓๘	ปานกลาง
๕.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์แก่นักเรียน	๓.๑๘	๐.๙๙๕	ปานกลาง
๖.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีเลือกการใช้สื่อหรืออุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นอย่างดี	๓.๒๐	๐.๙๔๑	ปานกลาง
	รวม	๓.๒๐	๐.๗๕๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนาสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, $S.D = 0.758$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในเรื่อง คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอเป็นลำดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.18$, $S.D. = 0.995$) รองลงมาคือคณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการระดมทุนเพื่อจัดหาอุปกรณ์การศึกษาทั้งจากพระสงฆ์และหน่วยงานราชการ ($\bar{X} = 3.26$, $S.D. = 0.940$) และระดับสุดท้ายคือ คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการผลิตสื่อหรืออุปกรณ์การเรียนเพื่อประกอบการสอนในการช่วยสอนใช้เอง ($\bar{X} = 2.99$, $S.D. = 0.938$)

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา

(n=๑๗๕)

ข้อที่	ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนผู้ยากไร้เป็นประจำทุกปี	๓.๖๑	๐.๘๘๓	มาก
๒.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการมอบทุนช่วยเหลืออาหารกลางวันแก่นักเรียน	๓.๓๕	๐.๙๖๕	ปานกลาง
๓.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการช่วยเหลือครอบครัวนักเรียนผู้ยากไร้สม่ำเสมอ	๓.๓๗	๐.๙๖๑	ปานกลาง
๔.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการรับนักเรียนผู้ยากไร้ไว้ในความอนุเคราะห์	๓.๑๖	๑.๐๗๑	ปานกลาง
๕.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการสนับสนุนช่วยเหลืออุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียนผู้ด้อยโอกาสอยู่เสมอ	๓.๓๒	๑.๐๘๓	ปานกลาง
๖.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงให้ความสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียนผู้ยากไร้ให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง	๓.๐๙	๐.๙๖๑	ปานกลาง
	รวม	๓.๓๑	๐.๗๕๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๓๑, S.D. = ๐.๗๕๖)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในเรื่อง คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนผู้ยากไร้เป็นประจำทุกปีเป็นลำดับสูงสุด ($\bar{X}$ = ๓.๖๑, S.D. = ๐.๘๘๓) รองลงมาคือ คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการช่วยเหลือครอบครัวนักเรียนผู้ยากไร้สม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = ๓.๓๗, S.D. = ๐.๙๖๑) และระดับสุดท้ายคือ คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงให้ความสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียนผู้ยากไร้ให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = ๓.๐๙, S.D. = ๐.๙๖๑)

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๖ ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์ที่มี สถานภาพต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่าง

กัน
ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบทัศนคติของพระสงฆ์ที่มีต่อ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพ

(n=๑๗๕)

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์	พระสังฆาธิการ (๕๗ รูป)		พระลูกวัด (๑๑๘ รูป)		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา	๓.๔๗	๐.๗๐๔	๓.๓๖	๐.๖๙๓	๐.๙๙๗	๐.๓๒๐
ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	๓.๒๒	๐.๖๒๘	๓.๐๗	๐.๕๙๙	๑.๕๓๑	๐.๑๒๘
ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา	๓.๓๘	๐.๖๙๔	๓.๑๒	๐.๗๗๕	๒.๑๗๔	๐.๐๓๑
ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา	๓.๔๒	๐.๘๑๖	๓.๒๖	๐.๗๒๓	๑.๒๖๕	๐.๒๐๗
รวม	๓.๓๗	๐.๖๒๔	๓.๒๐	๐.๖๒๔	๑.๖๘๖	๐.๐๙๔

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t-test แบบข้อมูล ๒ กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มี สถานภาพต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระสงฆ์ที่มี สถานภาพต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน ทุกด้าน

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มี อายุต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระสงฆ์ที่มี อายุต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มี จำนวนพรรษาต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระสงฆ์ที่มี จำนวนพรรษาต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันในด้านการพัฒนาสถานศึกษา ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของประสิทธิภาพการบริหาร ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด(Lest Significant Different: LSD) ดังตารางที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของประสิทธิภาพการบริหาร ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดจำแนกตามจำนวนพรรษา ด้านการพัฒนาสถานศึกษา

จำนวนพรรษา	$\bar{X}$	จำนวนพรรษา				
		ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๕-๑๐ พรรษา	๑๑-๑๕ พรรษา	๑๖-๒๐ พรรษา	๒๑ พรรษาขึ้นไป
		๓.๐๑	๓.๐๐	๓.๒๙	๓.๒๕	๓.๓๔
ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๓.๐๑		๐.๐๑	-๐.๒๘	-๐.๒๔	-๐.๓๓*
๕-๑๐ พรรษา	๓.๐๐			-๐.๒๙	-๐.๒๕	-๐.๓๔*
๑๑-๑๕ พรรษา	๓.๒๙				๐.๐๔	-๐.๐๕
๑๖-๒๐ พรรษา	๓.๒๕					-๐.๐๙
๒๑ พรรษาขึ้นไป	๓.๓๔					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า พระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษากว่า ๕ พรรษา และ ๕-๑๐ พรรษา มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านการพัฒนาสถานศึกษาน้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษา ๒๑ พรรษาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มี วุฒิทางการศึกษานักธรรมต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระสงฆ์ที่มี วุฒิทางการศึกษานักธรรมต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา ด้านการพัฒนาสถานศึกษา และด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษาแตกต่างกัน ส่วนในด้านอื่นนั้นไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด(Lest Significant Different: LSD) ดังตารางที่ ๔.๑๓ - ๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษานักธรรม

(n=๑๗๕)

วุฒิทางการศึกษานักธรรม	$\bar{X}$	วุฒิทางการศึกษานักธรรม			
		นักธรรมชั้นตรี	นักธรรมชั้นโท	นักธรรมชั้นเอก	ไม่มีวุฒินักธรรม
		๓.๑๐	๓.๔๗	๓.๔๔	๓.๕๘
นักธรรมชั้นตรี	๓.๑๐	-	-๐.๓๗*	-๐.๓๔*	-๐.๔๘*
นักธรรมชั้นโท	๓.๔๗	-	-	๐.๐๓	-๐.๑๑
นักธรรมชั้นเอก	๓.๔๔	-	-	-	-๐.๑๔
ไม่มีวุฒินักธรรม	๓.๕๘	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรีมีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาน้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมโท นักธรรมเอก และพระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนาสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิทางการศึกษานักธรรม

(n=๑๗๕)

วุฒิทางการศึกษานักธรรม	$\bar{X}$	วุฒิทางการศึกษานักธรรม			
		นักธรรมชั้นตรี	นักธรรมชั้นโท	นักธรรมชั้นเอก	ไม่มีวุฒินักธรรม
		๒.๘๐	๓.๒๑	๓.๒๒	๓.๒๓
นักธรรมชั้นตรี	๒.๘๐		-๐.๔๑*	-๐.๔๒*	-๐.๔๓*
นักธรรมชั้นโท	๓.๒๑			-๐.๐๑	-๐.๐๒
นักธรรมชั้นเอก	๓.๒๒				-๐.๐๑
ไม่มีวุฒินักธรรม	๓.๒๓				

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรีมีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนาสถานศึกษาน้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมโท นักธรรมเอก และพระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษานักธรรม

(n=๑๗๕)

วุฒิทางการศึกษานักธรรม	$\bar{X}$	วุฒิทางการศึกษานักธรรม			
		นักธรรมชั้นตรี	นักธรรมชั้นโท	นักธรรมชั้นเอก	ไม่มีวุฒินักธรรม
		๓.๐๒	๓.๓๓	๓.๔๖	๓.๓๗
นักธรรมชั้นตรี	๓.๐๒		-๐.๓๑	-๐.๔๔*	-๐.๓๕*
นักธรรมชั้นโท	๓.๓๓			-๐.๑๓	-๐.๐๔
นักธรรมชั้นเอก	๓.๔๖				๐.๐๙
ไม่มีวุฒินักธรรม	๓.๓๗				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรีมีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษาน้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมเอก และพระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มี วุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดอยุธยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระสงฆ์ที่มี วุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดอยุธยา ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๑๗ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดอยุธยา โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๕

สมมติฐานที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	สถิติทดสอบ	ค่าระดับนัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑	สถานภาพ	ประสิทธิภาพการบริหาร	t - test	๐.๐๕		/
๒	อายุ	ประสิทธิภาพการบริหาร	F-test	๐.๐๕		/
๓	พรรษา	ประสิทธิภาพการบริหาร	F-test	๐.๐๕		/
๔	วุฒิการศึกษาสามัญ	ประสิทธิภาพการบริหาร	F-test	๐.๐๕		/
๕	วุฒิการศึกษานักธรรม	ประสิทธิภาพการบริหาร	F-test	๐.๐๕	/	
๖	วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม	ประสิทธิภาพการบริหาร	F-test	๐.๐๕		/

จากตารางที่ ๔.๑๗ สรุปได้ว่า พระสงฆ์ที่มี สถานภาพต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติ

พระสงฆ์ที่มี อายุต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษา สงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติ

พระสงฆ์ที่มี จำนวนพรรษาต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน ในด้านการพัฒนาสถานศึกษา ส่วนด้านอื่น ๆ นั้นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติ

พระสงฆ์ที่มี วุฒิการศึกษาสายสามัญต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติ

พระสงฆ์ที่มี วุฒิการศึกษานักธรรมต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้าน ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา ด้านการพัฒนาสถานศึกษา และด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา แตกต่างกัน ส่วนด้านด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติ

พระสงฆ์ที่มี วุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติ

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๘ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา**

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ขาดงบประมาณในการสงเคราะห์	๔๘	๒๗.๔
๒.	ยังไม่มี การจัดตั้งที่เป็นรูปธรรม	๖๕	๓๗.๑
๓.	ขาดการมีส่วนร่วม	๔๓	๒๔.๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาคือ ยังไม่มี การจัดตั้งที่เป็นรูปธรรม จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑ รองลงมาคือ ขาดงบประมาณในการสงเคราะห์ จำนวน

๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔ น้อยที่สุดคือ ขาดการมีส่วนร่วม จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕

ตารางที่ ๔.๑๙ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของ คณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์ การศึกษา**

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ควรจัดงบประมาณให้เหมาะสม	๖๕	๓๗.๑
๒.	ควรจัดตั้งกองทุนให้จับต้องได้	๕๔	๓๐.๘
๓.	เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ให้มีส่วนร่วม	๔๓	๒๔.๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาคือ ควรจัดงบประมาณให้เหมาะสม จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑ รองลงมาคือ ควรจัดตั้งกองทุนให้จับต้องได้ จำนวน ๕๔ คน คิด เป็นร้อยละ ๓๐.๘ น้อยที่สุดคือ เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ให้มีส่วนร่วม จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อย ละ ๒๔.๕

ตารางที่ ๔.๒๐ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ด้านการพัฒนา สถานศึกษา**

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑.	การเรียนการสอนยังล้าหลัง	๘๘	๕๐.๒
๒.	อุปกรณ์ยังไม่ทันสมัย	๕๔	๓๐.๘
๓.	การพัฒนาอย่างต่างคนต่างทำ	๖๗	๓๘.๒

จากตารางที่ ๔.๒๐ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ด้านการพัฒนาสถานศึกษา**คือ การเรียนการสอนยังล้าหลัง จำนวน ๘๘

คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๒ รองลงมาคือ การพัฒนายังต่างคนต่างทำ จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒ น้อยที่สุดคือ อุปกรณ์ยังไม่ทันสมัย จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘

ตารางที่ ๔.๒๑ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของ คณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ด้านการพัฒนาสถานศึกษา**

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
๑.	จัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย	๘๘	๕๐.๒
๒.	จัดซื้ออุปกรณ์ที่เหมาะสม	๕๔	๓๐.๘
๓.	ส่งเสริมการพัฒนาเป็นองค์กรรวม	๖๗	๓๘.๒

จากตารางที่ ๔.๒๑ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ด้านการพัฒนาสถานศึกษา**คือ จัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๒ รองลงมาคือ ส่งเสริมการพัฒนาเป็นองค์กรรวม จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒ น้อยที่สุดคือ จัดซื้ออุปกรณ์ที่เหมาะสม จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘

ตารางที่ ๔.๒๒ ปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของ คณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา**

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ขาดการสนับสนุน	๘๘	๕๐.๒
๒.	การช่วยเหลือยังไม่ทั่วถึง	๕๔	๓๐.๘
๓.	ขาดงบประมาณที่เพียงพอ	๖๗	๓๘.๒

จากตารางที่ ๔.๒๒ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา**คือ ขาดการสนับสนุน จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๒ รองลงมาคือ ขาดงบประมาณที่เพียงพอ จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒ น้อยที่สุดคือ การช่วยเหลือยังไม่ทั่วถึง จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘

ตารางที่ ๔.๒๓ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของ คณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ควรสนับสนุนสถานศึกษาอย่างเท่าเทียม	๘๘	๕๐.๒
๒.	ควรให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาทุกแห่งอย่างเท่าเทียมกัน	๕๔	๓๐.๘
๓.	ควรจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม	๖๗	๓๘.๒

จากตารางที่ ๔.๒๓ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาคือ ควรสนับสนุนสถานศึกษาอย่างเท่าเทียม จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๒ รองลงมาคือ ควรจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒ น้อยที่สุดคือ ควรให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาทุกแห่งอย่างเท่าเทียมกัน จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘

ตารางที่ ๔.๒๔ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือ บุคคลผู้กำลัการศึกษา

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ขาดการสนับสนุนผู้ด้อยโอกาส	๖๕	๓๗.๑
๒.	ขาดเงินทุนที่จะจัดตั้งกองทุน	๕๔	๓๐.๘
๓.	ขาดการส่งเสริมด้านต่างๆ	๔๓	๒๔.๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลัการศึกษาคือ ขาดการสนับสนุนผู้ด้อยโอกาส จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑ รองลงมาคือ ขาดเงินทุนที่จะจัดตั้งกองทุน จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘ น้อยที่สุดคือ ขาดการส่งเสริมด้านต่างๆ จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕

ตารางที่ ๔.๒๕ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของ
คณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้
กำลังศึกษา**

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ควรเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาที่เหมาะสม	๖๕	๓๗.๑
๒.	ควรจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาสำหรับพระ เณร	๕๔	๓๐.๘
๓.	ควรสนับสนุนด้านต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ ภาษา และวิชาชีพ	๔๓	๒๔.๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อ
ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษาคือ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับ
การศึกษาที่เหมาะสม จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑ รองลงมาคือ ควรจัดตั้งกองทุนเพื่อ
ส่งเสริมการศึกษาสำหรับพระเณร จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘ น้อยที่สุดคือ ควร
สนับสนุนด้านต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ ภาษา และวิชาชีพ จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕

**๔.๕ บทสัมภาษณ์ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**

บทสัมภาษณ์เรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะ
สงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ประกอบด้วยประเด็นสัมภาษณ์จำนวน ๒ ตอน
๑.ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ๒.ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะ
สงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุบบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key
Informant) จำนวน ๕ ท่าน ดังต่อไปนี้

ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา

ในการบริหารการศึกษาสงเคราะห์ ต้องมีความพร้อมในหลายๆด้าน สิ่งที่สำคัญที่สุดในการ
บริหาร คือ เรื่องการหาเงินทุนในการบริหาร เพราะการทำอะไรก็ตามในสมัยนี้ต้องมีเรื่องเงินใน
สมัยนี้เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยทั้งนั้น เช่น ค่ารถ อุปกรณ์การศึกษา ทุนการศึกษาสำหรับเด็กที่จะได้การ
สงเคราะห์ เพราะปัจจุบันเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด เพราะการบริหารหรือการทำงานทุกอย่างส่วนใหญ่ต้อง

ใช้เงิน^๑ การตั้งทุนการศึกษานั้นมีกฎหมายตราครุฑได้วางรูปแบบมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๗ คือ มีการตั้ง
 ทุน แจกทุน และเพิ่มทุน สำหรับเป็นทุนให้แก่ พระภิกษุ-สามเณร นักเรียน และประชาชนทั่วไป
 นโยบายของการบริหารงานของคณะสงฆ์ที่มุ่งเน้นให้พระสังฆาธิการได้มีความเสียสละในการ
 สงเคราะห์ด้านปัจจัยแก่เด็กนักเรียนผู้ยากไร้ เรียนดี ได้มีโอกาสทางการศึกษามีการจัดตั้ง
 ทุนการศึกษาสงเคราะห์ไว้ประจำวัดมีการดำเนินการในลักษณะ นำปัจจัยส่วนตัวที่เราได้รับจากญาติ
 โยมไปเปิดบัญชีฝากประจำ ทั้งระดับประถมและระดับมัธยม เมื่อถึงหนึ่งปีก็จะหาเงินมาฝากเพิ่ม
 เพื่อให้ได้ยอด^๒ เปิดโอกาสและเป็นการสนับสนุนการศึกษา ด้วยการตั้งทุนมูลนิธิและแจก
 ทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์ นำปัจจัยส่วนตัวที่เราได้รับจากญาติโยมไปเปิด
 บัญชีฝากประจำ และในการนี้ก็จัดตั้งทุนสงเคราะห์เพื่อการศึกษาทั้งระดับประถมและระดับมัธยม
 เมื่อถึงหนึ่งปีก็จะหาเงินมาฝากเพิ่มเพื่อให้ได้ยอดมาก ๆ และค่อยเบิกดอกออกมาแจกทุนแต่ใน
 ปัจจุบันจะอาศัยญาติโยมเป็นเจ้าของภาพแจกทุน^๓

ด้านการพัฒนาสถานศึกษา

มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาโดยการจัดผ้าป่าเพื่อซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน
 จัดหาทุนอาหารกลางวัน^๔ทางการศึกษาบริจาคให้โรงเรียน ระดมทุนให้สถานศึกษาต่าง ๆ ที่มาขอให้
 สนับสนุนอุปกรณ์การศึกษาเพื่อมอบให้แก่สถานศึกษาหาแหล่งเงินทุนเพิ่มทุนในบัญชี และจัด
 กิจกรรมเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา^๕

ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา

ต้องมีการช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษาให้แก่ครูผู้สอน และแก่ผู้เรียน เมื่อทุนหรืออุปกรณ์ไม่
 เพียงพอก็ต้องมีการระดมทุน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร เช่นขอความอนุเคราะห์จาก
 หน่วยงานของรัฐ และประชาชนทั่วไป^๖ ด้วยการนำสิ่งของที่ได้รับมาไปบริจาคให้เป็นการช่วยเหลือ

^๑สัมภาษณ์ พระครูปิยะคุณากร (สมบัติ ธรรมทโร), เจ้าคณะอำเภอนครหลวง เจ้าอาวาสวัดปริดา
 ราม, ๖ กันยายน ๒๕๕๕.

^๒สัมภาษณ์ พระครูสิริวัฒนธรรม (ธวัช ชาตวิโร), รองเจ้าคณะอำเภอนครหลวง เจ้าอาวาสวัดพระ
 นอน, ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕.

^๓สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรวีรการ(ปรีชา อนงคโณ), เจ้าคณะตำบลท่าช้าง เจ้าอาวาสวัดสามไถ, ๑๓
 กันยายน ๒๕๕๕.

^๔สัมภาษณ์ พระครูโสภณปริยัตยานุยุต (เจมศักดิ์ กิตติวณโณ), เจ้าอาวาสวัดจันทร์, ๑๓ กันยายน
 ๒๕๕๕.

^๕สัมภาษณ์ พระครูโสภณปริยัตยานุยุต (เจมศักดิ์ กิตติวณโณ), เจ้าอาวาสวัดจันทร์, ๑๓ กันยายน
 ๒๕๕๕.

^๖สัมภาษณ์ พระครูสิริวัฒนธรรม (ธวัช ชาตวิโร), รองเจ้าคณะอำเภอนครหลวง เจ้าอาวาสวัดพระ
 นอน, ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕.

เบื้องต้นเช่น ข้าวสาร อาหารแห้งเพื่อให้ยังชีพ บริจาคปัจจัยให้การศึกษา และจัดหาสมุดดินสอไปมอบให้” จัดผ้าป่ามาร่วมทอดเพื่อซื้ออุปกรณ์การเรียนจัดหาอุปกรณ์การศึกษาเพื่อมอบให้แก่สถานศึกษา บริจาคซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่โรงเรียนวัด^๗ ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษามีการช่วยเหลือแก่เด็กนักเรียนที่ยากไร้จากการที่ได้ตั้งทุนเพื่อการศึกษาสงเคราะห์ และทั้งหลายทั้งปวงที่กล่าวมาเป็นการสงเคราะห์ด้านการศึกษา

ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา

มีการส่งเสริมนักเรียนผู้ยากไร้แก่นักเรียนที่คุ้นเคยกับพระที่วัดก็จะให้เป็นลูกศิษย์วัด นอกจากจัดหาอาหารให้รับประทานตามอัตภาพแล้วจัดมอบเงินประจำวันตามควรแก่เด็กในแต่ละวัน และพยายามสอดส่องเพื่อมอบทุน^๘ ด้วยการนำสิ่งของที่รับมาไปบริจาคให้เป็นการช่วยเหลือเบื้องต้น เช่น อาหารแห้ง เพื่อให้ยังชีพ บริจาคปัจจัยให้การศึกษา และจัดหาสมุดดินสอไปมอบให้^๙

จากการที่ได้สัมภาษณ์พอจะสรุปได้ว่า การศึกษาสงเคราะห์คือทำให้ความสงเคราะห์ส่งเสริมในเรื่องของการศึกษาแก่เยาวชนโดยการตั้งทุนและมอบทุนสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนที่ดี นอกจากนี้พยายามสนับสนุนสถานศึกษาส่วนด้านการพัฒนาสถานศึกษาจัดหาทุนอาหารกลางวัน จัดผ้าป่ามาร่วมทอดเพื่อซื้ออุปกรณ์การเรียน จัดหาอุปกรณ์การศึกษาเพื่อมอบให้แก่สถานศึกษา บริจาคซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่โรงเรียนวัดส่วนเรื่องการส่งเสริมนักเรียนผู้ยากไร้แก่นักเรียนที่คุ้นเคยกับพระที่วัดก็จะให้เป็นลูกศิษย์วัด นอกจากจัดหาอาหารให้รับประทานตามอัตภาพแล้วจัดมอบเงินประจำวันตามควรแก่เด็กในแต่ละวันจัดหาอุปกรณ์การศึกษาติดต่อประสานงานหน่วยงานราชการ นำคอมพิวเตอร์และสื่อการเรียนการสอนมอบครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้นให้กับสถานศึกษา และจะเป็นการช่วยส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสได้รับความรู้และได้พัฒนาความสามารถ

---

^๗สัมภาษณ์ พระครูโสภณปริยัตยานุยุต (เจมศักดิ์ กิตติวณโณ), เจ้าอาวาสวัดจันทร์, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕.

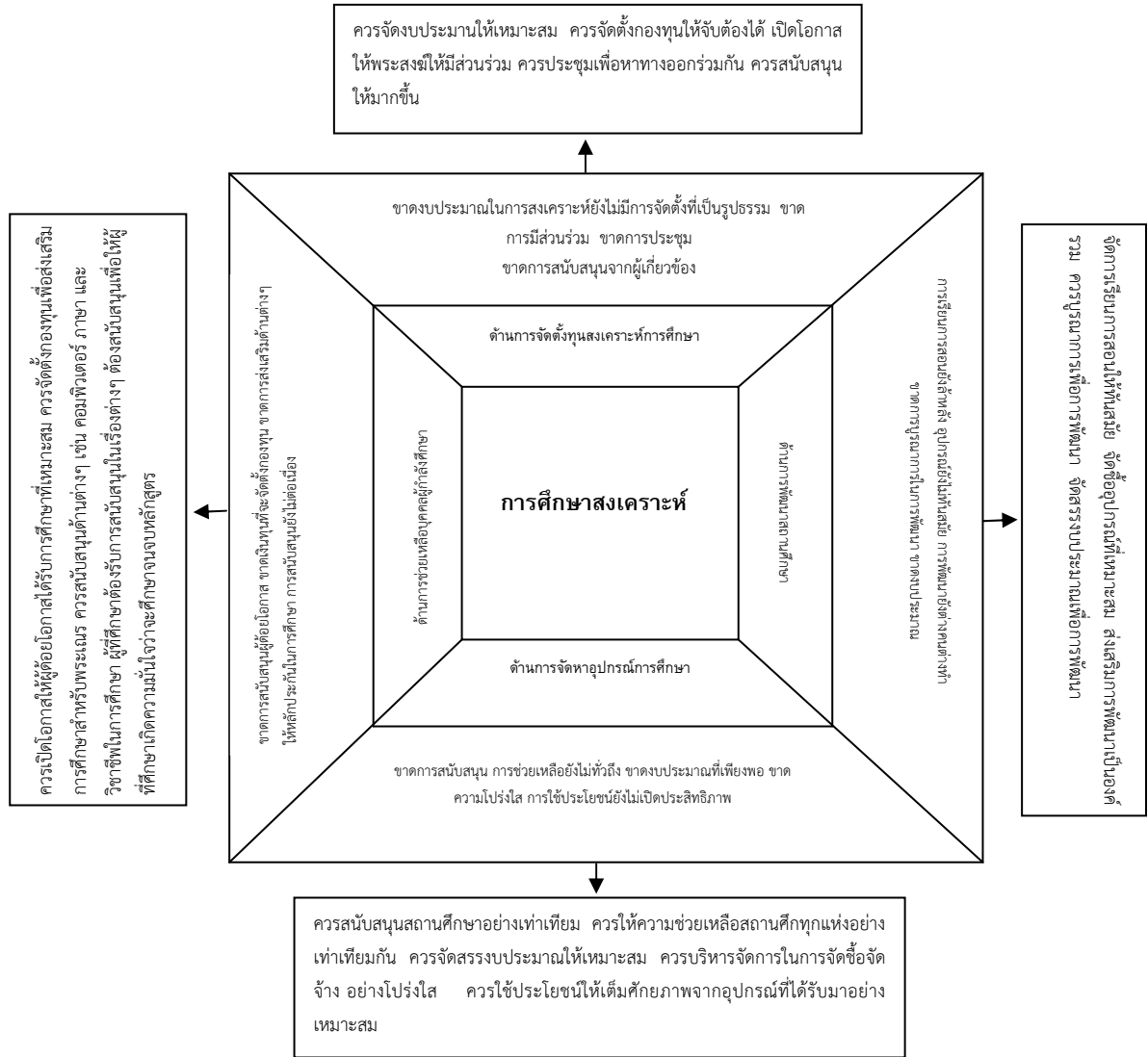
^๘สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยาภิรม (มนตรี วลลโภ), เจ้าอาวาสวัดละมุด, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕.

^๙สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยาภิรม (มนตรี วลลโภ), เจ้าอาวาสวัดละมุด, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๐}สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรวีรการ (ปรีชา อนงคโณ), เจ้าคณะตำบลท่าช้าง เจ้าอาวาสวัดสามไถ, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕.

๔.๖ สรุปลองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

แผนภูมิที่ ๔.๑ สรุปลองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สรุปลองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ ในด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา พระสงฆ์ได้ลงไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและสนับสนุนทุนในการจัดตั้งแต่ถ้าจะให้เกิดผลสำเร็จจะต้องให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้ลงมาจับบทบาทในการจัดการให้ความช่วยเหลืออีกทางจึงจะเห็นเป็นรูปธรรม ในการพัฒนาสถานศึกษาจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาบางแห่งจะตั้งอยู่ภายในวัดและเป็นสิ่งที่จำเป็นอยู่แล้วว่าเจ้าอาวาสจะเป็นผู้ดูแลและจะการบ้างบางส่วนไม่ว่าจะเป็นเรื่องการขอใช้สถานที่

การให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมสถานศึกษาก็เช่นกันควรให้การสนับสนุนวัดอีกทาง ในการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาได้มีการขอความสนับสนุนให้กับสถานศึกษาเพื่อความสะดวกในการทำการสอนของการศึกษาและสามารถช่วยให้การศึกษา ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษาเป็นความช่วยเหลือของจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาเพื่อให้ผู้ที่กำลังศึกษาได้มีทุนการศึกษาเป็นการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่การศึกษา

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ (๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๑๖ รูป โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นทั้งปลายปิด และปลายเปิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่าง จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ดังนี้

๕.๑.๑ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นพระลูกวัด จำนวน ๑๑๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุระหว่าง ๒๐ – ๓๐ ปีจำนวน ๕๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๗ มีจำนวนพรรษา ๕ – ๑๐ พรรษา จำนวน ๕๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔ มีวุฒิการศึกษาสายสามัญอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๕๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๗ มีวุฒิการศึกษาระดับนักรธรรมเอก จำนวน ๖๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐ ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม จำนวน ๑๕๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๑

๕.๑.๒ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๖ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๖ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ๓.๓๙ ($\bar{X} \times S.D$) รองลงมา คือ ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๑ ($\bar{X} \times S.D$) และน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ๓.๑๒ ($\bar{X} \times S.D$)

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ สถานภาพ อายุ จำนวนพรรษา วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ วุฒิทางการศึกษานักรธรรม และวุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม ดังนี้

๑) พระสงฆ์ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒) พระสงฆ์ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) พระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษาแตกต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

๔) พระสงฆ์ที่มีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญแตกต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน

พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกันมีความเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ และด้านการศึกษาสงเคราะห์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนในด้านการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

๕) พระสงฆ์ที่มีวุฒิทางการศึกษานักธรรมแตกต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๖) พระสงฆ์ที่มี วุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรมแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาคือ ยังไม่มีการจัดตั้งที่เป็นรูปธรรม จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาคือ ควรจัดงบประมาณให้เหมาะสม จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑

ด้านการพัฒนาสถานศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนาสถานศึกษาคือ การเรียนการสอนยังล่าช้า จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๒

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนาสถานศึกษาคือ จัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๒

ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาคือ ขาดการสนับสนุน จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๒

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาคือ ควรสนับสนุนสถานศึกษาอย่างเท่าเทียม จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๒

ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษาคือ ขาดการสนับสนุนผู้ด้อยโอกาส จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา คือ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาที่เหมาะสม จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยนี้ กล่าวถึงการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยจึงมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

๕.๒.๑ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๓ แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังคงอยู่ในระดับที่ต้องการพัฒนาเพื่อให้สามารถให้บริการทางการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนที่ยากจน หรือด้อยโอกาสทางการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านมีประเด็นนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

(๑) ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา จากผลการศึกษา พบว่า ข้อที่อยู่ในอันดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๑ ได้แก่ คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาระดับประถมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาเพราะคณะสงฆ์อำเภอนครหลวงส่วนใหญ่ ซึ่งทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจที่ผิดพลาดอยู่เนืองๆ ซึ่งดังกล่าวนี้เป็นบทบาทสำคัญของพระสังฆาธิการที่จะต้องคำนึงถึงในการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมและถูกต้องเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระใบฎีกามานะ สุเมธโส^๑** ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การบริหาร

---

^๑พระใบฎีกามานะ สุเมธโส, "การบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการจังหวัดเพชรบุรี", *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๐๙.

จัดการด้านการศึกษาสังเคราะห์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดเพชรบุรี” พบว่า ด้านค่าใช้จ่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

(๒) ด้านการพัฒนาสถานศึกษา จากผลการศึกษา พบว่า ข้อที่อยู่ในอันดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๒ ได้แก่ มีการวางแผนการบริหารจัดการที่ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยมองว่าเป้าหมายของการศึกษาสังเคราะห์ที่มุ่งสังเคราะห์ในการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการที่ชัดเจนในการที่จะช่วยเหลือเด็กเหล่านั้น เพื่อปัจจุบันและในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระใบฎีกามานะ สุเมธโส**^๒ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การบริหารจัดการด้านการศึกษาสังเคราะห์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดเพชรบุรี” พบว่า ด้านสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

(๓) ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา จากผลการศึกษา พบว่า ข้อที่อยู่ในอันดับต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๙ ได้แก่ มีห้องเรียนธรรมชาติ ซึ่งผู้วิจัยมองว่าเป้าหมายของการศึกษาสังเคราะห์ที่มุ่งสังเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ต้องมีห้องเรียนธรรมชาติ คือสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ปัจจุบันนี้ไม่ค่อยมีมากนัก เพราะส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญ สอดคล้องกับ **พระครูปลัดอุดม โอภาโส (ไชวเซ็ง)**^๓ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต ๑” พบว่า ด้านการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

(๔) ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา จากผลการศึกษา พบว่า การศึกษาสังเคราะห์ของพระสังฆาธิการในปัจจุบัน เป็นลักษณะของการจัดการศึกษาเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล หรืออุดหนุนจนเจือช่วยเหลือด้านการศึกษานอกจากการศาสนศึกษา หรือสถาบันอื่น หรือบุคคลอื่นผู้กำลังศึกษาเล่าเรียน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ **พระใบฎีกามานะ สุเมธโส**^๔ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การ

---

^๒พระใบฎีกามานะ สุเมธโส, "การบริหารจัดการด้านการศึกษาสังเคราะห์ของพระสังฆาธิการจังหวัดเพชรบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๐๘.

^๓พระครูปลัดอุดม โอภาโส (ไชวเซ็ง), “ประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต ๑”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๙๑.

^๔พระใบฎีกามานะ สุเมธโส, "การบริหารจัดการด้านการศึกษาสังเคราะห์ของพระสังฆาธิการจังหวัดเพชรบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๐๙.

บริหารจัดการด้านการศึกษาสังเคราะห์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดเพชรบุรี” พบว่า ด้านค่าใช้จ่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๒.๒ การเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสังเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามความเห็นของพระสงฆ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

เปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ สถานภาพ อายุ จำนวนพรรษา วุฒิทางการศึกษาทางสายสามัญ วุฒิทางการศึกษานักธรรมและวุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรมพบว่า พระสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีสถานภาพ อายุ จำนวนพรรษา วุฒิทางการศึกษานักธรรมและวุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรมต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนพระสงฆ์อาศัยอยู่ในเขตอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีวุฒิทางการศึกษาทางสายสามัญ มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสังเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(๑) ควรจัดสรรรายได้ประจำปีของวัดมาช่วยเหลืองานด้านการศึกษาสังเคราะห์อย่างชัดเจน โดยจัดสรรเป็นงบประมาณประจำปีในแต่ละปี

(๒) ควรหางบประมาณในการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณานิเวศ โรงเรียน และบริเวณรอบนอกโรงเรียน โดยดูแลรักษาความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่น มีบรรยากาศที่สะอาดสงบ และสว่าง เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการศึกษา ตลอดจนจัดรักษาความปลอดภัยในแก่นักเรียน

(๓) ควรจัดหาอุปกรณ์ใหม่ๆ เพื่อใช้ในการศึกษาให้มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพ

(๔) ควรจัดบริการแนะแนวทางการศึกษาแก่นักเรียน โดยผ่านทางกิจกรรมปฐมนิเทศนักเรียน กิจกรรมทางวิชาการ กีฬา กิจกรรมทางศาสนา และการพบปะอาจารย์ที่ปรึกษาประจำวัน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งและดี

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. ควรจัดกองทุนโดยมีหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อให้กองทุนมีจำนวนเงินเพื่อให้ความช่วยเหลือสูงขึ้น
๒. ควรจัดให้มีการที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาโดยการจัดหาผู้ให้ความสนับสนุนจะควรจัดตั้งกรรมการสถานศึกษามาดูแล
๓. ควรจัดหาผู้อุปถัมภ์ในการจัดหาอุปกรณ์เพื่อให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้อย่างเต็มที่
๔. ควรจัดตั้งกองทุนและจัดแจกให้แก่ผู้ที่มีปัญหาด้านทุนทรัพย์

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ทราบรายละเอียดด้วยการสัมภาษณ์ (Interview) โดยแบบสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)
๒. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ หรือเทคนิคในการบริหารจัดการด้านศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ เพื่อจะได้ทราบเทคนิค กลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ได้
๓. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสอบถามจากผู้เรียน หรือผู้ที่ได้รับผลจากการบริหารจัดการด้านศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ เพื่อให้ได้มุมมองที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

๑ หนังสือ :

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิชาการ, ๒๕๔๗.

_____ . คู่มือการจัดการกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมืองศีลธรรมระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔.

_____ . การจัดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา, ๒๕๔๔.

_____ . คู่มือการสร้างเครื่องวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา, ๒๕๓๙.

_____ . คู่มือหลักสูตรพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๕.

_____ . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช ๒๕๒๑ ฉบับปรับปรุงพ.ศ. ๒๕๓๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๓๓.

_____ . แผนพัฒนาจริยศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๘.

โกวิท ปวาลพฤกษ์ และ ภณิดาคุสุกุล. ศีลธรรมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๓๒.

คณินนิตย์ จันทบุตร. สถานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๓๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- งามพิศ สัตย์สงวน. การจัดระเบียบทางสังคมในสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗
- จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์. แนวคิดเชิงพุทธเกี่ยวกับการพัฒนาประชากร : สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กรมการศาสนา, ๒๕๓๐.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. คุณธรรมและจริยธรรม . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๔.
- จิตยา สุวรรณะชญ. พัฒนาการ : ความคาดหวังบทบาทของพัฒนาการคณะกรรมการหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ระดับตำบลส่วนท้องถิ่น สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. การพัฒนาจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๒๔.
- _____ .ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.
- ทินพันธ์ นาคะตะ. พุทธศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๒๙.
- ตุลามาหาสุธานนท์. หลักการจัดการหลักการ. ท่าเรือแหลมฉบัง LAEM CHABANG PORT. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๔๖.
- นภาพร ณ เชียงใหม่และคณะ. เทคนิคการสอนคุณธรรมสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗.
- บุญมี แทนแก้ว. จริยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๐.
- บุญศรี พานะจิตต์ และคณะ. ความสำเร็จในการปฏิบัติการกิจของวัด. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.
- ประภาศรี สีหอำไพ. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.
- ประเวศ วะสี. พระสงฆ์กับการรู้เท่าทันสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, ๒๕๔๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ประสาธ สุขเกษม. บทบาทของพระสงฆ์ในการขัดเกลาทางสังคมแก่เยาวชน : ศึกษานิพนธ์
คุณธรรมวัดอุโมงค์ จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๓.

ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง. สถานภาพและบทบาท. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖

ปราชญา กล้าผจญ. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
๒๕๔๐.

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๒๙.

พระเทพสิทธิธำมรงค์ (ทอง สิริมงคล). “หลักธรรมในพระพุทธศาสนาในหลักสูตร ม.ปลาย”. สาร
พัฒนาหลักสูตร. ปีที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๒๙.

พระครูนิพัทธ์ปริยัติกิจ. “คุณธรรมของครู”. ปาฐกถาธรรม. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๒ กันยายน-ตุลาคม
๒๕๔๕.

พระมหาอดิศร ธีรสีโล. “คุณธรรมสำหรับครู”. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๐.
พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ – ๒๕๓๕. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์น
การพิมพ์, ๒๕๓๕.

พระราชวรมณี (ประยูร ปรียุตโต). การพัฒนาคน. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๓๐.

_____. คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘.

_____. สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๒๗.

_____. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์การพิมพ์,
๒๕๒๗.

พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตตโสภโณ). พุทธศาสตร์ปริทรรศน์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

พชนี วรกวิน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

พทยา สายหู. กลไกของสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พินิจ ลาภธนานันท์. **บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

พุทธทาสภิกขุ. **พุทธศาสนากับความสำเร็จของสังคม**. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๑๗.

_____. **คุณธรรมสำหรับครู**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๗.

เพราพรรณ โกมลมาลย์. **“การสอนศาสนาและหลักธรรมในประถมศึกษา”**. สารพัฒนาหลักสูตร. เล่มที่ ๒๔ ปีที่ ๗.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. **ความรู้คู่คุณธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

เสฐียรพงษ์ วรรณปก. **“แนวทางพระพุทธศาสนาที่อาจนำมาใช้ในการจัดการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา”**. ในหัวใจของการศึกษาศาสนาต้องเป็นรากฐาน. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์, ๒๕๓๘.

๒ วิทยานิพนธ์ :

กรรณิกา ขวัญอารีย์. **“บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเด็กในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสุรินทร์”**. **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต** : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๕.

โกเศศ ดัวงอินทร์. **“ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร”**. **วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต** สาขาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๘.

งามตาสุขประเสริฐ. **การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ดอำเภอมืองจังหวัดชลบุรี**. **รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย** : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๒.

จรินทร์ ยิ่งสังข์. **“บทบาทพระสงฆ์ในกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม”**. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่**, ๒๕๔๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- จิตรประสงค์ ชาวเจริญ. “ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐.
- จิรพรรณ สุขตลอดชีพ. “ผลของการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ วิทยาลัยนาฏศิลปกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต** สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๐.
- ฉวีวรรณ กฤษสินชัย. “บทบาทของครูตามการรับรู้ของตนเองในการเสริมสร้างค่านิยม และบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา ๖.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต** สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๘.
- ชอบ เอี่ยมประสงค์. “สภาพและปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔.
- ดิเรก พลเลิศ. “บทบาทของศึกษานิเทศก์ตามโครงสร้างใหม่ของสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัด”. **วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๓.
- ถนอมศักดิ์ สุภักดิ์. “บทบาทพระธรรมวิทยากรต่อการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมเยาวชน”. **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖.
- ธนพงษ์ มงคล. “ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถมศึกษา อำเภอเมืองเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔.
- ธวัช ตัสโต. “ความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. “การศึกษาคุณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำคัญ แนวทางการสอนและการปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมให้แก่นักเรียนกรุงเทพฯ : ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗.
- นุจรีเกตุปราชญ์. “บทบาทของประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีจังหวัดทั่วประเทศในการพัฒนาสตรีระดับจังหวัด”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔.
- บงกชมงคลชัย. “การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียน”.. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๐.
- เบญจมาศ เอี่ยมอิม. “การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๔๓.
- ปริญญา ตรีธัญญา. “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน”. **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๗.
- ผกาภาศ อ่อนบรรจง. “ความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาต่อการอบรมจริยธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕.
- พระครูนิฐวิริยคุณ (ไปหาวิชัย). “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดลำพูน”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๔๙.
- พระครูสมุห์บุญเลิศ (ชยวิไล ชัยวงษ์). “สภาพการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พระครูสังฆรักษ์พิศวีร์ ธีรปณฺโญ. “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : ศึกษากรณีพระสังฆาธิการใจจังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระครูสุวรรณวรการ. “ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดปทุมธานี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชติณฺโธโร). “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พระชนดล นาคสุวรรณโณ. “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- พระบรรจบ ธีรวิโส. “ศึกษาบทบาทและผลงานในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูสุตสารพิมล พระมหาพิมพา ธรรมทินโน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พระปลัดเกียรติศักดิ์ สันทวีวรกุล. “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดกระบี่”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘.
- พระปลัดเรวัต เรวัตโต (คุณูปชานินทร์). “การจัดการการเรียนการสอนในโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- พระปลัดสัมฤทธิ์ เทวธมโม. “บทบาทภารกิจพระสังฆาธิการผู้ทรงสมณศักดิ์ในจังหวัดขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาสังคมไทย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พระปลัดสามารถ ธรรมธโร. “บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ ปัญญา อินทปญโญ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระพงศักร์ อภิขุโว. “ศึกษาบทบาทสื่อจิตรกรรมฝาผนังในการเผยแผ่พุทธธรรมในพระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณี พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พระมหากำพล คุณงุโร. “ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมจริยธรรมแก่เยาวชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย. “การศึกษาวิเคราะห์บทบาทของพระเทวทัตที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พระมหาชวลิต ชาตเมธี. “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดภูเก็ต”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระมหาณรงค์ จิตตโสภโณ. พุทธศาสนากับการพัฒนา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิชาการพุทธศาสนาและสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

พระมหาณรงค์ศักดิ์ โสภณสิทธิ. “ศึกษาบทบาทการเผยแผ่พุทธธรรมของพระธรรมปริยัติเวที สุเทพมุสสุธมโม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระมหาธานินทร์ อินทวิโร อินทวิ. “การศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในจังหวัดศรีสะเกษ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระมหาธีรศักดิ์ อธิกิตติ. “ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเผยแผ่คุณธรรมแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของศูนย์พัฒนาคุณธรรมจังหวัดสุรินทร์”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระมหาธีรศักดิ์ อธิกิตติ. “ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเผยแผ่คุณธรรมแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของศูนย์พัฒนาคุณธรรมจังหวัดสุรินทร์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระมหาบุญมี ฐานงุโร โททำ. “บทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.

พระมหาบุญมี อธิบุญโญ. “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม ศึกษาเฉพาะกรณี : พระธรรมวิสุทธิมงคล บัว ญาณสมปนฺโน”. **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

พระมหาณเฑียร วรธมโม ซ้ายเกลี้ยง. “บทบาทพระสงฆ์ในการบริหารจัดการคณะสงฆ์จังหวัดพังงา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระมหาวิเชียร ชันทองดี. “บทบาทของพระพุทธรูปกับการพัฒนาชุมชนศึกษาเฉพาะกรณีพระครูวิศาลเขมคุณวัดพิชโสภารามอำเภอเขมราชจังหวัดอุบลราชธานี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

พระมหาศักดิ์พิชิต ฐานสิทฺโธ. “ศึกษาบทบาทการเผยแผ่พุทธธรรมของพระวิสุทธาธิบดี วีระ ภาทจารี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พระมหาสมควร ธมฺมธีโร. “บทบาทผู้ปกครองในการอบรมศีลธรรมและจริยธรรมแก่เด็กเล็กก่อนเกณฑ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ วัดพรหมสุวรรณสามัคคี เขตบางแค กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระมหาสังเวียร ปณฺญาโร. “บทบาทของพระสงฆ์ในการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา พระครูสุภาจารวัฒน์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พระมหาสิงห์ชัย ธมฺมชโย (เขี้ยวสุก). “บทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมจริยธรรมแก่เยาวชน ในตำบลศรีดงเย็น อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๔๙.

พระมหาสุวิทย์ คงช่วย. “บทบาทของวัดและพระสงฆ์ด้านสวัสดิการสังคมศึกษาเปรียบเทียบกับก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย** : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๔๓.

พระอธิการผจญ อาจาโร. “ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการบริหารวัดโดยใช้หลักธรรมาภิบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พินิจ ลาภธนานนท์. “บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท.โครงการหนังสือเล่มสถาบันวิจัยสังคม”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๙.

๓. บทสัมภาษณ์ :

สัมภาษณ์ **พระครูปิยคุณากร (สมบัติ ธรรมธโช)**. เจ้าคณะอำเภอนครหลวง เจ้าอาวาสวัดปรีดาราม. ๖ กันยายน ๒๕๕๕.

สัมภาษณ์ **พระครูสิริวัฒนธรรม (ธวัช ชาตวิโร)**. รองเจ้าคณะอำเภอนครหลวง เจ้าอาวาสวัดพระนอน. ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕.

สัมภาษณ์ **พระครูวิจิตรวีรการ (ปรีชา อนงคโณ)**. เจ้าคณะตำบลท่าช้าง เจ้าอาวาสวัดสามไถ. ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕.

สัมภาษณ์ **พระครูโสภณปริยัตยานุยุต (เจมศักดิ์ กิตติวณโณ)**. เจ้าอาวาสวัดจันทร์. ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕.

สัมภาษณ์ **พระครูศรีปริยัตยาภิรม (มนตรี วลโล)**. เจ้าอาวาสวัดละมุด. ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

๔. ภาษาอังกฤษ :

Annjo V. Glenn. “A Case Study of At-risk Student Using Cooperative Learning Techniques in Two High Schools Language Arts Classes.” Dissertation Abstract International. 56 09.March 1996 : 3389 – A.

Clarence Edward Dade. “A Description and Analysis of the Perceptions of Students in the Giang Program in an Urban High School Urban Education.”Dissestation Abstract International. 46 10. May 1998.

Donald S. Biskin and Kenneth Hoskinson. “An Experimental Test of the Effect of Structured Discussion of Moral Dilemmas Found in Children Literature on Moral Reasoning”. The Elementary School Journal. 775. May 1977.

George Gilbert Bear. “The Relationship of Moral Reasoning to Conduct Problems and Intelligence”Dissertation Abstract International. 40 9. April 1979 .

L.kohlberg.“Moral Education for Society in Moral Transition”Journal of Education Leadership.33 1. October 1975 .

Rodney Stark.**Sociology**.4th ed. California : Wadsworth Publishing Company. 1992.

Stephen P. Robbins. **Organizational Behavior**.7th ed.New Jersey : Prentice Hall. 1996.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

๑. อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต
ตำแหน่งหน้าที่การงาน
พ.ม.ช.,พธ.บ.,M.A.,Ph.D.,
อาจารย์ประจำหัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. ผศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น
ตำแหน่งหน้าที่การงาน
พธ.บ.,M.A.,Ph.D.,
อาจารย์ประจำหัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ผศ.ดร.โกนิญฐ์ ศรีทอง
ตำแหน่งหน้าที่การงาน
ป.ธ.๗.,พ.ม.,พธ.บ.,M.A.,Ph.D.,
อาจารย์ประจำหัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย
๔. ผศ.อนุภูมิ ไชวเกษม
ตำแหน่งหน้าที่การงาน
ป.ธ.๖.,พธ.บ.,M.A.
อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ผศ.ชัชชัย ไชยสา
ตำแหน่งหน้าที่การงาน
ป.ธ.๔,พธ.บ.,M.A.
อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐-๒๕๓๕-๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕/๒/๓๒๘

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น

ด้วย พระใบฎีกาศุสิต ฉายา จันทโชโต รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๔๐๔๓๖๓ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านการศึกษา สงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

MS. Dr. Jay
 (ผศ. ดร. ภัทรพล ใจเย็น)
 20 มิ.ย. 2555

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐-๒๕๓๔-๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒๘

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.อนุภูมิ ไชวเกษม

ด้วย พระใบฎีกาศุสิต ฉายา จันทโชโต รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๔๐๔๓๖๓
 นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านการศึกษา
 สงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

Signature
 ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๕

Signature

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐-๒๕๓๔-๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒๘

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ชวิชัย ไชยสา

ด้วย พระใบฎีกาศุสิต ฉายา จันทโชโต รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๔๐๔๓๖๓ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านการศึกษาระยะแรกของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

อ.ดร.สุรพล สุธะพรหม
๑๑ มิ.ย. ๒๕๕๕

ภาคผนวก ข

ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา									
๑.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาระดับประถมศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาระดับมัธยมศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาระดับอุดมศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการสนับสนุนให้พระสังฆาธิการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรที่สามารถสอบธรรมหรือบาลีสนามหลวงได้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการระดมทุนสงเคราะห์การศึกษาจากประชาชนหรือหน่วยงานราชการ	๑	๐	๑	๐	๑	๕	๐.๖๐	ใช้ได้
๖.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงเปิดรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาในการจัดตั้งทุนสงเคราะห์แก่นักเรียนสม่ำเสมอ	๐	๑	๑	๑	๑	๕	๐.๘๐	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๒. ด้านการพัฒนาสถานศึกษา									
๑.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาภายในวัด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาในบริเวณใกล้วัด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการระดมทุนเพื่อช่วยเหลือสถานศึกษาในการก่อสร้างอาคารสถานที่ หรือพัฒนาบุคลากรเสมอ	๐	๑	๑	๑	๑	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
๓. ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา									
๑.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการมอบทุนสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนแก่สถานศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๓.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการระดมทุนเพื่อจัดหาอุปกรณ์การศึกษาทั้งจากประชาชนและหน่วยงานราชการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการผลิตสื่อหรืออุปกรณ์การเรียนเพื่อประกอบการสอนในการช่วยสอนตัวเอง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์แก่นักเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีเลือกการใช้สื่อหรืออุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นอย่างดี	๑	๑	๐	๐	๑	๕	๐.๖๐	ใช้ได้
๔. ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา									
๑.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนผู้ยากไร้เป็นประจำทุกปี	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการมอบทุนช่วยเหลืออาหารกลางวันแก่นักเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการช่วยเหลือครอบครัวนักเรียนผู้ยากไร้สม่ำเสมอ	๐	๑	๑	๑	๑	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
๔.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการรับนักเรียนผู้ยากไร้ไว้ในความอนุเคราะห์	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๕.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการสนับสนุนช่วยเหลืออุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียนผู้ด้อยโอกาสอยู่เสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงให้ความสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียนผู้ยากไร้ให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๔๔

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุदारาม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๔-๒๑๒๓

๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
นมัสการ เจ้าคณะอำเภอพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระใบฎีกาศุติต ฉายา จันทโชโต รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๔๐๕๓๖๓ นิสิต
ปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านศึกษา
สงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระภิกษุสงฆ์ภายในสังกัดของ
พระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการ
เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์
ทางวิชาการต่อไป

โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

พระใบฎีกาศุติต ฉายา จันทโชโต
รหัสนิสิต ๕๔๐๑๔๐๕๓๖๓
นิตยสาร ๒๕๕๕

ดร.สุรพล สุธะพรหม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ภาคผนวก ง

ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha coefficient)

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
၈1	90.5517	167.8276	.5426	.8989
၈2	91.0690	166.5665	.6307	.8976
၈3	91.2759	164.9212	.6170	.8973
၈4	90.8966	160.5961	.6902	.8954
၈5	91.2759	163.2783	.5756	.8978
၈6	91.2069	162.4557	.6459	.8964
၈၁	91.1724	163.1478	.7064	.8958
၈၂	91.2414	161.0468	.7177	.8951
၈၃	91.3793	169.1724	.4191	.9007
၈၄	91.1379	164.5517	.6667	.8967
၈၅	91.4138	162.0369	.7090	.8955
၈၆	91.3103	165.2931	.5787	.8979
၉၁	90.8276	162.4335	.7078	.8956
၉၂	90.9655	163.3202	.7438	.8955
၉၃	91.2069	163.5271	.6987	.8960
၉၄	91.2759	162.8498	.6480	.8965
၉၅	91.0690	167.5665	.4744	.8998
၉၆	90.9655	165.1773	.6925	.8966
၉၁	90.7586	166.6182	.5493	.8985
၉၂	91.1379	170.1232	.4153	.9008
၉၃	91.1724	157.5764	.7864	.8932
၉၄	91.3793	165.9581	.5162	.8990
၉၅	91.2414	166.8325	.6257	.8977
၉၆	91.2414	170.4754	.3920	.9011

Reliability Coefficients

N of Cases = 29.0

N of Items = 24

Alpha = .9030

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๘๖

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๕๓๔-๒๑๒๓

๓ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ เจ้าคณะอำเภอนครหลวง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระใบฎีกาศุติต ฉายา จนฺทโชโต รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๔๐๔๓๖๓ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระภิกษุสงฆ์ภายในสังกัดของ
พระคุณท่านจึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บ
รวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอกราบ
ขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

อนุญาคตาธิบดี เจ้าคณะอำเภอนครหลวง
พระครูปิยะคุณากร
เจ้าคณะอำเภอ นครหลวง
๓ กันยายน ๒๕๕๕

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาคผนวก ฉ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง :

๑. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”

๒. แบบสอบถามมีทั้งหมด ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามหรือหน่วยงานของท่าน และจะไม่มีเปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอเจริญพรขอบคุณทุกท่าน ที่ได้ตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง และตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับและจะใช้สำหรับการทำวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

พระใบฎีกาศุติต จันทโชโต
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. สถานภาพ

พระสังฆาธิการ

พระลูกวัด

๒. อายุ

๒๐ - ๓๐ ปี

๓๑ - ๔๐ ปี

๔๑ - ๕๐ ปี

๕๑ - ๖๐ ปี

๖๑ ปีขึ้นไป

๓. จำนวนพรรษา

ต่ำกว่า ๕ พรรษา

๕-๑๐ พรรษา

๑๑-๑๕ พรรษา

๑๖-๒๐ พรรษา

๒๑ พรรษาขึ้นไป

๔. วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

๕. วุฒิทางการศึกษานักธรรม

นักธรรมชั้นตรี

นักธรรมชั้นโท

นักธรรมชั้นเอก

ไม่มีวุฒินักธรรม

๖. วุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม

ประโยค ๑-๒

เปรียญธรรม ๓-๔ ประโยค

เปรียญธรรม ๕-๖ ประโยค

เปรียญธรรม ๗-๙ ประโยค

ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของ
คณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการ
ด้านการศึกษาสงเคราะห์ท่านปฏิบัติในระดับใดที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	๑. ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา					
๑.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์ การศึกษาระดับประถมศึกษา					
๒.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา					
๓.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งทุนสงเคราะห์ การศึกษาระดับอุดมศึกษา					
๔.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการสนับสนุนให้พระสังฆาธิ การการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรที่ สามารถสอบธรรมหรือบาลีสนามหลวงได้					
๕.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการระดมทุนสงเคราะห์ การศึกษาจากประชาชนหรือหน่วยงานราชการ					
๖.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงเปิดรับบริจาคจากผู้มีจิต ศรัทธาในการจัดตั้งทุนสงเคราะห์แก่นักเรียนสมำเสมอ					
	๒. ด้านการพัฒนาสถานศึกษา					
๑.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งโรงเรียนการกุศล ของวัด					
๒.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งศูนย์ พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์					
๓.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อน เกณฑ์ในวัด					
๔.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติ ธรรมแผนกสามัญศึกษาภายในวัด					

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
๕.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการสนับสนุนและส่งเสริม การพัฒนาสถานศึกษาในบริเวณใกล้เคียง					
๖.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการระดมทุนเพื่อช่วยเหลือ สถานศึกษาในการก่อสร้างอาคารสถานที่ หรือพัฒนา บุคลากรเสมอ					
	๓. ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา					
๑.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา ให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
๒.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการมอบทุนสนับสนุนการ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนแก่สถานศึกษา					
๓.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการระดมทุนเพื่อจัดหา อุปกรณ์การศึกษาทั้งจากประชาชนและหน่วยงาน ราชการ					
๔.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการผลิตสื่อหรืออุปกรณ์การ เรียนเพื่อประกอบการสอนในการช่วยสอนใช้เอง					
๕.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่ ทันสมัยและเป็นประโยชน์แก่นักเรียน					
๖.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีเลือกการใช้สื่อหรืออุปกรณ์ การเรียนการสอนเป็นอย่างดี					
	๔. ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา					
๑.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน ผู้ยากไร้เป็นประจำทุกปี					
๒.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการมอบทุนช่วยเหลืออาหาร กลางวันแก่นักเรียน					
๓.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการช่วยเหลือครอบครัว นักเรียนผู้ยากไร้สม่ำเสมอ					
๔.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการรับนักเรียนผู้ยากไร้ไว้ใน					

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ความอนุเคราะห์					
๕.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงมีการสนับสนุนช่วยเหลือ อุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียนผู้ด้อยโอกาสอยู่เสมอ					
๖.	คณะสงฆ์อำเภอนครหลวงให้ความสำคัญในการ ช่วยเหลือนักเรียนผู้ยากไร้ให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง					

ตอนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้าน
การศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา

ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

๒. ด้านการพัฒนาสถานศึกษา

ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

๓. ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา

ปัญหา อุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

๔. ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา

ปัญหา อุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

**** ขอเจริญพร ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม****

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์วิทยานิพนธ์เรื่อง
ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

๑. ชื่อ.....ฉายา.....นามสกุล.....อายุ.....ปีพรรษา.....
๒. ที่อยู่วัด.....เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
๓. การศึกษาสามัญ.....การศึกษาทางธรรม.....
๔. ตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์.....
๕. สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่๒ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาสงเคราะห์อย่างไรบ้าง? และท่านมีการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาสงเคราะห์อย่างไรบ้าง?
๒. ท่านมีการตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาหรือไม่? และดำเนินการในลักษณะใด?
๓. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาในรูปแบบใดบ้าง?
๔. ท่านเคยจัดหาอุปกรณ์ทางการศึกษาเพื่อมอบให้แก่สถานศึกษาบ้างหรือไม่?
๕. ท่านช่วยเหลือหรือส่งเสริมนักเรียนผู้ยากไร้วิธีใดบ้าง?
๖. ท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคในการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์อย่างไรบ้าง?
๗. ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์อะไรบ้าง?

ผู้สัมภาษณ์

(พระใบฎีกาดุสิต จันทโชโต)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๔๒

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๕๓๕-๒๑๒๓

๑๒ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ เจ้าคณะอำเภอนครหลวง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระใบฎีกาศุสิต ฉายา จันทโชโต รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๓๖๓ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านการศึกษาระดับสูงของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ดร.สุรพล สุยะพรหม

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

พระครูเมธีคุณ

ดร.สุรพล สุยะพรหม

เจ้าคณะอำเภอ/อำเภอนครหลวง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)

วิกรม ธรรม

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

๑๓ กันยายน ๒๕๕๕

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐-๒๕๓๕-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ที่ ศบ ๖๑๐๕.๒/๕๔๒

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๕๓๕-๒๑๒๓

๑๒ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ เจ้าคณะตำบลท่าช้าง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระใบฎีกาศุสิต ฉายา จันทโชโต รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๔๐๕๓๖๓ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านการศึกษาระยะแรกของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอ นมัสการด้วยความเคารพ
พระเดชพระคุณ เจ้าคณะตำบลท่าช้าง
พระครูวิจิตรธรรมคุณ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
วันที่ 13 กันยายน ๒๕๕๕

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐-๒๕๓๕-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๔๒

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุदारาม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๕๓๔-๒๑๒๓

๑๒ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ เจ้าอาวาสวัดจันทร์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระใบฎีกาศุสิต ฉายา จันทโชโต รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๔๓๖๓ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

๐. ๑๒/๙/๕๕
๐. ๑๒/๙/๕๕
๐. ๑๒/๙/๕๕
๐. ๑๒/๙/๕๕
๐. ๑๒/๙/๕๕
๐. ๑๒/๙/๕๕
๐. ๑๒/๙/๕๕
๐. ๑๒/๙/๕๕
๐. ๑๒/๙/๕๕
๐. ๑๒/๙/๕๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๔๒

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๕๓๔-๒๑๒๓

๑๒ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ เจ้าอาวาสวัดละมุด
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระใบฎีกาศุติต ฉายา จันทโชโต รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๔๐๔๓๖๓ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านการศึกษาระยะแรกของคณะสงฆ์ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ใบฎีกาศุติต ฉายา จันทโชโต

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

๑๓ กันยายน ๒๕๕๕

พระคุณท่านเจ้าอาวาสวัดละมุด

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐-๒๕๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ภาคผนวก ซ

ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่างของเครื่องซีและมอร์แกน

ตารางที่ 2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครชีและมอร์แกน

ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง
10	10	100	80	280	162	800	260	2,800	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3,000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3,500	346
25	24	130	97	320	175	950	274	4,000	351
30	28	140	103	340	181	1,000	278	4,500	354
35	32	150	108	360	186	1,100	285	5,000	357
40	36	160	113	380	191	1,200	291	6,000	361
45	40	170	118	400	196	1,300	297	7,000	364
50	44	180	123	420	201	1,400	302	8,000	367
55	48	190	127	440	205	1,500	306	9,000	368
60	52	200	132	460	210	1,600	310	10,000	370
65	56	210	136	480	214	1,700	313	15,000	375
70	59	220	140	500	217	1,800	317	20,000	377
75	63	230	144	550	226	1,900	320	30,000	379
80	66	240	148	600	234	2,000	322	40,000	380
85	70	250	152	650	242	2,200	327	50,000	381
90	73	260	155	700	248	2,400	331	75,000	382
95	76	270	159	750	254	2,600	335	100,000	384

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ** : พระใบฎีกาคตุลิต จันทโชโต (สุกรี)
- เกิด** : วันอังคารที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๘
- สถานที่เกิด** : ๑๕๒/๗ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อกรุงเทพมหานคร
- การศึกษา** : ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนวัดบางโพโสมมาวาสกรุงเทพฯ
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทพสัมฤทธิ์วิทยา กรุงเทพฯ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ป.ว.ช.) โรงเรียนวิมลพณิชยการ กรุงเทพฯ
หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)
พุทธศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รุ่นที่ ๕๗
นักธรรมชั้นเอก
- อุปสมบท** : วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๗
- สังกัด** : วัดมาบพระจันทร์ ตำบลหนองปลิง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๒๖๐
- หน้าที่** : พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวัดมาบพระจันทร์ (รัฐบำรุงประชาวิทยา)
- ที่อยู่ปัจจุบัน** : วัดตึก ต.ท่าवासูกรี อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐
- โทร.** : ๐๘ - ๗๐๕๓-๗๙๘๘
- Email** : khonayuthaya_1965@hotmail.com